

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
στην Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Διπλωματική Εργασία με θέμα:

**« Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος. Σχέση, χρησιμότητα στην
οικονομία και επίδραση στις επιχειρήσεις. »**

**« Internal and External Audit. Connection, utility in economy and
impact on businesses. »**

της

Ιωάννου Παρασκευής

Αριθμός μητρώου: std141251

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού
διπλώματος ειδίκευσης στην Τραπεζική, Λογιστική και
Χρηματοοικονομική

Επιβλέπων Καθηγητής: Δρ. Δρογαλάς Γεώργιος

Θεσσαλονίκη

Ιούνιος 2021

Ευχαριστίες

Στο πλαίσιο ολοκλήρωσης της διπλωματικής μου εργασίας θα ήθελα πρώτα από όλα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Δρ. Δρογαλά Γεώργιο, Επίκουρο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για την αποτελεσματική συνεργασία, την πολύτιμη βοήθειά του και τη γενικότερη συμβολή του.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του Ε.Α.Π και του Πανεπιστημίου Λευκωσίας για τις γνώσεις που μου προσέφεραν.

Τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου για τη συμπαράσταση και την ηθική υποστήριξη που μου παρείχε σε όλη τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	4
Κεφάλαιο 1: Θεωρητικό Πλαίσιο	5
1.1 Η έννοια και η αναγκαιότητα της Ελεγκτικής	5
1.2 Εσωτερικός Έλεγχος.....	5
1.3 Εξωτερικός Έλεγχος	6
Κεφάλαιο 2: Επισκόπηση Βιβλιογραφίας και Ερευνητικές Υποθέσεις.....	8
2.1 Διαφορές εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου	8
2.2 Σχέση και αλληλεπίδραση μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου	13
2.3 Η χρησιμότητα εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου στις επιχειρήσεις.....	14
Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία της έρευνας.....	17
3.1 Σκοπός της έρευνας.....	17
3.2 Δείγμα της έρευνας	17
3.3 Εργαλείο της έρευνας.....	17
3.4 Συλλογή δεδομένων	18
3.5 Διαδικασία επεξεργασίας δεδομένων.....	18
Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα έρευνας.....	19
4.1 Περιγραφική στατιστική	19
4.2 Επαγωγική στατιστική	64
Συμπεράσματα Έρευνας.....	69
Βιβλιογραφία.....	72
Δήλωση μη λογοκλοπής και ανάληψης προσωπικής ευθύνης	76
Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο Έρευνας.....	77

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου. Συγκεκριμένα αναλύεται η σχέση που εντοπίζεται μεταξύ των δύο αυτών ειδών ελέγχου, η χρησιμότητά τους στην οικονομία και ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζουν τις επιχειρήσεις. Η εργασία ολοκληρώνεται μέσα από τέσσερα κεφάλαια . Πιο αναλυτικά, το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στο θεωρητικό πλαίσιο μέσα από την έννοια και την αναγκαιότητα της Ελεγκτικής. Καταγράφονται στοιχεία για τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο. Συγκεκριμένα, αναλύονται οι ορισμοί και οι σκοποί των δύο ελέγχων. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην επισκόπηση βιβλιογραφίας και σε ερευνητικές υποθέσεις. Ταυτόχρονα εντοπίζονται οι κυριότερες διαφορές μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου και αναλύεται η σχέση και ο τρόπος με τον οποίο ο εσωτερικός έλεγχος αλληλεπιδρά με τον εξωτερικό. Επιπλέον, στο τέλος του συγκεκριμένου κεφαλαίου παρουσιάζεται η χρησιμότητα των δύο ειδών ελέγχου στις επιχειρήσεις. Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στη γενικότερη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την ολοκλήρωση της έρευνας. Συγκεκριμένα, τονίζεται ότι για την επίτευξη των σκοπών της έρευνας χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο το οποίο απαντήθηκε από 85 συμμετέχοντες. Επιπλέον δηλώνονται τα μέσα που χρειάστηκαν για να ολοκληρωθεί η μελέτη. Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο χρησιμοποιούνται η περιγραφική και επαγωγική στατιστική για την καλύτερη παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Συγκεκριμένα τα αποτελέσματα που προέκυψαν από κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου δηλώνονται σε πίνακες και σε αντίστοιχα διαγράμματα. Τέλος, καταγράφονται τα συμπεράσματα της έρευνας. Τονίζεται ότι σύμφωνα με το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων, στον εξωτερικό έλεγχο υπάρχει αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των ελεγκτών και στον εσωτερικό έλεγχο υπάρχει υπευθυνότητα και αποδοτική αξιολόγηση του συστήματος. Το γενικότερο συμπέρασμα της έρευνας είναι η επαγγελματική στάση που πρέπει να διατηρεί ο ελεγκτής στην κρίση και τις αποφάσεις του. Ο σωστός έλεγχος αυξάνει την αποδοτικότητα και την αξιοπιστία των επιχειρήσεων με αποτέλεσμα την επέκταση της παγκόσμιας αγοράς και οικονομίας.

Κεφάλαιο 1: Θεωρητικό Πλαίσιο

1.1 Η έννοια και η αναγκαιότητα της Ελεγκτικής

Υπάρχουν διάφοροι τύποι ελέγχου, όπως οικονομικός έλεγχος, κανονιστικός έλεγχος, επιχειρησιακός έλεγχος επιδόσεων, έλεγχος συστημάτων πληροφοριών, περιβαλλοντικός έλεγχος και άλλοι. Αλλά βασικά, διακρίνουμε δύο τύπους ελέγχου που θα αποτελέσουν το επίκεντρο της μελέτης σε αυτήν την εργασία. Ο εξωτερικός έλεγχος και ο εσωτερικός έλεγχος (Knechel et al., 2020).

Στις περισσότερες χώρες, ο εξωτερικός ελεγκτής από τον δημόσιο τομέα υποβάλλει εκθέσεις στο κοινοβούλιο και κατά περίπτωση, ο ελεγκτής του ιδιωτικού τομέα αναφέρει στην κυβέρνηση (π.χ. υπουργείο Οικονομικών) και/ή στον εξωτερικό ελεγκτή του δημόσιου τομέα (το ανώτατο όργανο ελέγχου). Ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου αποτελεί μια ανεκτίμητη πηγή πληροφοριών για τη διοίκηση μιας τράπεζας, των εποπτών της και την ποιότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου σε αυτόν τον οργανισμό (Axmedjanov, 2020).

1.2 Εσωτερικός Έλεγχος

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει εξελιχθεί από μια βασικά προσανατολισμένη στη λογιστική ικανότητα προς ένα επάγγελμα προσανατολισμένο στη διοίκηση. Πλέον όμως, ο εσωτερικός έλεγχος θεωρείται ξεχωριστός κλάδος με πολύ ευρύτερο πεδίο εφαρμογής. Η σύγχρονη εσωτερική ελεγκτική παρέχει υπηρεσίες που περιλαμβάνουν εξέταση και αξιολόγηση των ελέγχων, των επιδόσεων, του κινδύνου και της διαχείρισης δημόσιων και ιδιωτικών φορέων. Τα χρηματοοικονομικά θέματα αντιπροσωπεύουν μόνο μία πτυχή του πεδίου εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου. Στο παρελθόν, οι ελεγκτές θεωρούνταν εχθροί του πελάτη, αλλά τώρα οι εσωτερικοί ελεγκτές προσπαθούν να καθιερώσουν συνεργασίες και παραγωγικές εργασιακές σχέσεις με πελάτες μέσω δραστηριοτήτων που παρέχουν μεγαλύτερη αξία. Λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτός ο ευρέως βασισμένος έλεγχος όλων των δραστηριοτήτων άρχισε να γίνεται σχετικά πρόσφατα και γενικά, θεωρείται σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος.

Ο ορισμός του εσωτερικού ελέγχου υπόκειται σε συνεχή ανάπτυξη. Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη λειτουργία αξιολόγησης που έχει συσταθεί εντός ενός οργανισμού προκειμένου να εξετάσει και να αξιολογήσει τις δραστηριότητές του στην υπηρεσία του οργανισμού. Αυτή η δήλωση είναι περισσότερο ένα είδος εισαγωγής παρά ένας ορισμός. Δεν παρέχει ενδείξεις σχετικά με τις ευθύνες του εσωτερικού ελεγκτή ή ότι ο έλεγχος δεν περιορίζεται μόνο στον έλεγχο των χρηματοοικονομικών λογαριασμών.

Σε αυτό το πλαίσιο υπάρχει ένας νέος ορισμός σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο. Ο νέος ορισμός δεν αποτελεί μόνο μια έκφραση των αλλαγών που επήλθαν στο επάγγελμα τις τελευταίες δεκαετίες, αλλά κατευθύνει τους

εσωτερικούς ελεγκτές προς μεγαλύτερο και πολύ πιο σημαντικό ρόλο στο μέλλον.

Ο νέος ορισμός έχει ως εξής: Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί μια ανεξάρτητη, αντικειμενική διασφάλιση και συμβουλευτική δραστηριότητα σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τη λειτουργία ενός οργανισμού. Βοηθά τον οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του εισάγοντας συστηματική, πειθαρχημένη προσέγγιση για την αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας διαχείρισης κινδύνων, ελέγχου και διοίκησης.

Στο βιβλίο για τον εσωτερικό έλεγχο από τον Sawyer, αναφέρεται ο ακόλουθος ορισμός προκειμένου να περιγραφεί το ευρύ, απεριόριστο εύρος του σύγχρονου εσωτερικού ελέγχου (Drogalas et al., 2020): Ο εσωτερικός έλεγχος αντιπροσωπεύει μια συστηματική, αντικειμενική αξιολόγηση από τους εσωτερικούς ελεγκτές των διαφόρων δραστηριοτήτων και ελέγχων εντός ενός οργανισμού, προκειμένου να προσδιοριστεί εάν: (1) οι οικονομικές και λειτουργικές πληροφορίες είναι ακριβείς και αξιόπιστες, (2) εντοπίζονται και ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι για την τράπεζα, (3) ακολουθούνται εξωτερικοί κανονισμοί και γενικά αποδεκτές εσωτερικές πολιτικές και διαδικασίες, (4) πληρούνται τα κατάλληλα κριτήρια εργασίας, (5) οι πόροι χρησιμοποιούνται με αποδοτικό και οικονομικό τρόπο και (6) οι στόχοι του οργανισμού επιτυγχάνονται με αποτελεσματικό τρόπο.

1.3 Εξωτερικός Έλεγχος

Ο εξωτερικός έλεγχος είναι μια ανασκόπηση των οικονομικών καταστάσεων ενός οργανισμού από ανεξάρτητους νόμιμους ελεγκτές. Ο κύριος στόχος του εξωτερικού ελέγχου είναι να παρέχει γνωμοδότηση σχετικά με τις οικονομικές καταστάσεις. Η λέξη έλεγχος στην αγγλική, *audit*, προέρχεται από τη λατινική λέξη *audire* που σημαίνει την ακρόαση (Hooda et al., 2018).

Ο ελεγκτής ορίζεται ως ακροατής: αυτός δηλαδή που αναθεωρεί τις οικονομικές καταστάσεις. Η αύξηση του εμπορίου κατά τον 19ο αιώνα απαιτούσε μεγαλύτερη χρηματοδότηση, από πολλούς επενδυτές. Έτσι ξεκίνησε η πρακτική της από κοινού ιδιοκτησίας των επιχειρήσεων και της ίδρυσης εταιρειών με περιορισμένη ευθύνη. Οι ιδιοκτήτες απασχολούσαν διευθυντές για τη διαχείριση των επιχειρήσεων τους και οι διευθυντές έδιδαν αναφορά για την εργασία τους, συνήθως μία φορά το χρόνο (Manita et al., 2020).

Συνήθως οι επενδυτές δεν ήξεραν τίποτα ή ήξεραν πολύ λίγα για την επιχείρηση στην οποία επένδυσαν και για το λόγο αυτό δεν μπορούσαν να γνωρίζουν τίποτα περισσότερο για την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων που τους γνωστοποιούσαν οι διευθυντές. Έτσι, όρισαν ένα τρίτο ανεξάρτητο άτομο για να εξετάζει τις αναφορές, να ερευνά και να πραγματοποιεί ελέγχους όταν είναι απαραίτητο, με στόχο να γνωμοδοτεί σχετικά με το τι ισχύει. Οι οικονομικές

καταστάσεις υποβάλλονταν προφορικά και μετά την ακρόαση, ο ακροατής εξέφραζε τη γνώμη του. Αυτοί οι ακροατές αργότερα έγιναν γνωστοί ως ελεγκτές.

Ο σκοπός του εξωτερικού ελέγχου είναι να γνωμοδοτεί σχετικά με το εάν οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν αντικειμενικά την οικονομική κατάσταση της τράπεζας σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία, τα αποτελέσματα της λειτουργίας της και τις αλλαγές της οικονομικής της κατάστασης σύμφωνα με ορισμένα λογιστικά πρότυπα ή κανονισμούς. Με άλλα λόγια, ο εξωτερικός έλεγχος παρέχει μια ανεξάρτητη αξιολόγηση της συνολικής κατάστασης της τράπεζας σε κάποιο χρονικό σημείο.

Η σωστή εφαρμογή του εξωτερικού ελέγχου δημιουργεί εμπιστοσύνη στη φερεγγυότητα της τράπεζας μέσα από την ακρίβεια των οικονομικών πληροφοριών στους μετόχους και την Εθνική Τράπεζα, καθώς και για τους άλλους χρήστες (Bratten et al., 2020). Οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι ανεξάρτητα άτομα που απασχολούνται από μια εταιρεία ελέγχου για την αξιολόγηση και εκτίμηση των οικονομικών καταστάσεων των πελατών ή άλλων συμφωνημένων αξιολογήσεων.

Οι περισσότεροι εξωτερικοί ελεγκτές απασχολούνται από λογιστικές εταιρείες και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Καλούνται κατόπιν ανάγκης και δεν προέρχονται απευθείας από την εταιρεία, που σημαίνει ότι είναι άνθρωποι εκτός του οργανισμού. Παρόλο που, εξ ορισμού, οι εξωτερικοί ελεγκτές δεν αποτελούν μέρος των τραπεζών και επομένως δεν αποτελούν μέρος της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ποιότητα και τη βελτίωση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Οι εξωτερικοί ελεγκτές παρέχουν μια σημαντική «ανατροφοδότηση» για την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου κατά τη διάρκειά του (Bratten et al., 2020).

Κεφάλαιο 2: Επισκόπηση Βιβλιογραφίας και Ερευνητικές Υποθέσεις

2.1 Διαφορές εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου

Καθημερινά γινόμαστε μάρτυρες της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, όπου πολλές διεθνείς ισχυρές εταιρείες έχουν επεκτείνει την αγορά σε πολλά μέρη του κόσμου. Η ανάπτυξη του κόσμου, ειδικά στην επικοινωνία, είναι ο λόγος που οι εταιρείες ελέγχονται συνεχώς. Οι εταιρείες παρέχουν χρηματοοικονομικές εκθέσεις και αναφορές με τις οικονομικές καταστάσεις να θεωρούνται ένα είδος διαβατηρίου για κάθε εταιρεία. Το αν η εταιρεία έχει κακές ή καλές επιδόσεις αντικατοπτρίζεται στις οικονομικές καταστάσεις, όπου ανακαλύπτουμε επίσης εάν η εταιρεία είναι σε θέση να αναπτυχθεί.

Οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, όπως η διοίκηση, οι μέτοχοι, οι εταιρείες, τα κρατικά ιδρύματα, οι προμηθευτές, οι πελάτες κ.λπ., λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις. Οι οικονομικές καταστάσεις εκφράζονται σε αριθμούς και αυτά τα στοιχεία μπορούν να επιλυθούν αρκετά καλά, αλλά για να επαληθευθούν και να αξιολογηθούν αυτά τα στοιχεία χρησιμοποιείται η διαδικασία της ελεγκτικής. Η ελεγκτική είναι η διαδικασία της επαλήθευσης των καταστάσεων κατεύθυνσης που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Για να έχει το μεγαλύτερο αποτέλεσμα, ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να βασίζεται σε ένα υγιές και πιο λογικό εννοιολογικό πλαίσιο.

Το ενδιαφερόμενο μέρος θεωρεί τον έλεγχο ως διαδικασία που αυξάνει την εμπιστοσύνη στις οικονομικές καταστάσεις που δημοσιοποιούνται. Κατά την τελευταία δεκαετία, η φύση των χρηματοοικονομικών αναφορών εξελίχθηκε ώστε να καλύπτει τις ανάγκες διαφορετικών χρηστών. Οι επιχειρήσεις και οι κεφαλαιαγορές έχουν γίνει περισσότερο δύσκολες, έχουν μεγαλύτερη πολυπλοκότητα όπου η ανάγκη ελέγχου είναι αναπόφευκτη, οι πηγές κινδύνου και ανασφάλειας καθώς και η πολυπλοκότητα των συστημάτων έχουν αυξήσει τον διαχειριστικό κίνδυνο (Bartlett et al., 2016).

Υπό το πρίσμα αυτών των τάσεων σχετικά με τον ρόλο και τη σημασία των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων, υπήρξαν ερωτήματα σχετικά με το πώς

οι ελεγκτές πρέπει να εφαρμόζουν τις έννοιες της ελεγκτικής προκειμένου να λαμβάνουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για την αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων και για να υποστηρίζουν τη γνωμοδότησή τους στις οικονομικές καταστάσεις στο σύνολό τους. Η ελεγκτική είναι επίσης συμβουλευτική της διοίκησης. Ο ελεγκτής κατά τη διάρκεια του ελέγχου θα αντιμετωπίσει διάφορα λάθη και απάτες, όπου ενόψει τέτοιων ευρημάτων θα πρέπει να δίδει κατευθυντήριες συστάσεις και αυτές οι συστάσεις θα πρέπει να δίδονται με ακρίβεια. Η εφαρμογή αυτών των συστάσεων από τη διοίκηση επηρεάζει την αποτελεσματικότητα της εταιρείας.

Η πρώτη σχετική μελέτη σχετικά με την αλληλεπίδραση μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου και του εξωτερικού ελέγχου πραγματοποιήθηκε από τον Mautz (1984) και τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης έδειξαν ότι, από την άποψη του εσωτερικού ελέγχου, η σχέση με τον εξωτερικό έλεγχο είναι μόνο φαινομενικά καλή. Επειδή ο Mautz δεν είχε προβλέψει την ύπαρξη τέτοιων αρνητικών αντιδράσεων από τους εσωτερικούς ελεγκτές, σχετικά με τη συνεργασία τους με εξωτερικούς ελεγκτές, ερωτήματα που αφορούσαν την αιτιότητα παραλείφθηκαν από την έρευνά του.

Αργότερα, οι Peacock και Pelfrey (1989) πραγματοποίησαν μια έρευνα στην προσπάθειά τους να αξιολογήσουν τις τρέχουσες στάσεις των εσωτερικών ελεγκτών απέναντι στις εργασιακές τους σχέσεις με τους εξωτερικούς ελεγκτές, προσπαθώντας επίσης να εντοπίσουν τους λόγους πίσω από τυχόν αρνητικές στάσεις που εκφράστηκαν. Αυτή η έρευνα διεξήχθη από δύο ομάδες: η πρώτη ομάδα εκπροσωπήθηκε από διευθυντές εσωτερικού ελέγχου και η δεύτερη ομάδα συγκροτήθηκε από ελεγκτές προσωπικού που εργάζονται άμεσα με τους εξωτερικούς ελεγκτές. Και οι δύο ομάδες κλήθηκαν να αξιολογήσουν τη συνολική απόδοση του εξωτερικού ελεγκτή στον οργανισμό τους και την αντιληπτή σχέση τους με τον εξωτερικό ελεγκτή. Στη συνέχεια παρουσιάζουμε τα κύρια αποτελέσματα που ελήφθησαν μέσω αυτής της έρευνας (Mohd-Sanusi et al., 2015):

- Το 92% των διευθυντών εσωτερικού ελέγχου εκτιμά ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές αξιοποιούν πλήρως την εμπειρία του προσωπικού του εσωτερικού ελέγχου
- Το 50% των διευθυντών εσωτερικού ελέγχου θεώρησε ότι η σχέση μεταξύ εσωτερικού ελέγχου και εξωτερικού ελέγχου είναι «εξαιρετική», ενώ το 31% εκτιμά αυτή τη σχέση ως «καλή».
- Οι ελεγκτές προσωπικού διέφεραν ουσιαστικά στις αντιλήψεις τους σχετικά με την εμπειρία των εξωτερικών ελεγκτών. Μόνο το 39% των ελεγκτών προσωπικού θεώρησε ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές αξιοποίησαν πλήρως την εμπειρία τους.
- Ξεκινώντας από τη δήλωση του Morris (1981) ότι «η εξωτερική εταιρεία που ασκεί τον έλεγχο έχει την εύνοια του διοικητικού συμβουλίου και όπου υπάρχει, της ελεγκτικής επιτροπής. Οι εσωτερικοί ελεγκτές δεν έχουν την ίδια σχέση», οι

Peacock και Pelfrey θέλησαν να προσδιορίσουν τη σχέση μεταξύ εσωτερικού ελέγχου και ελεγκτικής επιτροπής. Υπό αυτήν την άποψη, περισσότερο από το 80% των ερωτηθέντων διευθυντών της μελέτης τους ανέφεραν ότι οι εταιρείες τους διαθέτουν ελεγκτική επιτροπή και ότι η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου έχει καθορισμένη σχέση αναφοράς με την εν λόγω επιτροπή.

- Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων διευθυντών ανέφερε ότι είχαν πρόσβαση στα έγγραφα του εξωτερικού ελέγχου είτε πριν είτε μετά την παρουσία τους στο διοικητικό συμβούλιο. Ζητήθηκε επίσης να σχολιάσουν τα ευρήματά της.

- Ένα άλλο συμπέρασμα αυτής της έρευνας ήταν ότι, σε γενικές γραμμές, οι μεμονωμένοι εξωτερικοί ελεγκτές δεν αναγνωρίζουν τη συμβολή του προσωπικού του εσωτερικού ελέγχου, τους εσωτερικούς ελεγκτές καθώς θεωρούν ότι εκτελούν περισσότερο από το ένα τρίτο του εξωτερικού ελέγχου

- Το γενικό συμπέρασμα αυτής της έρευνας ήταν ότι οι διευθυντές εσωτερικού ελέγχου αντιλαμβάνονται μια καλή σχέση μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών και αυτή η αντίληψη θα μπορούσε να είναι το αποτέλεσμα των εταιρικών πολιτικών που δίδουν στον εσωτερικό έλεγχο (1) μια άμεση σχέση αναφοράς με την ελεγκτική επιτροπή του διοικητικού συμβουλίου και (2) την ευκαιρία να απαντήσουν σε οποιαδήποτε κριτική των εξωτερικών ελεγκτών στις διοικητικές επιστολές

- Ο εσωτερικός έλεγχος δίδει έμφαση στον επιχειρησιακό έλεγχο και ενδέχεται να περιλαμβάνει μη χρηματοοικονομικά δεδομένα, ενώ ο οικονομικός έλεγχος αφορά κυρίως ιστορικά δεδομένα, προκειμένου να είναι σε θέση να εντοπίσει πιθανούς τρόπους βελτίωσης των μελλοντικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου θεωρεί ότι τα καθήκοντα του εξωτερικού ελέγχου είναι λιγότερο σημαντικά από το έργο που εκτελούν ως επιχειρησιακοί ελεγκτές.

Μια άλλη μελέτη με σχετική συμβολή στην έρευνα της σχέσης μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου πραγματοποιήθηκε από τους Reinstein, Lander και Gavin (1994). Το σημείο εκκίνησης αυτής της έρευνας βασίστηκε στη δήλωση σχετικά με τα ελεγκτικά πρότυπα που εκδόθηκαν τον Απρίλιο του 1991 από το Αμερικανικό Ινστιτούτο Πιστοποιημένων Ορκωτών Λογιστών (AICPA) της οποίας ο κύριος στόχος ήταν να αποσαφηνίσει διάφορες πτυχές της εργασιακής σχέσης που πρέπει να υπάρχει μεταξύ εξωτερικών και εσωτερικών ελεγκτών. Αυτό το πρότυπο που εκδόθηκε από το AICPA προτείνει τη θέσπιση νέων κατευθυντήριων γραμμών για τους εξωτερικούς ελεγκτές, που θα τους βοηθήσουν να χρησιμοποιήσουν το αποτέλεσμα της δραστηριότητας του εσωτερικού ελέγχου πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά, να βοηθηθούν οι εξωτερικοί ελεγκτές ώστε να κατανοήσουν το πώς θα μπορούσαν να προσαρμόσουν τις διαδικασίες της εργασίας τους βάσει της εργασίας του εσωτερικού ελεγκτή, καθώς και το πώς να εκτιμήσουν, να αξιολογήσουν και να ελέγξουν την ικανότητα, την αντικειμενικότητα και την εργασία του εσωτερικού ελεγκτή (Ege, 2015).

Οι εξωτερικοί ελεγκτές πρέπει: (1) να κατανοούν τον ρόλο του εσωτερικού ελεγκτή κατά την αξιολόγηση της δομής ελέγχου του πελάτη τους και (2) να μην αποδεχτούν τη εργασία του εσωτερικού ελεγκτή ως δική τους. Οι ερωτηθέντες αυτής της μελέτης που πραγματοποιήθηκε από τους Reinstein, Lander & Gavin χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες: (1) επικεφαλής εσωτερικός ελεγκτής (IA), (2) οικονομικός διευθυντής (CFO) (3) πρόεδρος της ελεγκτικής επιτροπής (AC) και (4) εξωτερικός ελεγκτής (EA) που είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο.

Η έρευνα αφορούσε τρία βασικά σημεία: τη εξέταση της γενικής κατανόησης της ελεγκτικής διαδικασίας των οικονομικών καταστάσεων που πραγματοποιείται από εσωτερικούς ελεγκτές, την εξέταση της αξιολόγησης που πραγματοποιείται από τον εξωτερικό έλεγχο σχετικά με την αρμοδιότητα του εσωτερικού ελέγχου, την εξέταση της αξιολόγησης της αντικειμενικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Το γενικό συμπέρασμα ήταν ότι, στους περισσότερους οργανισμούς, οι εσωτερικοί και εξωτερικοί ελεγκτές είχαν αναπτύξει μια προσέγγιση «ομαδικής εργασίας» στον έλεγχο για κάποιο χρονικό διάστημα και οι διατάξεις του SAS 65 φαίνεται ότι είχαν ελάχιστη επίδραση σε αυτούς τους τύπους σχέσεων. Σε περιπτώσεις όπου το προσωπικό του εσωτερικού ελέγχου δεν διατηρεί το απαιτούμενο επίπεδο επαγγελματισμού ή ο οργανισμός αλλάζει ελεγκτικές εταιρείες, οι εξωτερικοί ελεγκτές έχουν πλέον μια νέα καθοδήγηση που θα τους βοηθήσει να χρησιμοποιούν τους εσωτερικούς ελεγκτές πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά. Λαμβάνοντας υπόψη την πρόσφατη αύξηση του επιπέδου του επαγγελματία εσωτερικού ελεγκτή και την ανάγκη εξωτερικών ελεγκτών για τον έλεγχο του κόστους της ελεγκτικής διαδικασίας, το SAS 65 θα πρέπει να εξυπηρετεί και τους δύο τύπους ελεγκτών καθώς και να συντονίζει τις προσπάθειές τους (Carcello et al., 2018).

Ένα μεγάλο μέρος των εξωτερικών ελεγκτών εμπιστεύεται τα αποτελέσματα της δραστηριότητας εσωτερικού ελέγχου και αυτή η πεποίθηση μένει να αυξηθεί αρκετά γρήγορα στο μέλλον (Ward & Robinson, 1980). Ο Schneider (1984) πραγματοποίησε μια περιγραφική μελέτη μοντέλου, μέσω του οποίου εξέτασε τρεις βασικούς παράγοντες εσωτερικού ελέγχου που επηρεάζουν σημαντικά την εμπιστοσύνη του εξωτερικού ελέγχου στον εσωτερικό έλεγχο: (1) αντικειμενικότητα (2) ικανότητα και (3) εργασία που εκτελέστηκε.

Τα αποτελέσματα που ελήφθησαν από τον Schneider έδειξαν ότι, από την άποψη των εξωτερικών ελεγκτών, ο σημαντικότερος παράγοντας είναι η ποιότητα της εργασίας που εκτελείται από τον εσωτερικό έλεγχο, ενώ οι επόμενοι σημαντικοί παράγοντες είναι η ικανότητα και η αντικειμενικότητα. Η ικανότητα ορίζεται από τους Arens και Loebbecke (1991) ως η ποιότητα ενός ατόμου που αποδέχεται μια επαγγελματική δέσμευση και το οποίο έχει επίσης τις απαραίτητες τεχνικές γνώσεις για την εκπλήρωση αυτής της δέσμευσης.

Ο Maletta (1993) εξέτασε την επίδραση του εγγενούς κινδύνου στον βαθμό στον οποίο η αντικειμενικότητα, η ικανότητα και η εργασία των

εσωτερικών ελεγκτών επηρέασαν τις αποφάσεις των εξωτερικών ελεγκτών να βασίζονται σε αυτούς. Το συμπέρασμα ήταν ότι και οι τρεις παράγοντες επηρέασαν την κρίση των εξωτερικών ελεγκτών για εμπιστοσύνη. Υπήρχαν σημαντικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ της «αντικειμενικότητας» και της «ικανότητας», μεταξύ της «αντικειμενικότητας» και της «εργασίας που εκτελέστηκε» και των τριών τρόπων αλληλεπιδράσεων μεταξύ αυτών των παραγόντων. Οι σημαντικές αμφίδρομες αλληλεπιδράσεις υποδηλώνουν ότι ο εγγενής κίνδυνος επηρεάζει τις αποφάσεις εμπιστοσύνης των εξωτερικών ελεγκτών. Τα αποτελέσματα έδειξαν επίσης ότι όταν ο εγγενής κίνδυνος είναι υψηλός, οι εξωτερικοί ελεγκτές λαμβάνουν υπόψη τη φύση της προηγούμενης εργασίας που εκτέλεσαν οι εσωτερικοί ελεγκτές μόνο όταν η αντικειμενικότητα των εσωτερικών ελεγκτών είναι υψηλή. Όταν ο εγγενής κίνδυνος είναι χαμηλός, η εργασία που εκτελείται δεν ασκεί σημαντική επίδραση στην κρίση των εξωτερικών ελεγκτών. Επίσης, οι εξωτερικοί ελεγκτές φάνηκαν να χρησιμοποιούν πιο περίπλοκες διαμορφώσιμες διαδικασίες λήψης αποφάσεων μόνο όταν ο εγγενής κίνδυνος είναι υψηλός (Weins et al., 2017).

Σε όλες τις εγγενείς συνθήκες κινδύνου, η «ικανότητα» των εσωτερικών ελεγκτών είναι ο πιο σημαντικός από τους τρεις παράγοντες, ακολουθούμενος από την «αντικειμενικότητα» και την «εργασία που εκτελέστηκε». Μια άλλη σχετική μελέτη πραγματοποιήθηκε από τον Ward (1985), ο οποίος εξέτασε το συντονισμό της σχέσης μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, από την άποψη του εσωτερικού ελέγχου. Το αποτέλεσμα της μελέτης ήταν ότι κατάφερε να εντοπίσει τα κύρια κριτήρια για την αξιολόγηση της ικανότητας, της αντικειμενικότητας και της απόδοσης του εσωτερικού ελεγκτή. Αυτή η μελέτη καθιέρωσε επίσης ένα πρόγραμμα συντονισμού για τη σχέση μεταξύ αυτών των δύο λειτουργιών - εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος.

Ένα κοινό στοιχείο των μελετών που αναφέρθηκαν προηγουμένως είναι ότι εντοπίστηκαν τρία κύρια κριτήρια που επηρέασαν την εμπιστοσύνη που δίδεται στον εσωτερικό έλεγχο από τον εξωτερικό έλεγχο: ικανότητα, αντικειμενικότητα και φύση της εργασίας που εκτελείται από τον εσωτερικό έλεγχο. Στην ίδια κατεύθυνση, εντοπίστηκε και μια άλλη σχετική μελέτη που πραγματοποιήθηκε από τους Haron, Chambers, Ramsi και Ismail (2004). Αφετηρία αυτής της έρευνας αποτέλεσε το γεγονός ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές συχνά βασίζονται σε άλλους επαγγελματίες για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των πελατών τους.

Η επαγγελματική πιστοποίηση των εσωτερικών ελεγκτών δεν θεωρήθηκε σημαντική (Roussy & Brivot, 2016). Σύμφωνα με το κριτήριο της «εκτελεσθείσας εργασίας», οι εξωτερικοί ελεγκτές έδωσαν σημασία στο κατά πόσον οι διαδικασίες παρακολούθησης των ελλείψεων στα συστήματα, τις μεθόδους και/ή τις διαδικασίες της εταιρείας που σημειώθηκαν σε προηγούμενους ελέγχους ήταν ικανοποιητικές. Αυτό θα μπορούσε να οφείλεται στο γεγονός ότι οι διαδικασίες παρακολούθησης θα μπορούσαν να αποτελούν

ένδειξη της ποιότητας της εργασίας που εκτελούν οι εσωτερικοί ελεγκτές. Αυτά τα κριτήρια, «ικανότητα» και «εκτελεσθείσα εργασία» που προσδιορίστηκαν από τους Haron, Chambers, Ramsi και Ismail (2004) συνάδουν με προηγούμενες μελέτες (Maletta, 1993· Tiessen&Colson, 1990· Schneider, 1984).

2.2 Σχέση και αλληλεπίδραση μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου

Οι εξωτερικοί ελεγκτές διορίζονται με σκοπό την ανεξάρτητη αναφορά των οικονομικών καταστάσεων. Με αυτόν τον τρόπο, η κύρια ευθύνη τους είναι να αναφέρονται σε αυτούς που τους διορίζουν, π.χ. μέτοχοι. Οι εσωτερικοί ελεγκτές δίδουν αναφορά μόνο στο Διοικητικό Συμβούλιο και στη διοίκηση. Ο πρωταρχικός στόχος (ανησυχία) του εξωτερικού ελεγκτή είναι εάν οι οικονομικές καταστάσεις περιέχουν ανωμαλίες, ενώ οι στόχοι του εσωτερικού ελεγκτή ποικίλλουν ανάλογα με τις απαιτήσεις της διοίκησης και γενικά, δίδεται λιγότερη έμφαση σε προβλήματα σημασίας. Ο εξωτερικός ελεγκτής είναι ένα άτομο το οποίο προσλαμβάνεται με σύμβαση από το εξωτερικό της εταιρείας και όχι υπάλληλος οργανισμού όπως ο εσωτερικός ελεγκτής (Pizzini et al., 2015).

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά τα βασικά χαρακτηριστικά και ταυτόχρονα οι κυριότερες διαφορές μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου σχετικά με το στόχο, το σκοπό της εργασίας, την ανεξαρτησία, τη δομή, το προσωπικό από το οποίο αποτελούνται αυτά τα δύο είδη ελέγχου, τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται, τις αναφορές, τα πρότυπα, τη νομοθεσία και το μέγεθος.

Παράγοντας	Εσωτερικός έλεγχος	Εξωτερικός έλεγχος
Στόχος	Διαχείριση και έλεγχος κινδύνων	Λογαριασμοί = αληθinoί και δίκαιοι
Σκοπός της εργασίας	Γενικά συστήματα που λειτουργούν στον οργανισμό	Λογαριασμοί Ζημιών / Κερδών, Υπόλοιπα, Ετήσιες Εκθέσεις
Ανεξαρτησία	Από τμήματα με επαγγελματισμό και κύρος	Από την εταιρεία με δικαιώματα κύρους
Δομή	Διαφορετικό: διευθυντής, υπάλληλος, βοηθός	Συνεργάτες, διευθυντές, εκπαιδευτές
Προσωπικό	Ειδικευμένα άτομα εκπαιδευμένα στον εσωτερικό έλεγχο	Ειδικευμένοι οικονομολόγοι
Μεθοδολογία	Συστήματα που βασίζονται στην αξιολόγηση κινδύνων	Ασφάλεια και επαλήθευση, καθώς και ορισμένες αξιολογήσεις

	και στο συμβουλευτικό έργο	συστήματος βάσει κινδύνων
Αναφορές	Επεξηγηματικές, καλά κατανοητές αναφορές για όλες τις δομές	Τυποποιημένες, συνοπτικές αναφορές για μετόχους και χρήστες λογαριασμών
Πρότυπα	ΠΑ και/ή άλλα	Βάσει διαφορετικών απαιτήσεων
Νομοθεσία	Συνήθως μη δεσμευτική αλλά ενθαρρύνεται σε πολλούς τομείς	Νομοθεσία της κοινωνίας και εθνική νομοθεσία
Μέγεθος	Γενικά μεγάλοι οργανισμοί	Όλες οι εγγεγραμμένες εταιρείες και ο δημόσιος τομέας (οι μικρές εταιρείες μπορούν να κάνουν εξαιρέσεις)

Πηγή: The Finance Ministry of the Republic of Albania lectures of the case internal audit bases pg.32

2.3 Η χρησιμότητα εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου στις επιχειρήσεις

Ο έλεγχος της εταιρείας είναι ένας παράγοντας ανάπτυξης των επιχειρήσεων, αλλά στην αρχή ήταν δύσκολο να αναπτυχθεί συνεργασία μεταξύ ελεγκτών και εταιρείας, καθώς υπήρχε η πεποίθηση ότι ο ελεγκτής έχει κακή πρόθεση για την εταιρεία. Όμως, η ανάπτυξη του επαγγέλματος με συνεχή και επαγγελματικό τρόπο (πάντα προς το συμφέρον των εταιρειών) έχει οδηγήσει τους εμπλεκόμενους να κατανοήσουν τον έλεγχο ως υποστηρικτικό παράγοντα της ανάπτυξης. Η διαδικασία ελέγχου αντιμετώπισε διαφορετικές προκλήσεις, ειδικά με την παγκόσμια κρίση, όπου μέρος της ευθύνης αποδόθηκε επίσης σε μη επαγγελματίες ελεγκτές.

Στη σημερινή εποχή οι εταιρείες που διαθέτουν ένα οργανωμένο σύστημα ελέγχου έχουν λιγότερα προβλήματα και λαμβάνουν λιγότερες συστάσεις από τους εξωτερικούς ελεγκτές, ενώ εταιρείες που δεν διαθέτουν οργανωμένο σύστημα ελέγχου έχουν πολλές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης και λάθη και οι χρηματοοικονομικές τους αναφορές είναι αναξιόπιστες επειδή αυτά τα συστήματα δεν υπόκεινται σε ελέγχους. Κατά τη συλλογή δεδομένων για αυτήν τη μελέτη, παρατηρήθηκε ότι εταιρείες που έχουν σύστημα ελέγχου έχουν λιγότερες κυρώσεις από τη φορολογική αρχή και τους κρατικούς φορείς ελέγχου (Endaya & Hanefah, 2016)

Η σημασία της έρευνας προκύπτει από το ενδιαφέρον των ακαδημαϊκών

ερευνητών, των επαγγελματιών και των ρυθμιστικών αρχών για την ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου. Αυτό το ενδιαφέρον είναι το αποτέλεσμα πολυάριθμων οικονομικών σκανδάλων και της αντίδρασης των νομοθετών και των επαγγελματιών σε αυτά τα σκάνδαλα. Ο εξωτερικός έλεγχος είναι μια αξιολόγηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιείται με βάση την υπάρχουσα τεκμηρίωση. Ο εξωτερικός έλεγχος ασχολείται με επαληθεύσεις δεδομένων της λογιστικής προκειμένου να προσδιοριστεί η ακρίβεια, η αυθεντικότητα και η αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Ο έλεγχος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι μια συστηματική διαδικασία συλλογής και αξιολόγησης αποδεικτικών στοιχείων σε σχέση με τους ισχυρισμούς της διοίκησης σχετικά με οικονομικές δράσεις και γεγονότα και σε επίπεδο εμπιστοσύνης μεταξύ αυτών των ισχυρισμών και των καθορισμένων κριτηρίων αυτών των στόχων και της γνωστοποίησης των αποτελεσμάτων σε ενδιαφερόμενους χρήστες.

Σε αυτόν τον ορισμό περιλαμβάνονται τα ακόλουθα έξι στοιχεία (MatZain et al., 2015):

1. Ο έλεγχος πρέπει να προγραμματίζεται και να έχει στρατηγική για τα στάδια της διαδικασίας ελέγχου
2. Αντικειμενικότητα σημαίνει την ουδετερότητα του ατόμου που διενεργεί τον έλεγχο, καθώς και την ποιότητα του ελέγχου
3. Η συλλογή και αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων είναι το μέσο παραλαβής γεγονότων και εγγράφων που βασίζονται σε ευρήματα και εκθέσεις ελέγχου
4. Οι χρηματοοικονομικές δραστηριότητες και τα γεγονότα είναι επιχειρηματικές δραστηριότητες που υπόκεινται σε έλεγχο από τις οποίες ο ελεγκτής συνάγει συμπεράσματα και πορίσματα.
5. Ο έλεγχος πραγματοποιείται σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα και εξετάζει εάν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, δηλαδή το Πλαίσιο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και τους ισχύοντες κανονισμούς
6. Η διαδικασία ελέγχου πρέπει να είναι χρήσιμη και τα αποτελέσματα του ελέγχου παρέχονται σε όλους τους ενδιαφερόμενους. Μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο στόχος οποιουδήποτε ελέγχου είναι να παρέχει στους ενδιαφερόμενους χρήστες μια γνώμη σχετικά με τη συμμόρφωση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με τα καθορισμένα κριτήρια. Με αυτόν τον τρόπο ο έλεγχος αυξάνει την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια διαδικασία επαλήθευσης για τη μείωση της απάτης και των σφαλμάτων εντός της εταιρείας. Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη δραστηριότητα για την παροχή αντικειμενικής διασφάλισης και συμβουλευτικής δραστηριότητας, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις ενέργειες ενός οργανισμού. Ο εσωτερικός έλεγχος βοηθά τον

οργανισμό στην επίτευξη των στόχων προωθώντας μια συστηματική και πειθαρχημένη προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης των κινδύνων, των ελέγχων και των διαδικασιών διακυβέρνησης. Η ανάπτυξη και η παγκοσμιοποίηση των επιχειρήσεων, η πίεση της αγοράς για βελτίωση των λειτουργιών και οι ταχύτατες αλλαγές στις επιχειρηματικές συνθήκες δημιουργούν την ανάγκη ελέγχου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο έλεγχος είναι όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικός και για τον σωστό εντοπισμό των κινδύνων. Προκειμένου να καλυφθεί αυτή η ανάγκη, οι εσωτερικοί ελεγκτές χρησιμοποιούν τον διαρκή έλεγχο για να μεγιστοποιήσουν την αποτελεσματικότητα της εργασίας τους. Η αντικειμενικότητα στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων, στη διαχείριση των κινδύνων και των διαδικασιών διακυβέρνησης διατηρείται ανεξάρτητη από τον ελεγκτή. Ο εσωτερικός έλεγχος έχει σχεδιαστεί για να παρέχει μια εύλογη βεβαιότητα σχετικά με την επίτευξη βασικών στόχων όπως (He et al., 2017):

1. Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των επιχειρήσεων
2. Αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών αναφορών και της διοίκησης
3. Συμμόρφωση με νόμους και κανονισμούς
4. Διατήρηση περιουσιακών στοιχείων

Η πολυπλοκότητα και το μέγεθος των οργανισμών καθιστά αδύνατο για τους κορυφαίους διευθυντές να ελέγχουν προσωπικά εάν ο οργανισμός εκτελεί τις δραστηριότητές του αποτελεσματικά. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο οργανισμός λειτουργεί αποτελεσματικά, είναι επιτακτική ανάγκη να λειτουργεί η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου στον οργανισμό (Pizzini et al., 2015).

Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία της έρευνας

3.1 Σκοπός της έρευνας

Βασικός σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις των ερωτηθέντων αναφορικά με τη σχέση και τη χρησιμότητα του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου στις επιχειρήσεις, καθώς και η επίδραση του σε αυτές. Τα παραπάνω, συνοψίζονται στα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

- Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν τις απόψεις τους αναφορικά με τον εξωτερικό και τον εσωτερικό έλεγχο;
- Οι απόψεις των ερωτηθέντων για τον εσωτερικό έλεγχο σχετίζονται με τις απόψεις τους για τον εξωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων;

3.2 Δείγμα της έρευνας

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 85 ερωτηθέντες, ωστόσο αρχικά το ερωτηματολόγιο διαμοιράσθηκε σε δείγμα 280 ατόμων. Το παρόν δείγμα, αποτελείται κυρίως από γυναίκες μεταξύ 41 και 50 ετών. Επιπλέον, η πλειοψηφία του δείγματος αποτελείται από απόφοιτους ΑΕΙ και ΤΕΙ, που εργάζονται ως λογιστές.

3.3 Εργαλείο της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου. Το τελικό ερωτηματολόγιο διαχωρίζεται σε 3 ενότητες, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων και τις απόψεις τους αναφορικά με τον εξωτερικό και τον εσωτερικό έλεγχο. Η πρώτη ενότητα απαρτίζεται από 4 ερωτήσεις κλειστού τύπου, ενώ δεύτερη ενότητα αποτελείται από 2 ερωτήσεις κλειστού τύπου και 3 ερωτήσεις τύπου Likert με 5, 6 και 5 υποερωτήματα. Η τρίτη ενότητα συγκροτείται από 5 ερωτήσεις τύπου Likert με 3 υποερωτήματα η καθεμία. Λίγο πιο αναλυτικά, στα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων περιέχεται το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο και η θέση ευθύνης που έχουν στην επιχείρηση που εργάζονται. Επιπλέον, το υπόλοιπο ερωτηματολόγιο μελετά συνολικά 8 βασικές έννοιες, οι οποίες είναι το Επίπεδο ανθεκτικότητας εξωτερικού ελέγχου, το Επίπεδο ποιότητας αποτελεσμάτων εξωτερικού ελέγχου, το Επίπεδο ποιότητας και επαγγελματικής επάρκειας εξωτερικού ελέγχου, το Επίπεδο θετικού περιβάλλοντος ελέγχου εσωτερικού ελέγχου, το Επίπεδο αποτελεσματικής αξιολόγησης κινδύνου εσωτερικού ελέγχου, το

Επίπεδο αποτελεσματικών δραστηριοτήτων και μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, το Επίπεδο αξιοπιστίας εσωτερικού ελέγχου και το Επίπεδο αποτελεσματικής αξιολόγησης εσωτερικού ελέγχου.

3.4 Συλλογή δεδομένων

Αφού δόθηκαν οι κατάλληλες άδειες για την πραγματοποίηση της έρευνας, το ερωτηματολόγιο διαμοιράστηκε σε ηλεκτρονική μορφή μέσω Googleforms. Επιπλέον, όλοι οι ερωτηθέντες ενημερώθηκαν για τους σκοπούς της έρευνας, αλλά και τον τρόπο και χρόνο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Ακόμη, έγινε σαφής η εθελοντική μορφή της συμμετοχής τους στην έρευνα και δόθηκε έμφαση ως προς την ανωνυμία τους καθ' όλα τα στάδια της έρευνας.

3.5 Διαδικασία επεξεργασίας δεδομένων

Τα δεδομένα της έρευνας αρχικά συλλέχθηκαν σε αρχείο Microsoft Excel και στη συνέχεια κωδικοποιήθηκαν στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS v.25. Η ανάλυση της έρευνας περιλαμβάνει τόσο κομμάτι περιγραφικής στατιστικής όσο και επαγωγικής στατιστικής. Στην πρώτη περίπτωση θα γίνει χρήση ποσοστών, συχνοτήτων, μέσων τιμών και τυπικών αποκλίσεων, με σκοπό την παρουσίαση των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου ξεχωριστά. Επίσης, τα στοιχεία αυτά θα παρουσιαστούν σε κατάλληλους πίνακες και γραφήματα. Για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων, έγινε χρήση του παραμετρικού t-test, του μη παραμετρικού Kruskal-Wallis και του συντελεστή συσχέτισης Pearson.

Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα έρευνας

4.1 Περιγραφική στατιστική

Στην παρούσα ενότητα, διερευνώνται οι γνώμες των συμμετεχόντων σχετικά με την χρησιμότητα του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου στην οικονομία και την επίδραση τους στις επιχειρήσεις. Αυτό πραγματοποιείται μέσω 3 ενοτήτων, όπου αναλύονται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων, αλλά και κάθε μια από τις προαναφερόμενες συνιστώσες.

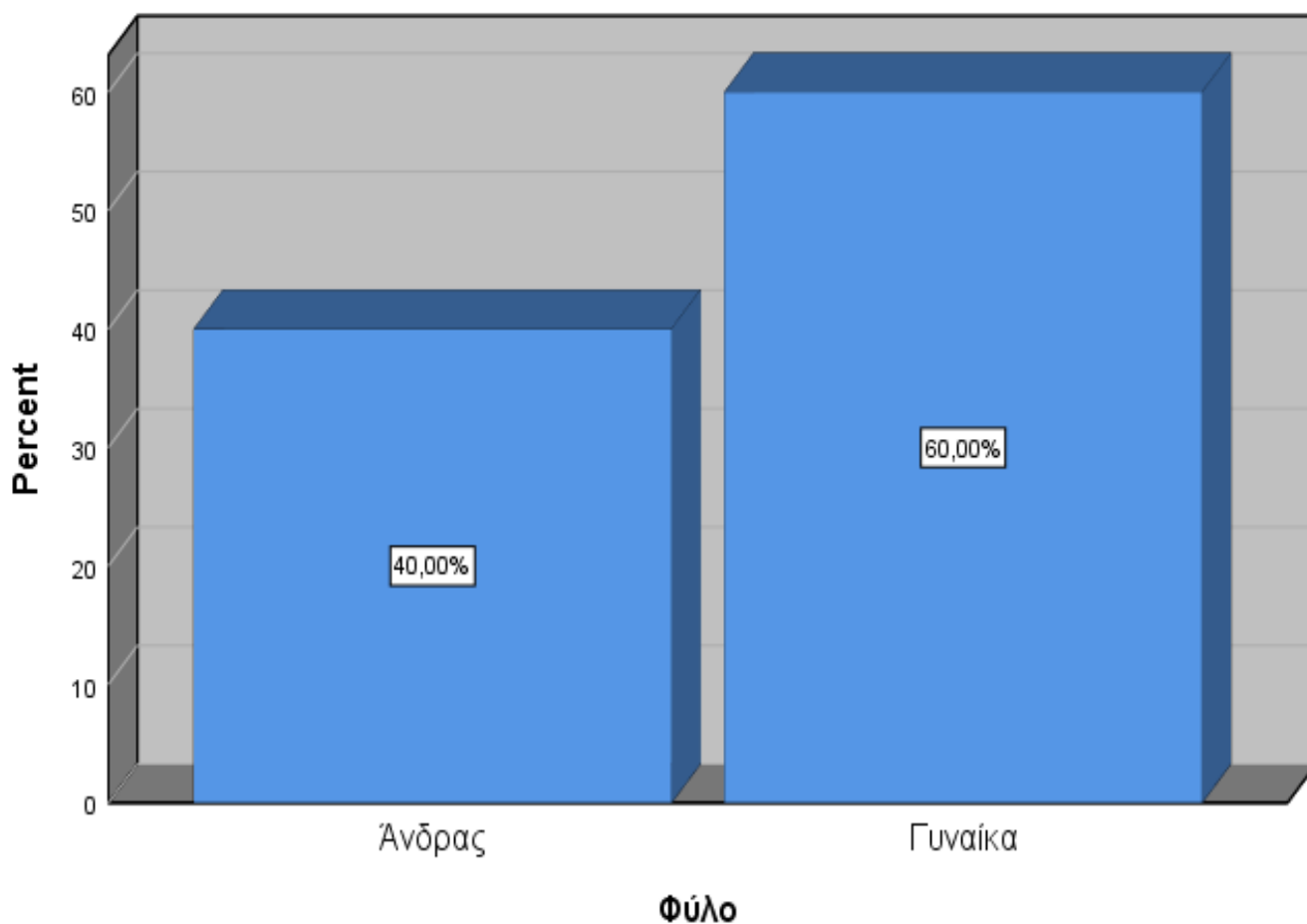
Στην ενότητα αυτή, σκιαγραφείται το δημογραφικό προφίλ των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στην έρευνα.

Στον Πίνακα 1 και Διάγραμμα 1, παρατίθεται το φύλο των ερωτηθέντων. Το 60% αγγίζουν οι γυναίκες και το υπόλοιπο 40% αφορά τους άνδρες.

Πίνακας 1: Φύλο

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Άνδρας	34	40,0	40,0
	Γυναίκα	51	60,0	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 1: Φύλο

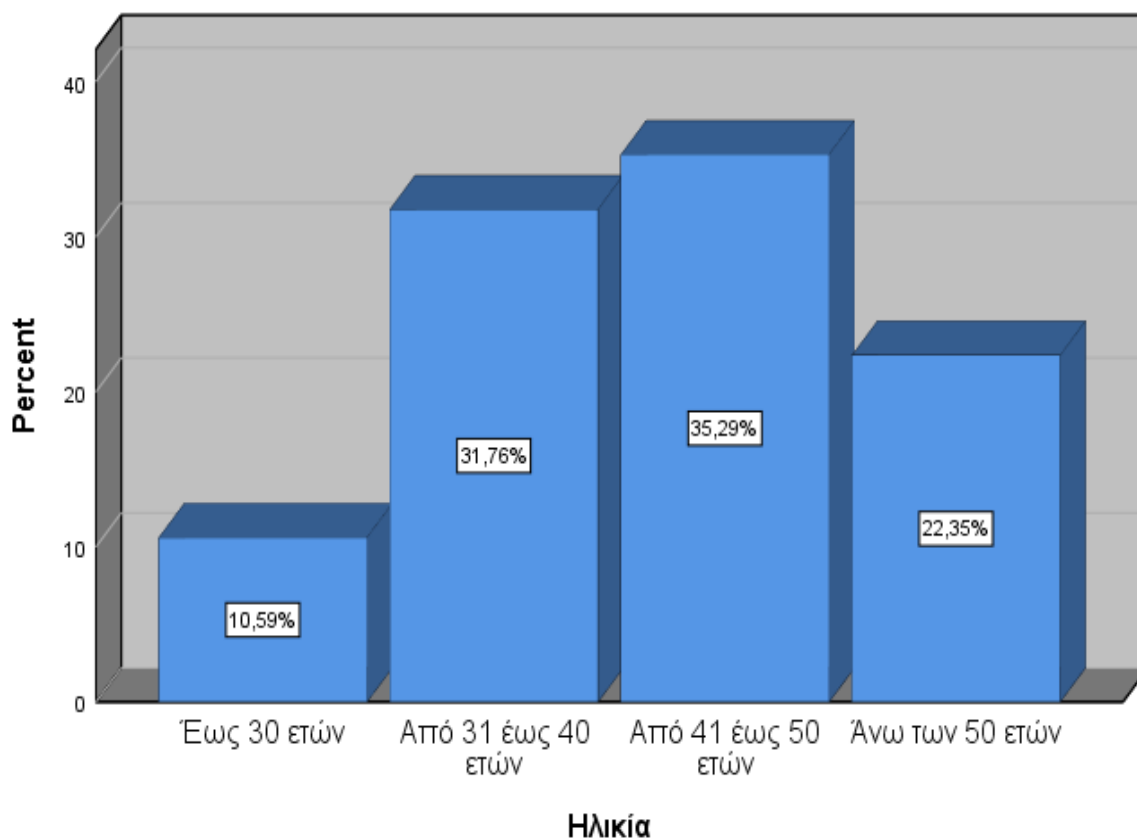

Συνεχίζοντας, στον Πίνακα 2 και Διάγραμμα 2, παρουσιάζεται η ηλικία των συμμετεχόντων. Το 35.3% βρίσκεται ηλικιακά από 41 έως 50 ετών, το 31.8% καλύπτουν ηλικίες από 31 έως 40 ετών, ενώ όσοι είναι άνω των 50 ετών αγγίζουν το 22.4%. Ακόμη, το 10.6% αφορά ηλικίες έως 30 ετών.

Πίνακας 2: Ηλικία

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Έως 30 ετών	9	10,6	10,6
	Από 31 έως 40 ετών	27	31,8	42,4
	Από 41 έως 50 ετών	30	35,3	77,6
	Άνω των 50 ετών	19	22,4	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 2: Ηλικία

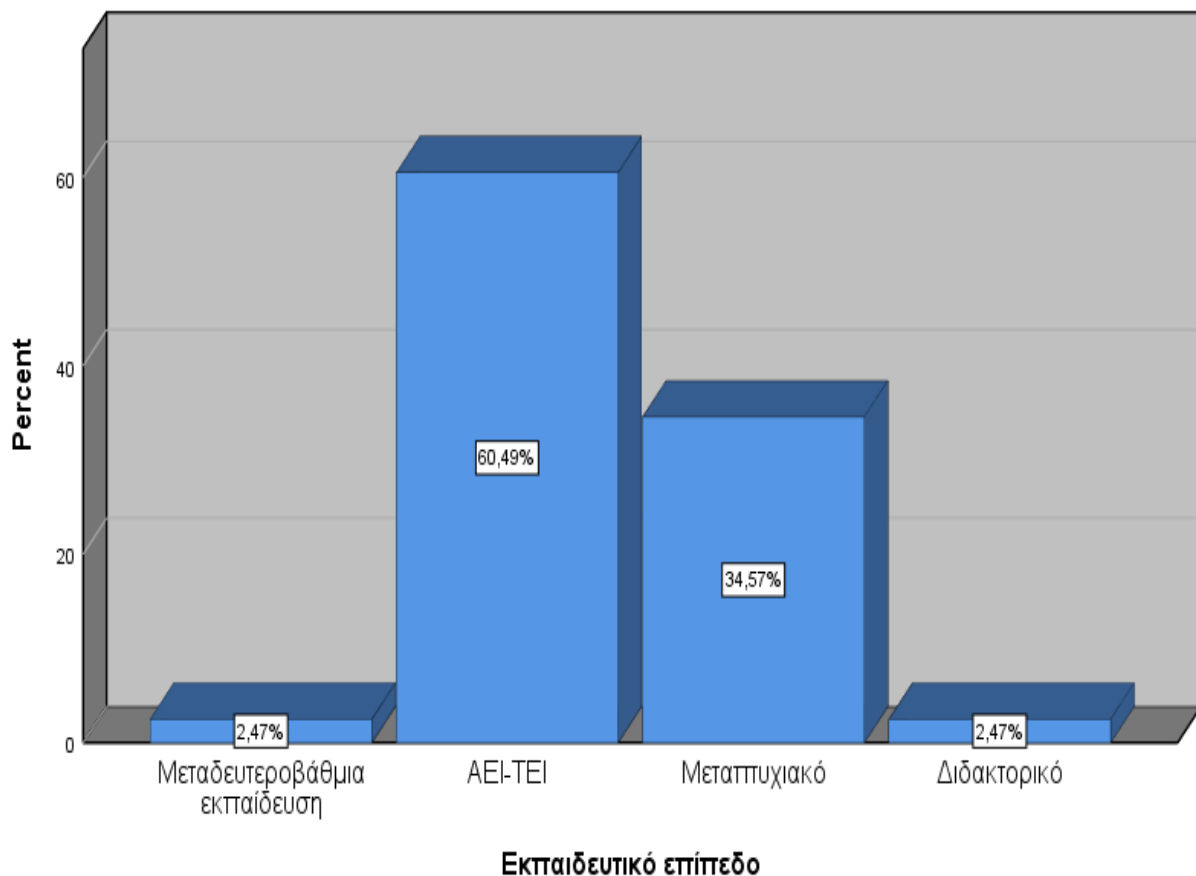

Οι συμμετέχοντες που είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αγγίζουν το 60.5%, ενώ όσοι συνέχισαν με τις μεταπτυχιακές σπουδές αποτελούν το 34.6% του δείγματος. Επιπλέον, οι ερωτηθέντες που είναι απόφοιτοι Μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή έχουν κάνει διδακτορικό αντιπροσωπεύουν από 2.5% έκαστος, όπως είναι εμφανές στον Πίνακα 3 και Διάγραμμα 3 που ακολουθεί.

Πίνακας 3: Εκπαιδευτικό επίπεδο

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση	2	2,5	2,5
	ΑΕΙ-ΤΕΙ	49	60,5	63,0
	Μεταπτυχιακό	28	34,6	97,5
	Διδακτορικό	2	2,5	100,0
	Total	81	100,0	
Missing	System	4		
Total		85		

Διάγραμμα 3: Εκπαιδευτικό επίπεδο

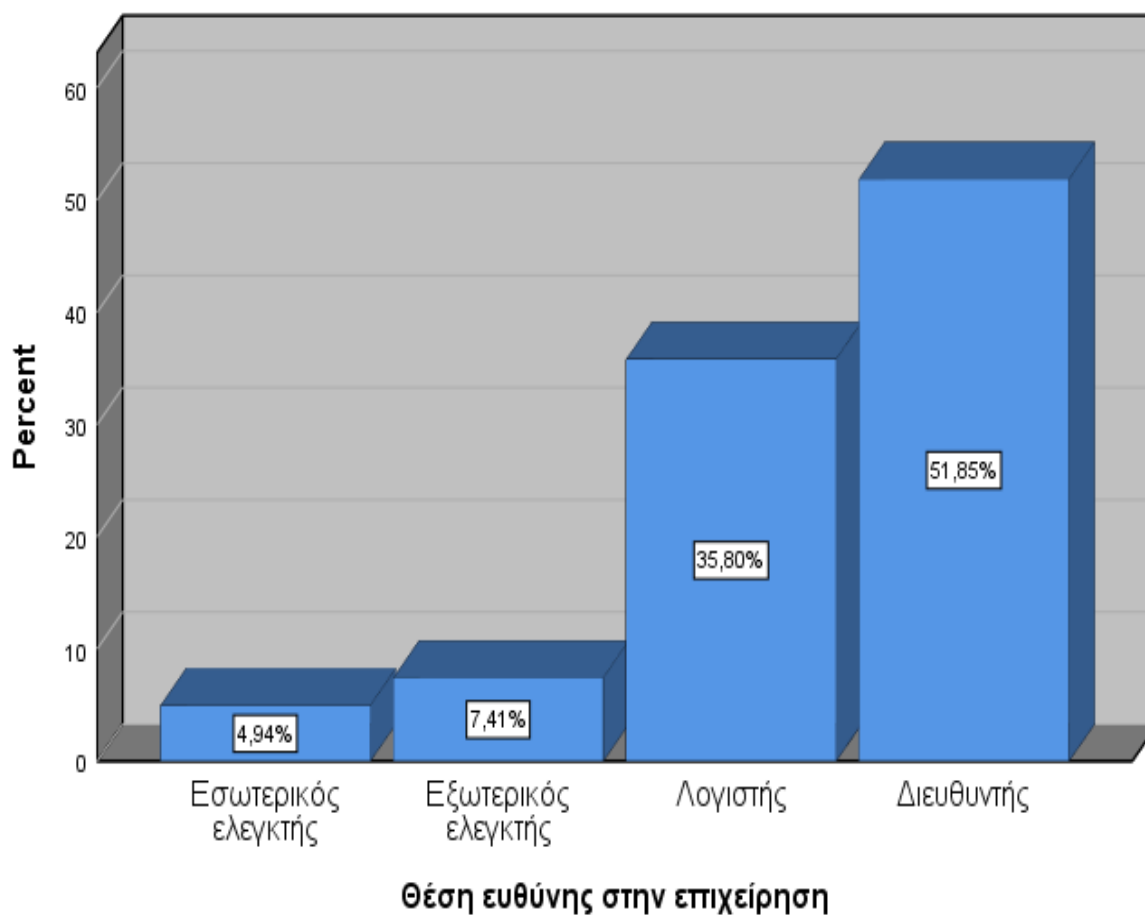

Στη συνέχεια, στον Πίνακα 4 και Διάγραμμα 4, προβάλλεται η θέση ευθύνης των ερωτηθέντων στην επιχείρηση που εργάζονται. Το 51.9% αποτελούν όσοι εργάζονται ως διευθυντές, το 35.8% ως λογιστές, ενώ το 7.4% ως εξωτερικοί ελεγκτές. Επιπλέον, μόνο το 4.9% του δείγματος κατέχει θέση εσωτερικού ελεγκτή.

Πίνακας 4: Θέση ευθύνης στην επιχείρηση

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Εσωτερικός ελεγκτής	4	4,9	4,9
	Εξωτερικός ελεγκτής	6	7,4	12,3
	Λογιστής	29	35,8	48,1
	Διευθυντής	42	51,9	100,0
	Total	81	100,0	
Missing	System	4		
Total		85		

Διάγραμμα 4: Θέση ευθύνης στην επιχείρηση

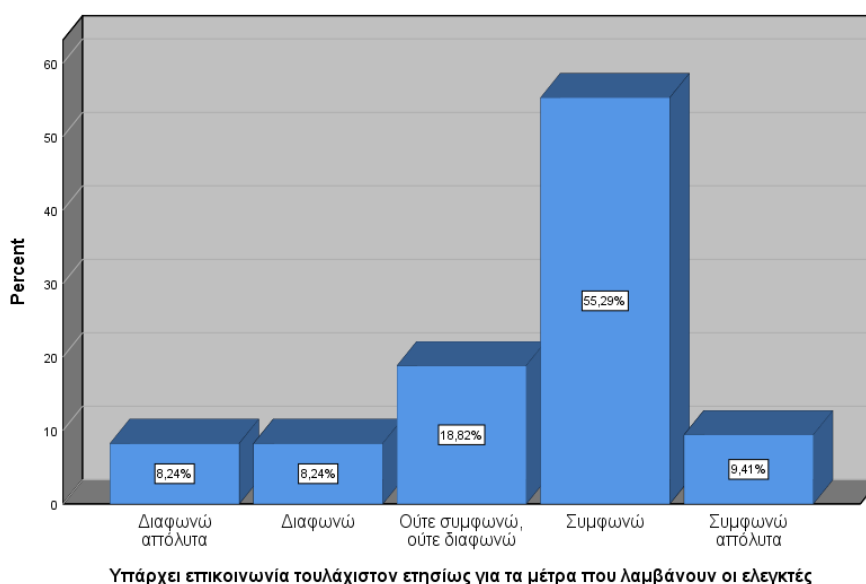
Στην ακόλουθη ενότητα, διερευνάται η άποψη των ερωτηθέντων αναφορικά με την ανθεκτικότητα, την ποιότητά των αποτελεσμάτων και της επαγγελματικής επάρκειας, την ικανοποίησή από την εργασία τους και κατά πόσο θα μπορούσε να βελτιωθεί η ομάδα ελέγχου.

Στον Πίνακα 5 και Διάγραμμα 5, φάνηκε πως η πλειοψηφία των ερωτηθέντων συμφωνεί πως υπάρχει επικοινωνία τουλάχιστον μία φορά ετησίως σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνουν οι ελεγκτές.

Πίνακας 5: Υπάρχει επικοινωνία τουλάχιστον ετησίως για τα μέτρα που λαμβάνουν οι ελεγκτές

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	8,2	8,2
	Διαφωνώ	7	8,2	16,5
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	16	18,8	35,3
	Συμφωνώ	47	55,3	90,6
	Συμφωνώ απόλυτα	8	9,4	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 5: Υπάρχει επικοινωνία τουλάχιστον ετησίως για τα μέτρα που λαμβάνουν οι ελεγκτές

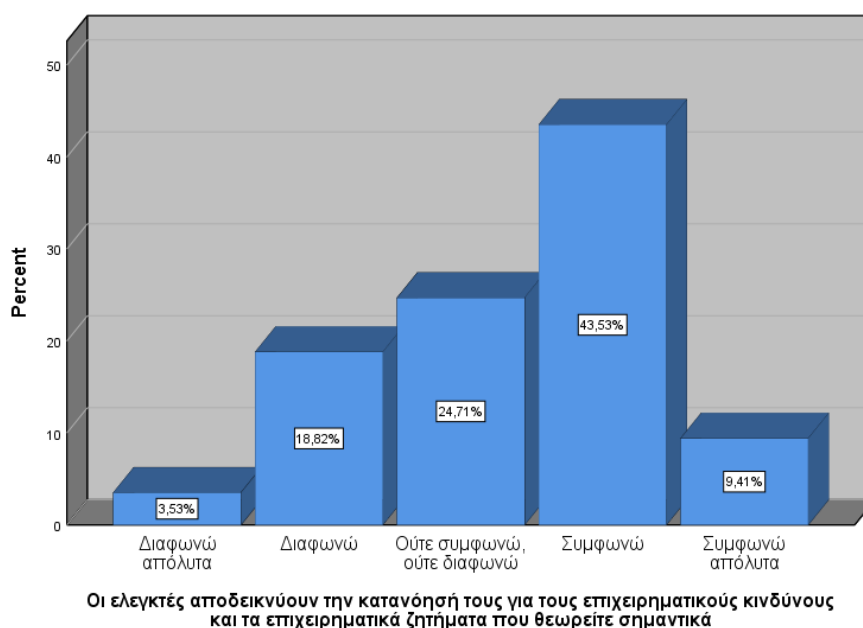

Επιπλέον, ο Πίνακας 6 και το αντίστοιχο Διάγραμμα 6, έδειξαν πως το 43.5% και το 9.4% των ερωτηθέντων τοποθετούνται στη συμφωνία αναφορικά με το ότι οι ελεγκτές αποδεικνύουν την κατανόησή τους για τους επιχειρηματικούς κινδύνους και τα επιχειρηματικά σημαντικά ζητήματα.

Πίνακας 6: Οι ελεγκτές αποδεικνύουν την κατανόησή τους για τους επιχειρηματικούς κινδύνους και τα επιχειρηματικά ζητήματα που θεωρείτε σημαντικά

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	3,5	3,5
	Διαφωνώ	16	18,8	22,4
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	21	24,7	47,1
	Συμφωνώ	37	43,5	90,6
	Συμφωνώ απόλυτα	8	9,4	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 6: Οι ελεγκτές αποδεικνύουν την κατανόησή τους για τους επιχειρηματικούς κινδύνους και τα επιχειρηματικά ζητήματα που θεωρείτε σημαντικά

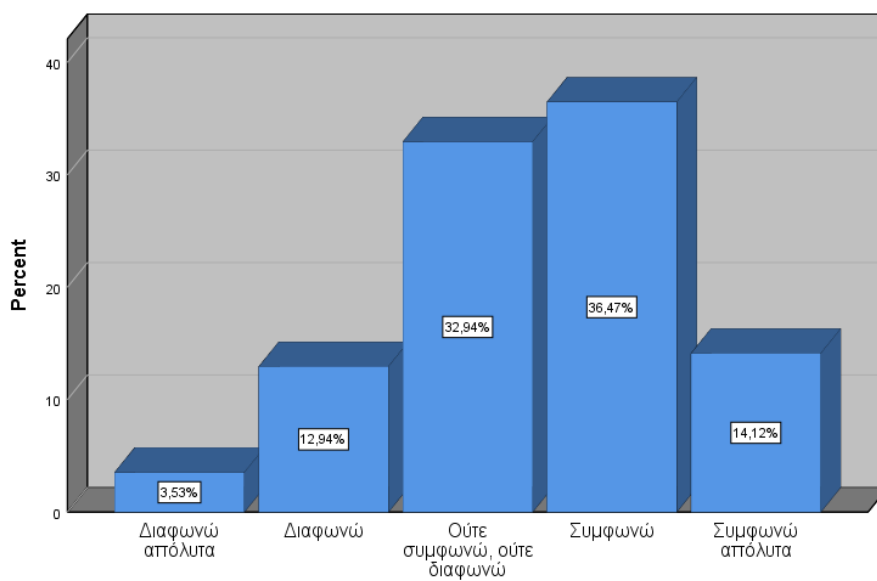

Στον Πίνακα 7 και Διάγραμμα 7 φάνηκε πως η πλειοψηφία των ερωτηθέντων σε ποσοστά 36.5% και 32.9%μ συμφωνεί ή είναι ουδέτερη με το ότι οι ελεγκτές είναι σταθεροί στις προκλήσεις τους προς τη διοίκηση κατά περίπτωση.

Πίνακας 7: Οι ελεγκτές είναι σταθεροί στις προκλήσεις τους προς τη διοίκηση, κατά περίπτωση

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	3,5	3,5
	Διαφωνώ	11	12,9	16,5
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	28	32,9	49,4
	Συμφωνώ	31	36,5	85,9
	Συμφωνώ απόλυτα	12	14,1	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 7: Οι ελεγκτές είναι σταθεροί στις προκλήσεις τους προς τη διοίκηση, κατά περίπτωση

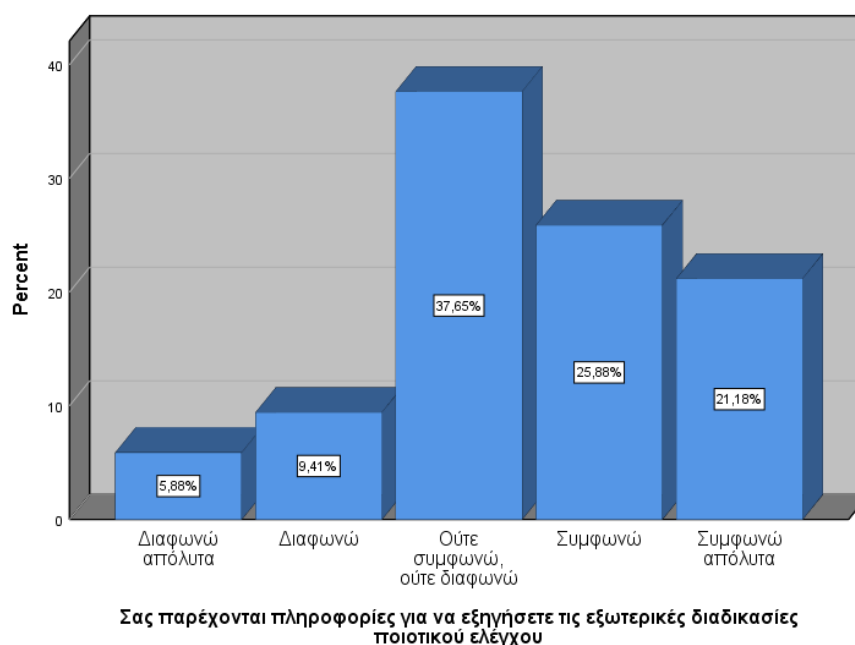
Οι ελεγκτές είναι σταθεροί στις προκλήσεις τους προς τη διοίκηση, κατά περίπτωση

Αντίστοιχο αποτέλεσμα φαίνεται και στον Πίνακα 8, όμως εδώ υπάρχει μεγαλύτερο ποσοστό συμφωνίας, αναφορικά με το ότι παρέχονται πληροφορίες στους ερωτηθέντες για να εξηγήσουν τις εξωτερικές διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου.

Πίνακας 8: Σας παρέχονται πληροφορίες για να εξηγήσετε τις εξωτερικές διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	5	5,9	5,9
	Διαφωνώ	8	9,4	15,3
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	32	37,6	52,9
	Συμφωνώ	22	25,9	78,8
	Συμφωνώ απόλυτα	18	21,2	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 8: Σας παρέχονται πληροφορίες για να εξηγήσετε τις εξωτερικές διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου

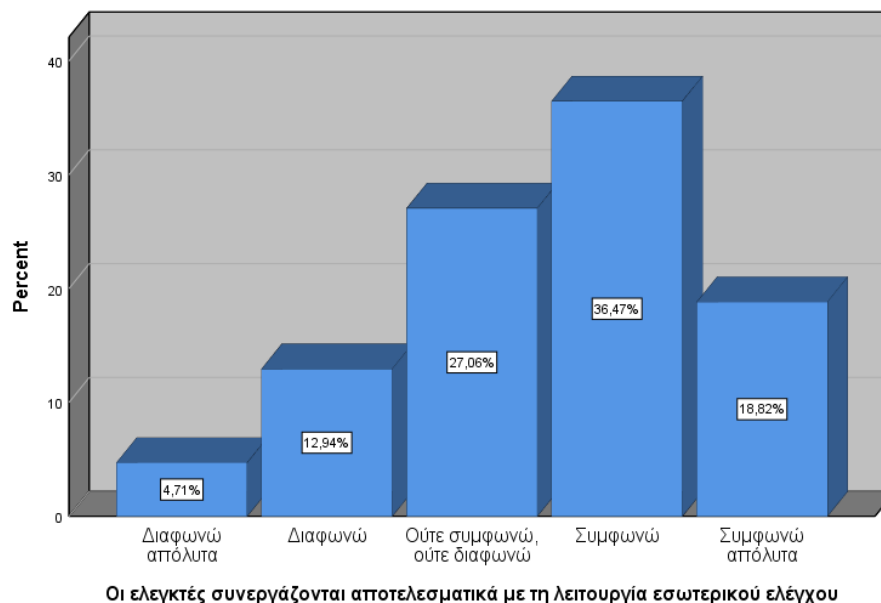

Συνεχίζοντας, ο Πίνακας 9 και το Διάγραμμα 9, έδειξαν πως το 36.5% και το 27.1% του δείγματος είναι σύμφωνο ή ουδέτερο με το ότι οι ελεγκτές συνεργάζονται αποτελεσματικά με τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου.

Πίνακας 9: Οι ελεγκτές συνεργάζονται αποτελεσματικά με τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	4,7	4,7
	Διαφωνώ	11	12,9	17,6
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	23	27,1	44,7
	Συμφωνώ	31	36,5	81,2
	Συμφωνώ απόλυτα	16	18,8	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 9: Οι ελεγκτές συνεργάζονται αποτελεσματικά με τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου

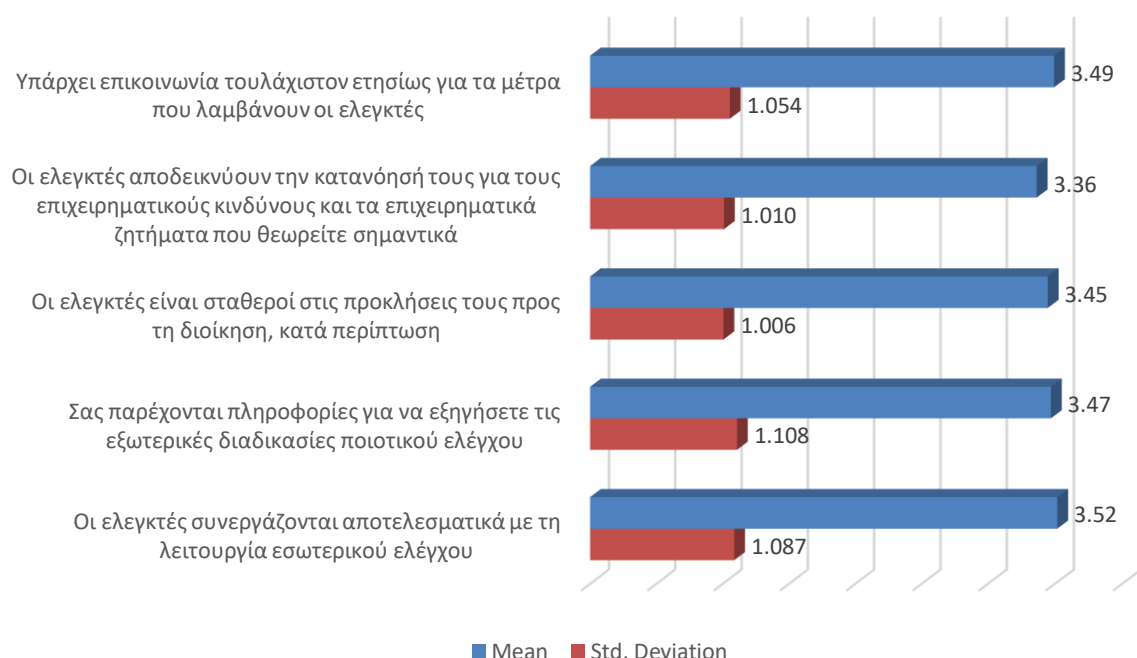

Στον Πίνακα 10 και Διάγραμμα 10, παρουσιάζονται τα παραπάνω συγκεντρωτικά. Όλες οι απαντήσεις δίνονται σε 5-βάθμια κλίμακα Likert, όπου το 1 σημαίνει «Διαφωνώ απόλυτα», το 2 «Διαφωνώ », το 3 «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», το 4 «Συμφωνώ» και το 5 «Συμφωνώ απόλυτα». Η αύξηση του μέσου όρου, υποδεικνύει υψηλότερα επίπεδα θετικής επικοινωνίας και συνεργασίας του εξωτερικού ελέγχου, σύμφωνα με την άποψη των ερωτηθέντων. Αναμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το δεύτερο, τοποθετούνται οι συμμετέχοντες ως προς την αποτελεσματική συνεργασία των ελεγκτών με τον εσωτερικό έλεγχο (3.52). Ακόμη, αναμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το πρώτο, βρίσκονται οι ερωτηθέντες ως προς την ύπαρξη επικοινωνίας μεταξύ των ελεγκτών για την λήψη των ετήσιων μέτρων (3.49), την παροχή πληροφοριών (3.47), την σταθερότητα των ελεγκτών ως προς τις προκλήσεις (3.45), καθώς και την κατανόηση που αποδεικνύουν για τους επιχειρηματικούς κινδύνους (3.36).

Πίνακας 10: Ανθεκτικότητα

	Mean	Std. Deviation
Υπάρχει επικοινωνία τουλάχιστον ετησίως για τα μέτρα που λαμβάνουν οι ελεγκτές	3,49	1,054
Οι ελεγκτές αποδεικνύουν την κατανόησή τους για τους επιχειρηματικούς κινδύνους και τα επιχειρηματικά ζητήματα που θεωρείτε σημαντικά	3,36	1,010
Οι ελεγκτές είναι σταθεροί στις προκλήσεις τους προς τη διοίκηση, κατά περίπτωση	3,45	1,006
Σας παρέχονται πληροφορίες για να εξηγήσετε τις εξωτερικές διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου	3,47	1,108
Οι ελεγκτές συνεργάζονται αποτελεσματικά με τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου	3,52	1,087

Διάγραμμα 10: Ανθεκτικότητα

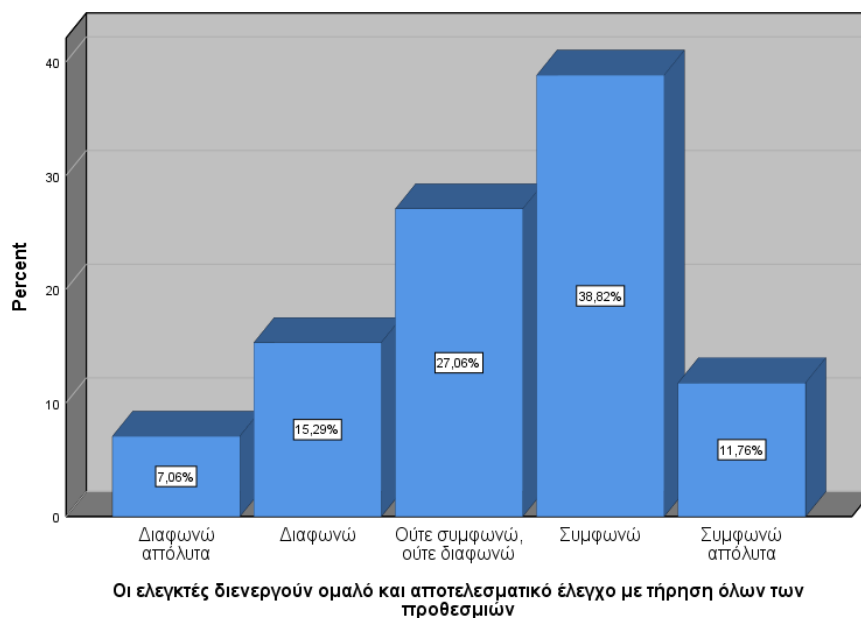
Συνεχίζοντας, διερευνάται η άποψη των ερωτηθέντων αναφορικά με την ποιότητα των αποτελεσμάτων του εξωτερικού ελέγχου σε διάφορους τομείς.

Στον Πίνακα 11, φάνηκε πως το 38.8% και το 11.8%, συμφωνούν ή συμφωνούν απόλυτα με το ότι οι ελεγκτές διενεργούν ομαλό και αποτελεσματικό έλεγχο με τήρηση όλων των προθεσμιών.

Πίνακας 11: Οι ελεγκτές διενεργούν ομαλό και αποτελεσματικό έλεγχο με τήρηση όλων των προθεσμιών

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	6	7,1	7,1
	Διαφωνώ	13	15,3	22,4
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	23	27,1	49,4
	Συμφωνώ	33	38,8	88,2
	Συμφωνώ απόλυτα	10	11,8	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 11: Οι ελεγκτές διενεργούν ομαλό και αποτελεσματικό έλεγχο με τήρηση όλων των προθεσμιών

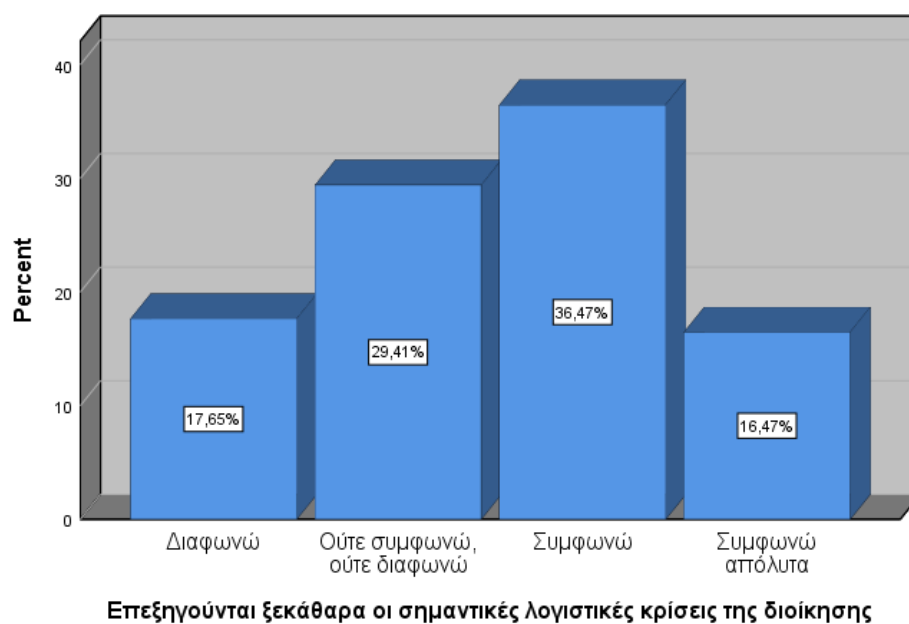

Αντίστοιχα, ο Πίνακας 12, έδειξε πως κανείς δεν διαφωνεί απόλυτα με το ότι επεξηγούνται ξεκάθαρα οι σημαντικές λογιστικές κρίσεις της διοίκησης, με την πλειοψηφία να τοποθετείται στη συμφωνία και ή την ουδετερότητα.

Πίνακας 12: Επεξηγούνται ξεκάθαρα οι σημαντικές λογιστικές κρίσεις της διοίκησης

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ	15	17,6	17,6
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	25	29,4	47,1
	Συμφωνώ	31	36,5	83,5
	Συμφωνώ απόλυτα	14	16,5	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 12: Επεξηγούνται ξεκάθαρα οι σημαντικές λογιστικές κρίσεις της διοίκησης

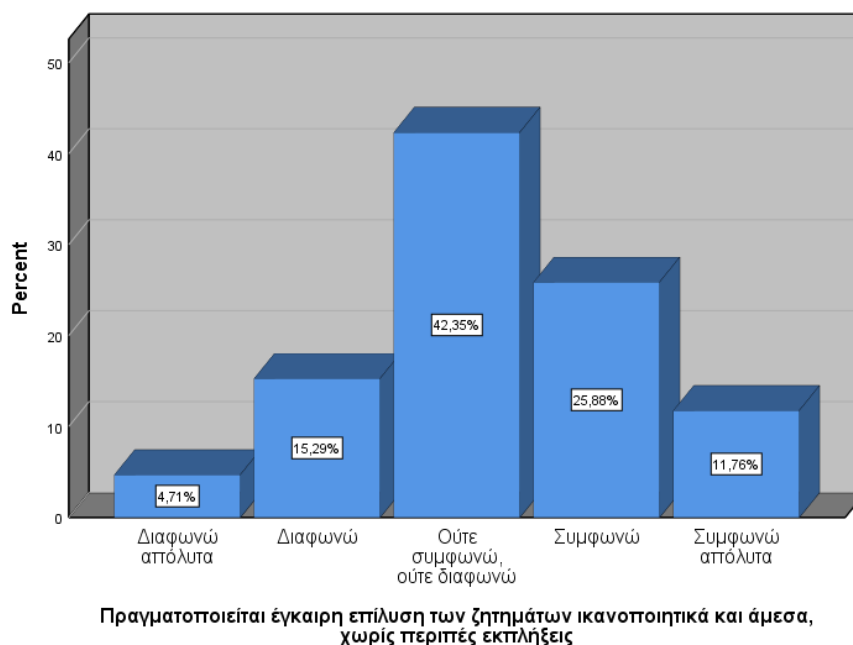

Επιπλέον, στον Πίνακα 13 και το Διάγραμμα 13, φάνηκε πως το 42.4% του δείγματος είναι ουδέτερο με το ότι πραγματοποιείται έγκαιρη επίλυση των ζητημάτων ικανοποιητικά και χωρίς εκπλήξεις, ενώ οι υπόλοιποι ερωτηθέντες τείνουν να συμφωνούν κατά πλειοψηφία.

Πίνακας 13: Πραγματοποιείται έγκαιρη επίλυση των ζητημάτων ικανοποιητικά και άμεσα, χωρίς περιττές εκπλήξεις

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	4,7	4,7
	Διαφωνώ	13	15,3	20,0
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	36	42,4	62,4
	Συμφωνώ	22	25,9	88,2
	Συμφωνώ απόλυτα	10	11,8	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 13: Πραγματοποιείται έγκαιρη επίλυση των ζητημάτων ικανοποιητικά και άμεσα, χωρίς περιττές εκπλήξεις

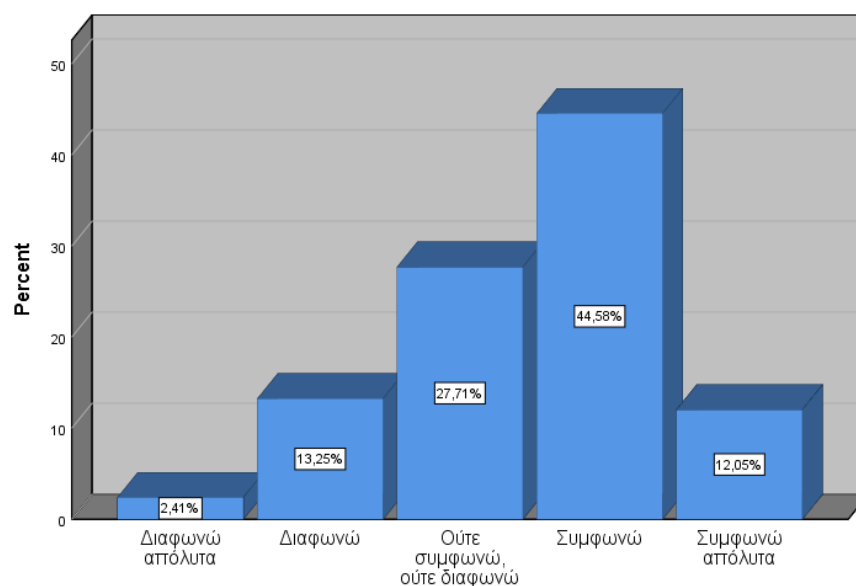

Συνεχίζοντας, από τον Πίνακα 14 και το αντίστοιχο Διάγραμμα 14, φάνηκε πως πάνω από το 50% του δείγματος συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα σχετικά με το ότι η εξήγηση του σχεδίου ελέγχου, τυχόν αποκλίσεις από αυτό και τα επακόλουθα πορίσματά του, είναι πλήρη και σαφή.

Πίνακας 14: Η εξήγηση του σχεδίου ελέγχου, τυχόν αποκλίσεις από αυτό και τα επακόλουθα πορίσματα του ελέγχου να είναι πλήρη, αλλά ταυτόχρονα και σαφή

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	11	13,3	15,7
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	23	27,7	43,4
	Συμφωνώ	37	44,6	88,0
	Συμφωνώ απόλυτα	10	12,0	100,0
	Total	83	100,0	
Missing	System	2		
	Total	85		

Διάγραμμα 14: Η εξήγηση του σχεδίου ελέγχου, τυχόν αποκλίσεις από αυτό και τα επακόλουθα πορίσματα του ελέγχου να είναι πλήρη, αλλά ταυτόχρονα και σαφή

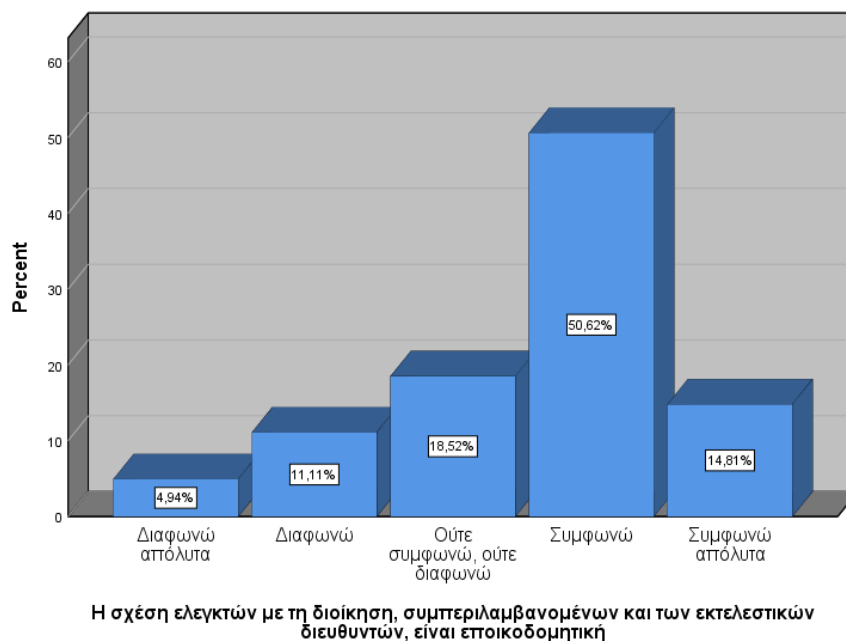
Η εξήγηση του σχεδίου ελέγχου, τυχόν αποκλίσεις από αυτό και τα επακόλουθα πορίσματα του ελέγχου να είναι πλήρη, αλλά ταυτόχρονα και σαφή

Επίσης, ο Πίνακας 15 και το Διάγραμμα 15, καθιστούν σαφές το ότι οι ερωτηθέντες είναι θετικοί ως προς το ότι η σχέση των ελεγκτών με τη διοίκηση είναι επικοινωνιακή.

Πίνακας 15: Η σχέση ελεγκτών με τη διοίκηση, συμπεριλαμβανομένων και των εκτελεστικών διευθυντών, είναι επικοινωνιακή

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	4,9	4,9
	Διαφωνώ	9	11,1	16,0
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	15	18,5	34,6
	Συμφωνώ	41	50,6	85,2
	Συμφωνώ απόλυτα	12	14,8	100,0
	Total	81	100,0	
Missing	System	4		
	Total	85		

Διάγραμμα 15: Η σχέση ελεγκτών με τη διοίκηση, συμπεριλαμβανομένων και των εκτελεστικών διευθυντών, είναι επικοινωνιακή

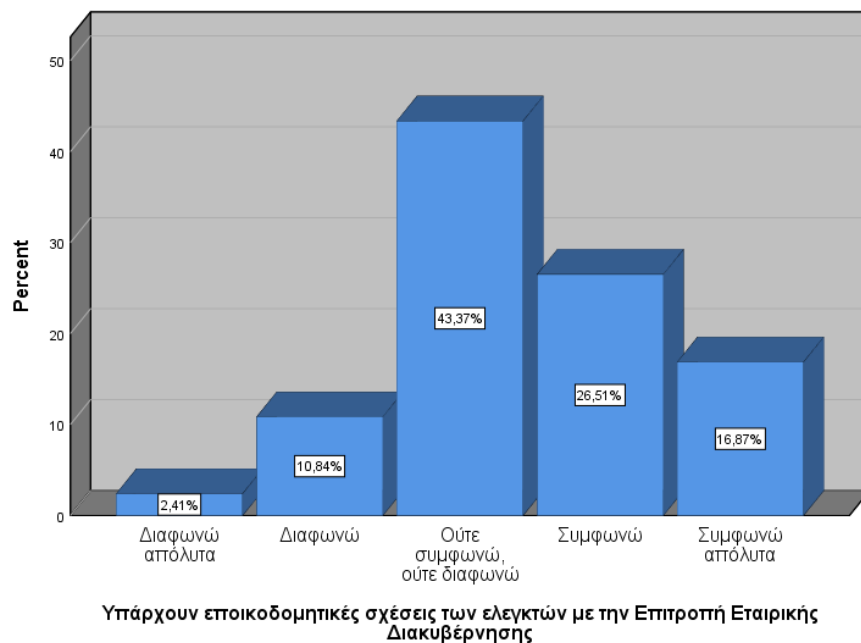

Η τελευταία δήλωση της συγκεκριμένης ομάδας ερωτήσεων, παρουσιάζεται στον Πίνακα 16 και το Διάγραμμα 16 που ακολουθούν. Όπως φάνηκε, το 43.4% των συμμετεχόντων είναι ουδέτερο αναφορικά με το ότι υπάρχουν εποικοδομητικές σχέσεις των ελεγκτών με την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης, ενώ η πλειοψηφία των υπολοίπων τείνει να συμφωνεί στην πρόταση αυτή.

Πίνακας 16: Υπάρχουν εποικοδομητικές σχέσεις των ελεγκτών με την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	9	10,8	13,3
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	36	43,4	56,6
	Συμφωνώ	22	26,5	83,1
	Συμφωνώ απόλυτα	14	16,9	100,0
	Total	83	100,0	
Missing	System	2		
Total		85		

Διάγραμμα 16: Υπάρχουν εποικοδομητικές σχέσεις των ελεγκτών με την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης

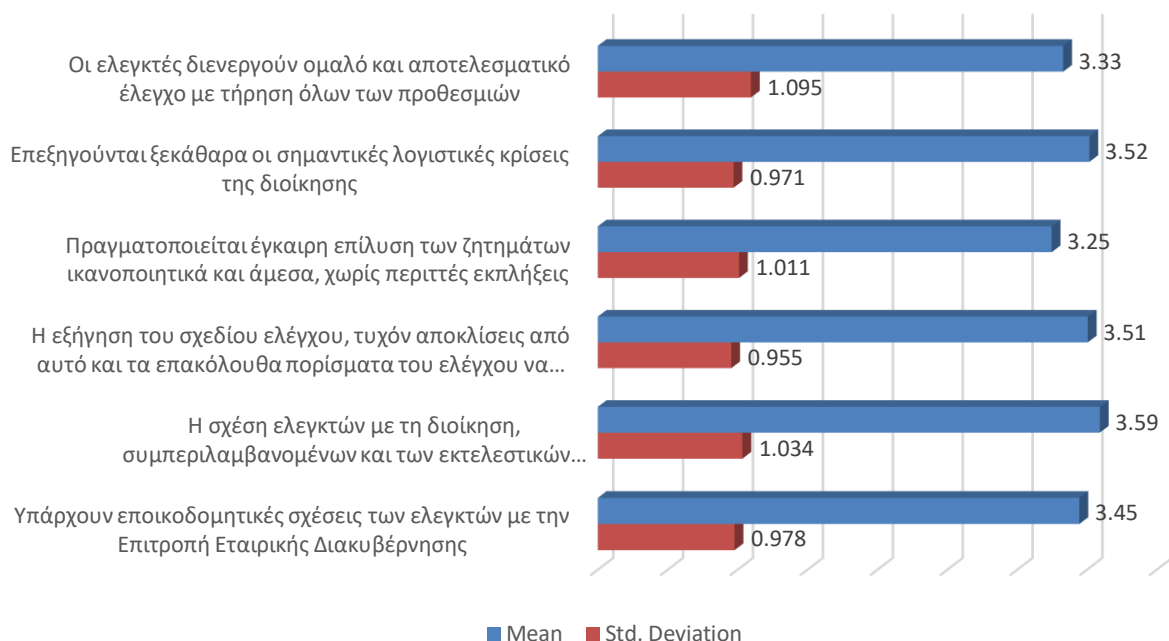

Όλα τα παραπάνω, συνοψίζονται στον παρακάτω Πίνακα 17 και Διάγραμμα 17. Οι απαντήσεις δίνονται σε 5-βάθμια κλίμακα Likert, όπου το 1 σημαίνει «Διαφωνώ απόλυτα», το 2 «Διαφωνώ », το 3 «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», το 4 είναι «Συμφωνώ» και το 5 «Συμφωνώ απόλυτα». Επιπροσθέτως, η αύξηση του μέσου όρου, ταυτίζεται με καλύτερης ποιότητας αποτελέσματα του εξωτερικού ελέγχου. Ανάμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το δεύτερο, εντοπίζονται οι συμμετέχοντες ως προς την επικοινωνιακή σχέση ελεγκτών με τη διοίκηση (3.59), την ύπαρξη σωστής επεξήγησης στις λογιστικές κρίσεις (3.52) και την σαφή εξήγηση του σχεδίου ελέγχου (3.51). Ακόμη, ανάμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το πρώτο, βρίσκονται οι ερωτηθέντες ως προς την ύπαρξη επικοινωνιακών σχέσεων ελεγκτών με την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης (3.45) και του αποτελεσματικού ελέγχου των ελεγκτών (3.33). Επιπλέον, ουδέτεροι είναι ως προς την έγκυρη επίλυση διάφορων ζητημάτων (3.25).

Πίνακας 17: Ποιότητα των αποτελεσμάτων

	Mean	Std. Deviation
Οι ελεγκτές διενεργούν ομαλό και αποτελεσματικό έλεγχο με τήρηση όλων των προθεσμιών	3,33	1,095
Επεξηγούνται ξεκάθαρα οι σημαντικές λογιστικές κρίσεις της διοίκησης	3,52	0,971
Πραγματοποιείται έγκαιρη επίλυση των ζητημάτων ικανοποιητικά και άμεσα, χωρίς περιττές εκπλήξεις	3,25	1,011
Η εξήγηση του σχεδίου ελέγχου, τυχόν αποκλίσεις από αυτό και τα επακόλουθα πορίσματα του ελέγχου να είναι πλήρη, αλλά ταυτόχρονα και σαφή	3,51	0,955
Η σχέση ελεγκτών με τη διοίκηση, συμπεριλαμβανομένων και των εκτελεστικών διευθυντών, είναι επικοινωνιακή	3,59	1,034
Υπάρχουν επικοινωνιακές σχέσεις των ελεγκτών με την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης	3,45	0,978

Διάγραμμα 17: Ποιότητα των αποτελεσμάτων

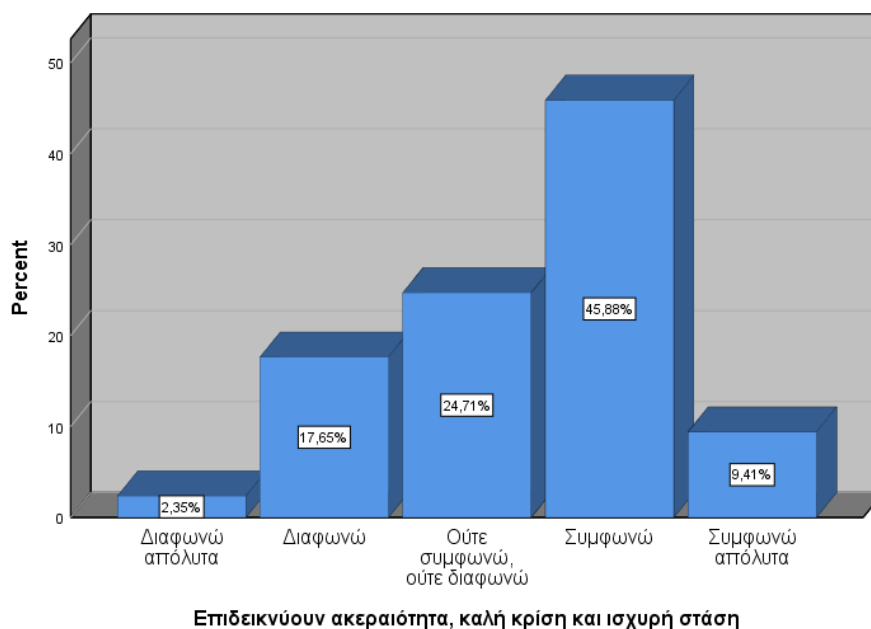

Στη συνέχεια, διερευνάται η γνώμη των συμμετεχόντων αναφορικά με την ποιότητα και την επαγγελματική επάρκεια των ίδιων των ελεγκτών του εξωτερικού ελέγχου σε διάφορους τομείς. Στον Πίνακα 18, φαίνεται πως η πλειοψηφία των συμμετεχόντων συμφωνεί πως οι ελεγκτές επιδεικνύουν ακεραιότητα, καλή κρίση και ισχυρή στάση.

Πίνακας 18: Επιδεικνύουν ακεραιότητα, καλή κρίση και ισχυρή στάση

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	15	17,6	20,0
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	21	24,7	44,7
	Συμφωνώ	39	45,9	90,6
	Συμφωνώ απόλυτα	8	9,4	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 18: Επιδεικνύουν ακεραιότητα, καλή κρίση και ισχυρή στάση

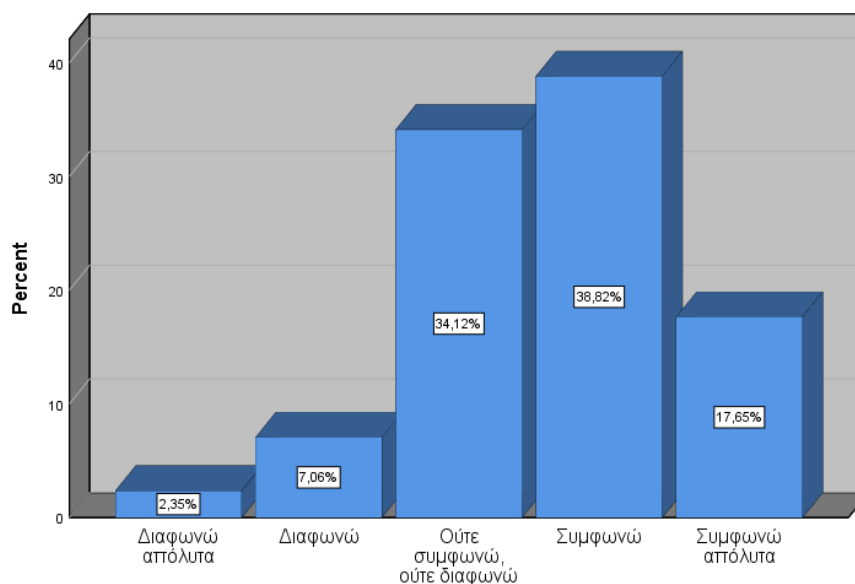

Αντίστοιχα, στον Πίνακα 19 και το Διάγραμμα 19, φάνηκε πως όλοι οι ερωτηθέντες εκτός από το 9.4%, είναι από ουδέτεροι έως θετικοί στο ότι οι ελεγκτές επιδεικνύουν τις κατάλληλες τεχνικές γνώσεις και εμπειρία για να ανταπεξέλθουν.

Πίνακας 19: Επιδεικνύουν τις κατάλληλες τεχνικές γνώσεις και εμπειρία για να ανταπεξέλθουν

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	6	7,1	9,4
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	29	34,1	43,5
	Συμφωνώ	33	38,8	82,4
	Συμφωνώ απόλυτα	15	17,6	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 19: Επιδεικνύουν τις κατάλληλες τεχνικές γνώσεις και εμπειρία για να ανταπεξέλθουν

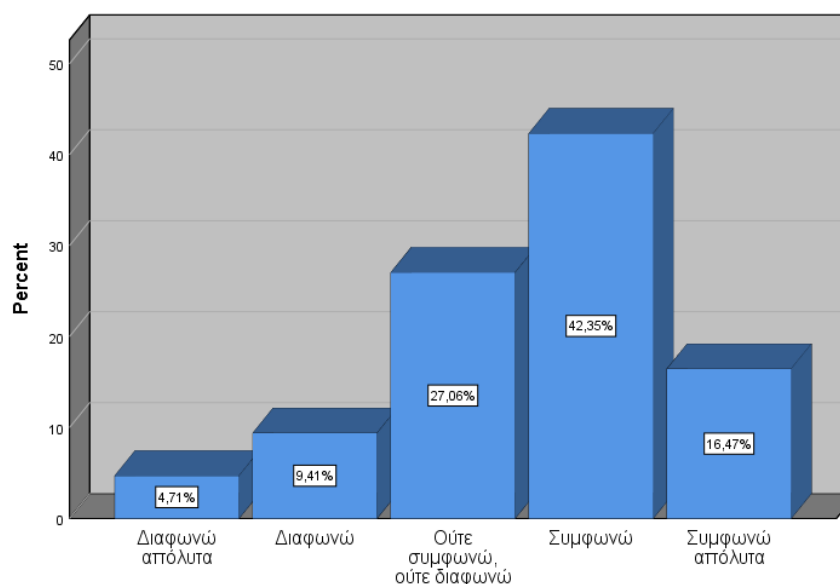
Επιδεικνύουν τις κατάλληλες τεχνικές γνώσεις και εμπειρία για να ανταπεξέλθουν

Παρόμοιο αποτέλεσμα φαίνεται και στον Πίνακα 20 και Διάγραμμα 20, με τη διαφορά το ότι εδώ οι αρνητικοί αποτελούν το 14.1% σύνολο, αναδείχθηκε σχετικά με το ότι οι ερωτηθέντες θεωρούν πως η ομάδα ελέγχου αποτελείται από επαρκές και κατάλληλα έμπειρο προσωπικό.

Πίνακας 20: Η ομάδα ελέγχου αποτελείται από επαρκές, κατάλληλα έμπειρο προσωπικό

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	4,7	4,7
	Διαφωνώ	8	9,4	14,1
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	23	27,1	41,2
	Συμφωνώ	36	42,4	83,5
	Συμφωνώ απόλυτα	14	16,5	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 20: Η ομάδα ελέγχου αποτελείται από επαρκές, κατάλληλα έμπειρο προσωπικό

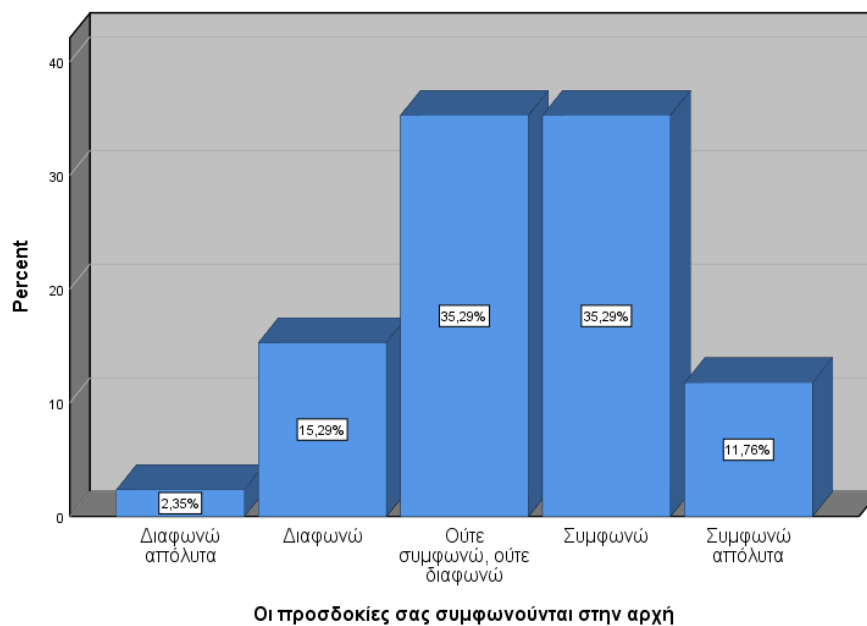
Η ομάδα ελέγχου αποτελείται από επαρκές, κατάλληλα έμπειρο προσωπικό

Όμοια θετικοί τείνουν να είναι οι συμμετέχοντες σχετικά με το ότι οι προσδοκίες τους συμφωνούνται στην αρχή, καθώς η ουδετερότητα και η συμφωνία περιέχει από 35.3% του δείγματος.

Πίνακας 21: Οι προσδοκίες σας συμφωνούνται στην αρχή

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	13	15,3	17,6
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	30	35,3	52,9
	Συμφωνώ	30	35,3	88,2
	Συμφωνώ απόλυτα	10	11,8	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 21: Οι προσδοκίες σας συμφωνούνται στην αρχή

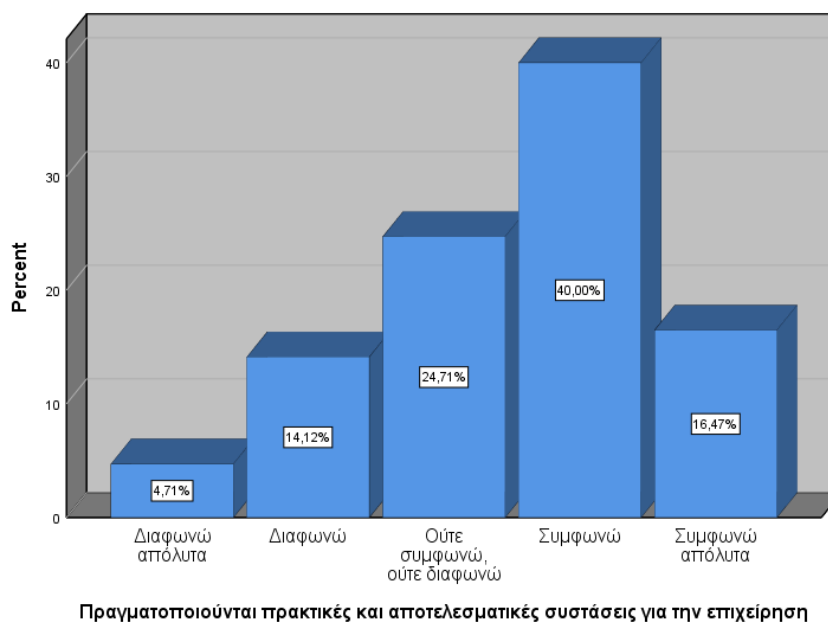

Τέλος, ο Πίνακας 22 και το Διάγραμμα 22, έδειξε πως το 56.6% των συμμετεχόντων είτε συμφωνεί, είτε συμφωνεί απόλυτα, σχετικά με το ότι πραγματοποιούνται πρακτικές και αποτελεσματικές συστάσεις για την επιχείρηση.

Πίνακας 22: Πραγματοποιούνται πρακτικές και αποτελεσματικές συστάσεις για την επιχείρηση

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	4,7	4,7
	Διαφωνώ	12	14,1	18,8
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	21	24,7	43,5
	Συμφωνώ	34	40,0	83,5
	Συμφωνώ απόλυτα	14	16,5	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 22: Πραγματοποιούνται πρακτικές και αποτελεσματικές συστάσεις για την επιχείρηση

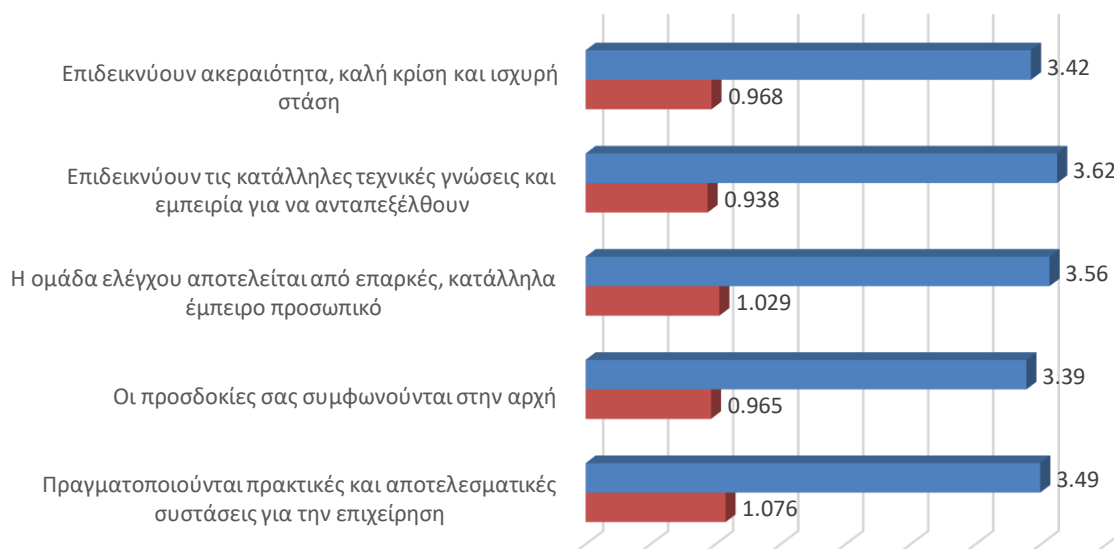

Τα παραπάνω, συνοψίζονται στον παρακάτω Πίνακα 23 και Διάγραμμα 23. Όλες οι απαντήσεις δίνονται σε 5-βάθμια κλίμακα Likert, όπου το 1 σημαίνει «Διαφωνώ απόλυτα», το 2 «Διαφωνώ », το 3 «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», το 4 είναι «Συμφωνώ» και το 5 «Συμφωνώ απόλυτα». Ακόμη, η αύξηση του μέσου όρου συνεπάγεται με υψηλότερα επίπεδα καλύτερης επαγγελματικής επάρκειας των ελεγκτών. Ανάμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το δεύτερο, τοποθετούνται οι ερωτηθέντες ως προς την επίδειξη κατάλληλων γνώσεων και εμπειρίας για να ανταπεξέλθουν (3.62) και ότι η ομάδα ελέγχου αποτελείται από έμπειρο προσωπικό (3.56). Επιπροσθέτως, μεταξύ του «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το πρώτο, βρίσκονται οι συμμετέχοντες ως προς την πραγματοποίηση πρακτικών και συστάσεων (3.49), την επίδειξη ακεραιότητας (3.42) και ότι οι προσδοκίες τους συμφωνούνται από την αρχή (3.39).

Πίνακας 23: Ποιότητα και επαγγελματική επάρκεια

	Mean	Std. Deviation
Επιδεικνύουν ακεραιότητα, καλή κρίση και ισχυρή στάση	3,42	0,968
Επιδεικνύουν τις κατάλληλες τεχνικές γνώσεις και εμπειρία για να ανταπεξέλθουν	3,62	0,938
Η ομάδα ελέγχου αποτελείται από επαρκές, κατάλληλα έμπειρο προσωπικό	3,56	1,029
Οι προσδοκίες σας συμφωνούνται στην αρχή	3,39	0,965
Πραγματοποιούνται πρακτικές και αποτελεσματικές συστάσεις για την επιχείρηση	3,49	1,076

Διάγραμμα 23: Ποιότητα και επαγγελματική επάρκεια

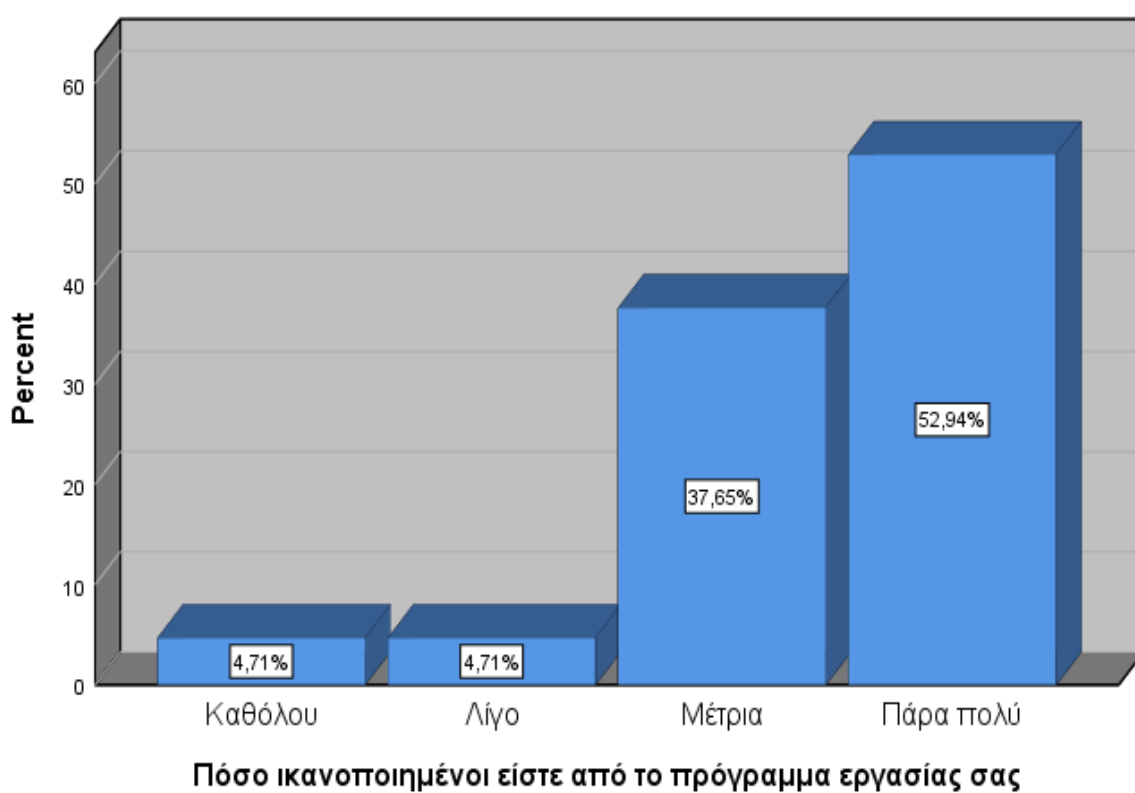

Στον παρακάτω Πίνακα 24 και Διάγραμμα 24, αναλύεται η ικανοποίηση των ερωτηθέντων αναφορικά με το πρόγραμμα της εργασίας τους. Το 52.9% αγγίζουν όσοι είναι πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 37.6% αφορά όσους είναι μέτρια ικανοποιημένοι, ενώ το 4.7% αποτελούν όσοι είναι από λίγο έως και καθόλου.

Πίνακας 24: Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το πρόγραμμα εργασίας σας

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Καθόλου	4	4,7	4,7
	Λίγο	4	4,7	9,4
	Μέτρια	32	37,6	47,1
	Πάρα πολύ	45	52,9	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 24: Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το πρόγραμμα εργασίας σας

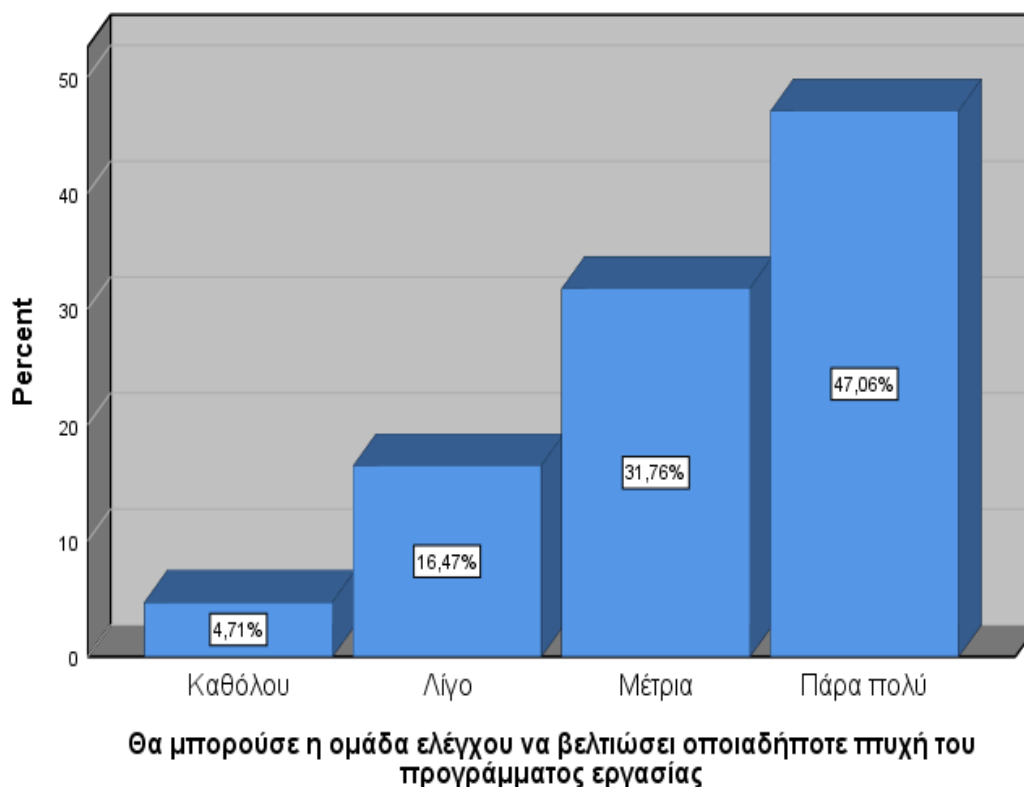

Συνεχίζοντας, στον Πίνακα 25 και Διάγραμμα 25, παρατίθεται η γνώμη των συμμετεχόντων σχετικά με το εάν θα μπορούσε η ομάδα εξωτερικού ελέγχου να βελτιώσει το πρόγραμμα εργασίας. Το 47.1% αφορά τους ερωτηθέντες που συμφωνούν πάρα πολύ στην παραπάνω πρόταση, το 31.8% συμφωνούν αρκετά, ενώ το 16.5% συμφωνούν λίγο. Ακόμη, το 4.7% δεν συμφωνεί καθόλου στην πιθανή βελτίωση που μπορεί να προσφέρει η ομάδα ελέγχου.

Πίνακας 26: Θα μπορούσε η ομάδα ελέγχου να βελτιώσει οποιαδήποτε πτυχή του προγράμματος εργασίας

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Καθόλου	4	4,7	4,7
	Λίγο	14	16,5	21,2
	Μέτρια	27	31,8	52,9
	Πάρα πολύ	40	47,1	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 26: Θα μπορούσε η ομάδα ελέγχου να βελτιώσει οποιαδήποτε πτυχή του προγράμματος εργασίας

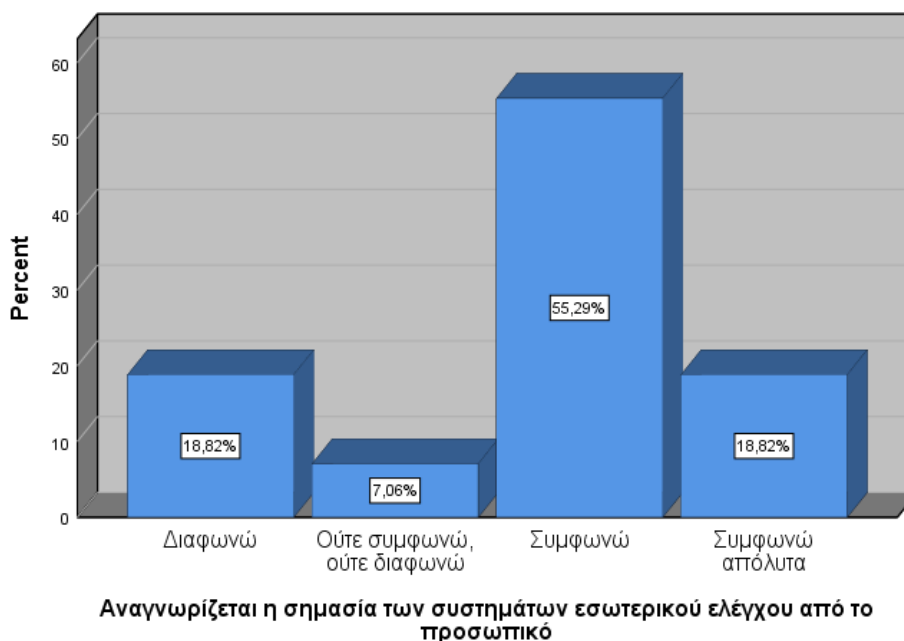

Στην τρίτη ενότητα, παρατίθεται η γνώμη των ερωτηθέντων αναφορικά με το περιβάλλον εσωτερικού ελέγχου, την αξιολόγηση των κινδύνων, το κατά πόσο εφαρμόζονται κάποιες δραστηριότητες και μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου, αλλά και αναφορικά με την αξιοπιστία και την αξιολόγηση του ελέγχου γενικότερα. Στον Πίνακα 27 και Διάγραμμα 27, φάνηκε πως το 55.3% των ερωτηθέντων συμφωνεί με το ότι αναγνωρίζεται η σημασία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου από το προσωπικό.

Πίνακας 27: Αναγνωρίζεται η σημασία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου από το προσωπικό

		Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ	18,8	18,8	18,8
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	7,1	7,1	25,9
	Συμφωνώ	55,3	55,3	81,2
	Συμφωνώ απόλυτα	18,8	18,8	100,0
	Total	100,0	100,0	

Διάγραμμα 27: Αναγνωρίζεται η σημασία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου από το προσωπικό

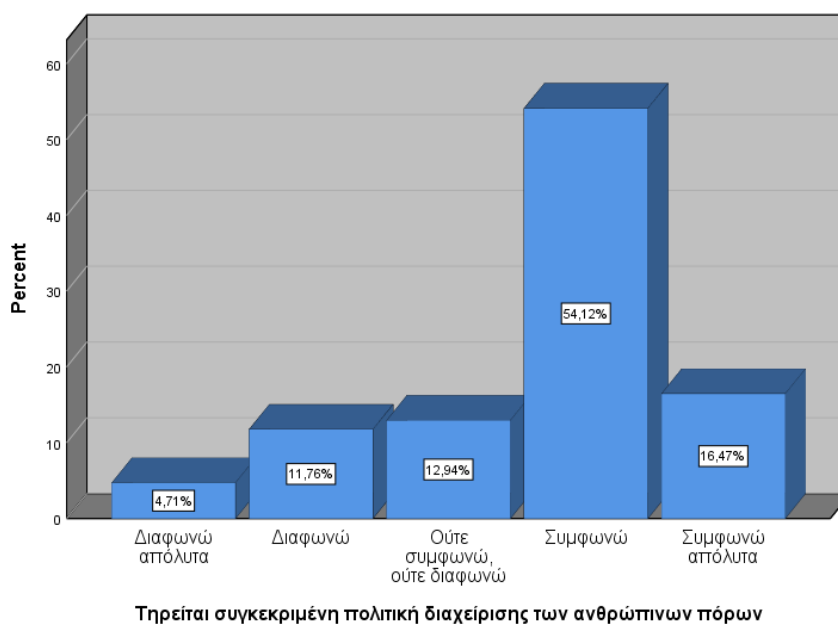

Αντίστοιχα, ο Πίνακας 28 και το Διάγραμμα 28, έδειξαν πως όμοια εικόνα σχηματίζει και η άποψη σχετικά με το ότι τηρείται συγκεκριμένη πολιτική διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων.

Πίνακας 28: Τηρείται συγκεκριμένη πολιτική διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	4,7	4,7
	Διαφωνώ	10	11,8	16,5
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	11	12,9	29,4
	Συμφωνώ	46	54,1	83,5
	Συμφωνώ απόλυτα	14	16,5	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 28: Τηρείται συγκεκριμένη πολιτική διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων

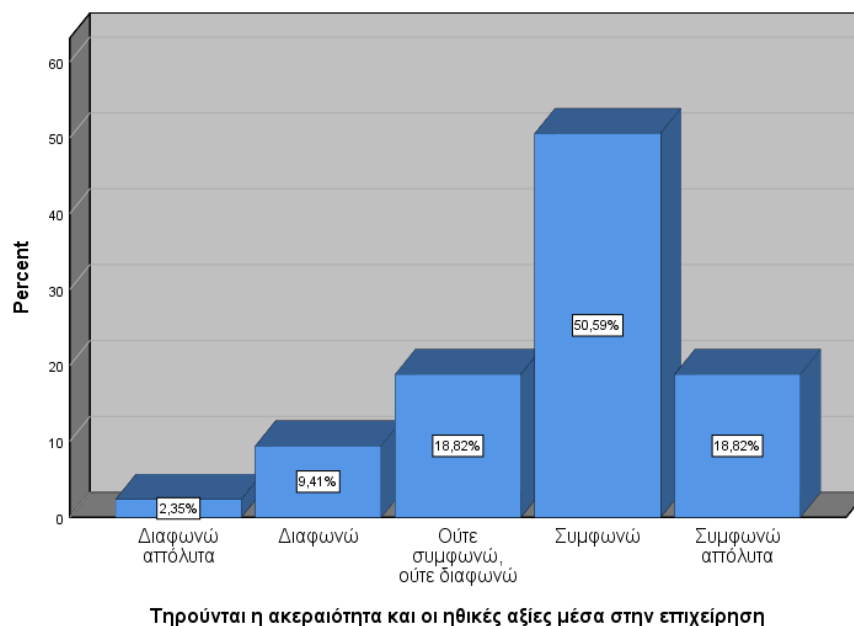

Ακριβώς παρόμοια στάση έδειξαν οι ερωτηθέντες και με το ότι τηρούνται η ακεραιότητα και οι ηθικές αξίες μέσα στην επιχείρηση. Αυτό φαίνεται από τον παρακάτω Πίνακα 29 και Διάγραμμα 29, καθώς όσοι συμφωνούν ή συμφωνούν απόλυτα, καλύπτουν συνολικά το 69.4% του δείγματος.

Πίνακας 29: Τηρούνται η ακεραιότητα και οι ηθικές αξίες μέσα στην επιχείρηση

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	8	9,4	11,8
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	16	18,8	30,6
	Συμφωνώ	43	50,6	81,2
	Συμφωνώ απόλυτα	16	18,8	100,0
	Total	85	100,0	

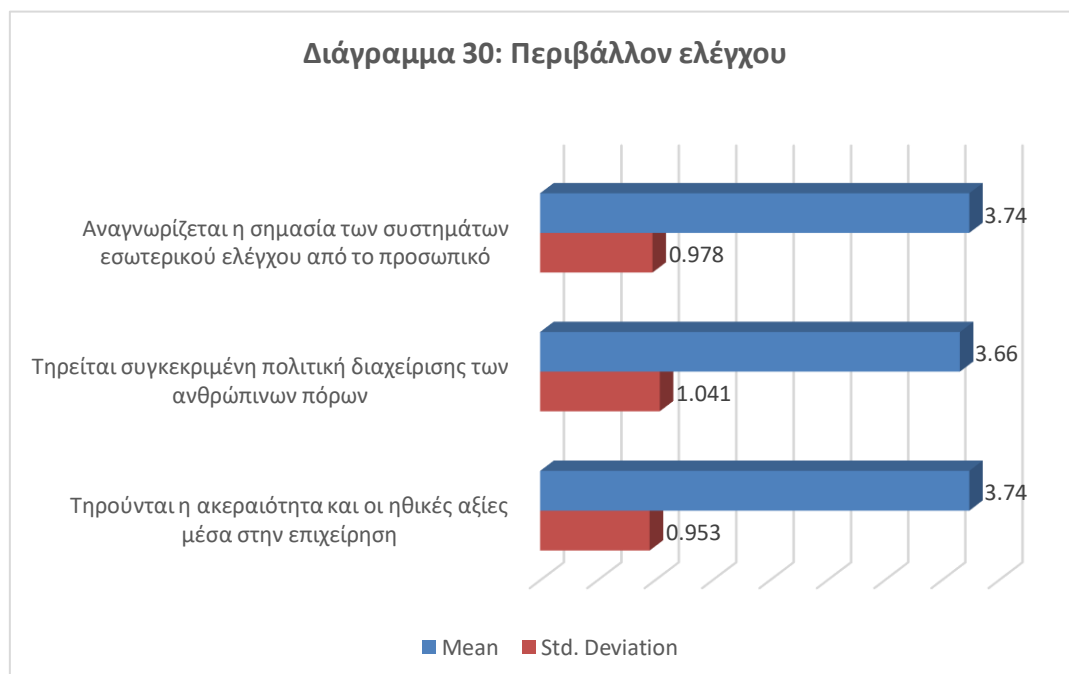
Διάγραμμα 29: Τηρούνται η ακεραιότητα και οι ηθικές αξίες μέσα στην επιχείρηση

Η γενική εικόνα των παραπάνω, αποδίδεται μέσω του παρακάτω Πίνακα 30 και Διαγράμματος 30. Όλες οι απαντήσεις δίνονται σε 5-βάθμια κλίμακα Likert, όπου το 1 σημαίνει «Διαφωνώ απόλυτα», το 2 «Διαφωνώ », το 3 «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», το 4 είναι «Συμφωνώ» και το 5 «Συμφωνώ απόλυτα». Ακόμη, όσο αυξάνεται ο μέσος όρος, τόσο αυξάνεται και η συμφωνία των ερωτηθέντων με την εκάστοτε δήλωση. Ανάμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το δεύτερο, τοποθετούνται οι ερωτηθέντες ως προς την αναγνώριση της σημασίας του εσωτερικού ελέγχου από το προσωπικό (3.74), την τήρηση της συγκεκριμένης πολιτικής διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων (3.66) και την πολιτική διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων (3.66).

Πίνακας 30: Περιβάλλον ελέγχου

	Mean	Std. Deviation
Αναγνωρίζεται η σημασία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου από το προσωπικό	3,74	0,978
Τηρείται συγκεκριμένη πολιτική διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων	3,66	1,041
Τηρούνται η ακεραιότητα και οι ηθικές αξίες μέσα στην επιχείρηση	3,74	0,953

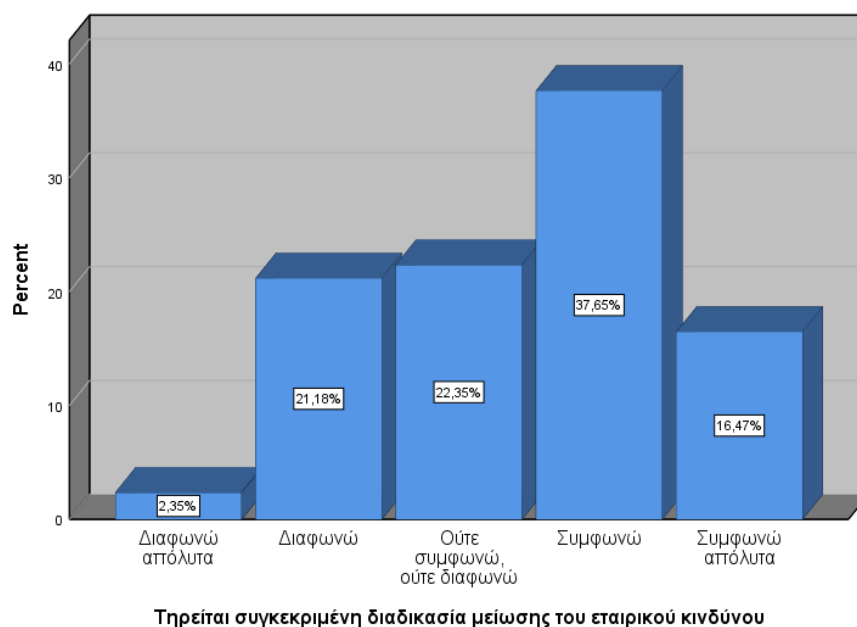

Συνεχίζοντας, διερευνήθηκε η άποψη των ερωτηθέντων αναφορικά με την αξιολόγηση κινδύνων που προσφέρει ο εσωτερικός έλεγχος. Στον Πίνακα 31 και το Διάγραμμα 31, φάνηκε πως το 37.6% των ερωτηθέντων συμφωνούν πως τηρείται συγκεκριμένη διαδικασία μείωσης του εταιρικού κινδύνου, ενώ το 22.4% και το 21.5% είναι ουδέτεροι ή διαφωνούν αντίστοιχα.

Πίνακας 31: Τηρείται συγκεκριμένη διαδικασία μείωσης του εταιρικού κινδύνου

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	18	21,2	23,5
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	19	22,4	45,9
	Συμφωνώ	32	37,6	83,5
	Συμφωνώ απόλυτα	14	16,5	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 31: Τηρείται συγκεκριμένη διαδικασία μείωσης του εταιρικού κινδύνου

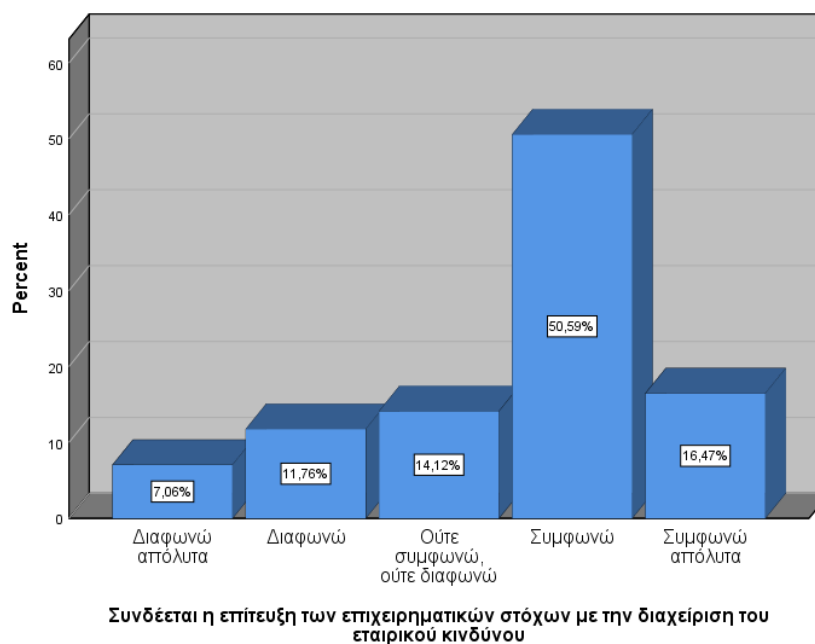

Επιπλέον, όσον αφορά το ότι η επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων συνδέεται με την διαχείριση του εταιρικού κινδύνου, οι ερωτηθέντες φάνηκε να συμφωνούν κατά πλειοψηφία (Πίνακας 32, Διάγραμμα 32).

Πίνακας 32: Συνδέεται η επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων με την διαχείριση του εταιρικού κινδύνου

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	6	7,1	7,1
	Διαφωνώ	10	11,8	18,8
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	12	14,1	32,9
	Συμφωνώ	43	50,6	83,5
	Συμφωνώ απόλυτα	14	16,5	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 32: Συνδέεται η επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων με την διαχείριση του εταιρικού κινδύνου

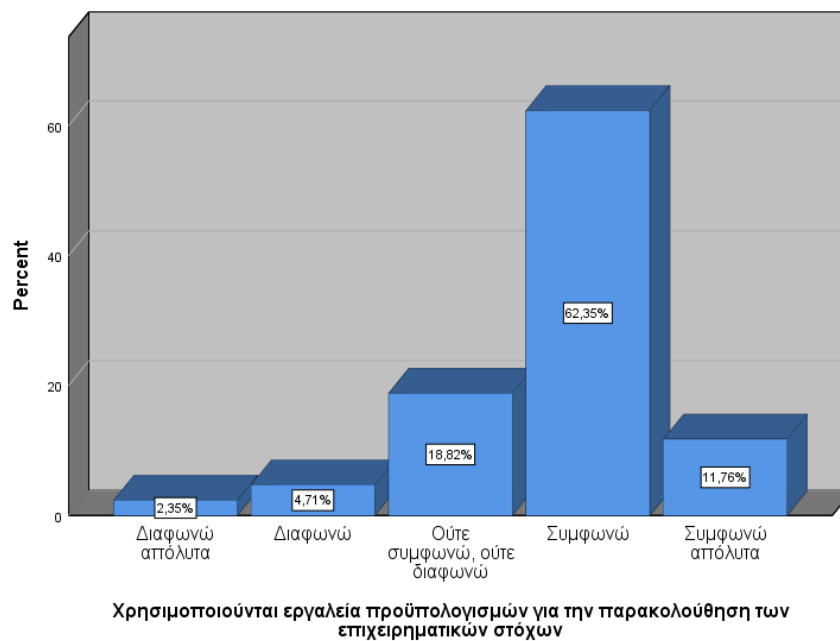

Στον Πίνακα 33 και το αντίστοιχο Διάγραμμα 33, φαίνεται πως πολύ υψηλό ποσοστό συμφωνίας της τάξεως του 62.4%, υπάρχει σχετικά με το ότι χρησιμοποιούνται εργαλεία προϋπολογισμών για την παρακολούθηση των επιχειρηματικών στόχων.

Πίνακας 33: Χρησιμοποιούνται εργαλεία προϋπολογισμών για την παρακολούθηση των επιχειρηματικών στόχων

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	4	4,7	7,1
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	16	18,8	25,9
	Συμφωνώ	53	62,4	88,2
	Συμφωνώ απόλυτα	10	11,8	100,0
	Total	85	100,0	

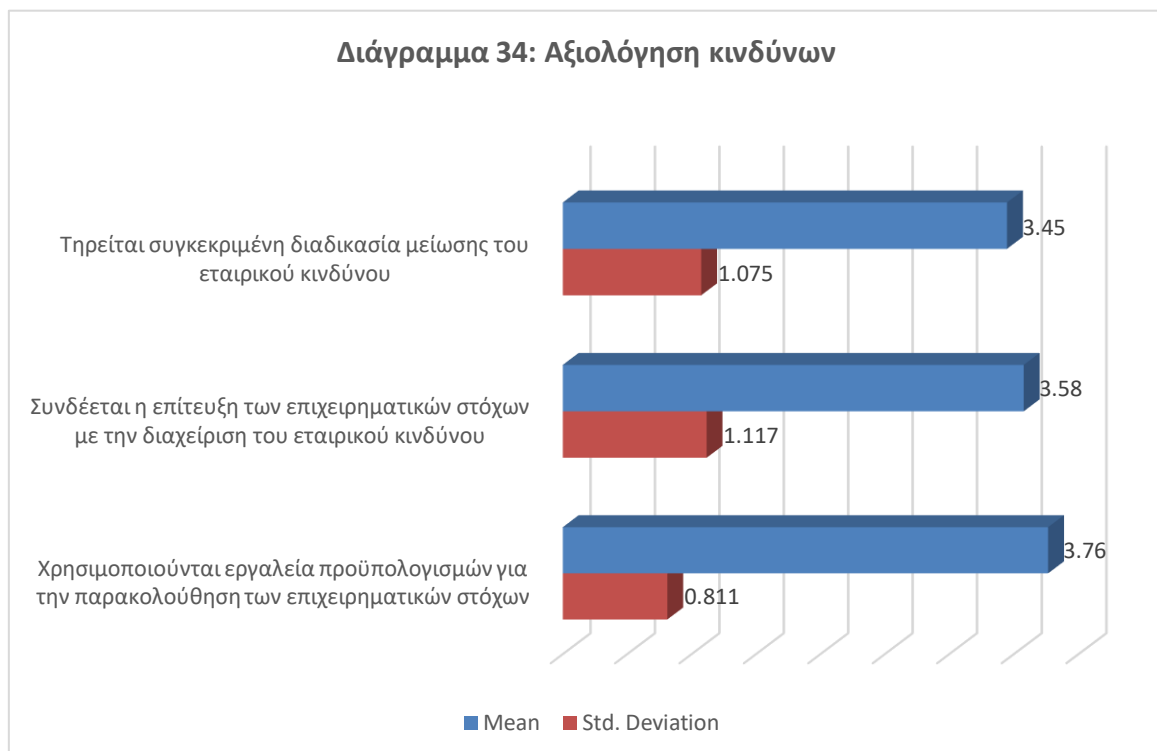
Διάγραμμα 33: Χρησιμοποιούνται εργαλεία προϋπολογισμών για την παρακολούθηση των επιχειρηματικών στόχων

Τα παραπάνω, συνοψίστηκαν για άλλη μια φορά στον Πίνακα 34 και Διάγραμμα 34 που ακολουθούν. Οι συμμετέχοντες συμφωνούν στην χρήση εργαλείων προϋπολογισμού για την παρακολούθηση των επιχειρηματικών στόχων (3.76). Ταυτόχρονα, ανάμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το δεύτερο, τοποθετούνται οι ερωτηθέντες ως προς την σύνδεση της διαχείρισης του εταιρικού κινδύνου με την επίτευξη των στόχων (3.58). Τέλος, στην ίδια κλίμακα, με τάση προς το πρώτο, βρίσκονται οι συμμετέχοντες ως προς την τήρηση διαδικασίας μείωσης εταιρικού κινδύνου (3.45).

Πίνακα 34: Αξιολόγηση κινδύνων

	Mean	Std. Deviation
Τηρείται συγκεκριμένη διαδικασία μείωσης του εταιρικού κινδύνου	3,45	1,075
Συνδέεται η επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων με την διαχείριση του εταιρικού κινδύνου	3,58	1,117
Χρησιμοποιούνται εργαλεία προϋπολογισμών για την παρακολούθηση των επιχειρηματικών στόχων	3,76	0,811

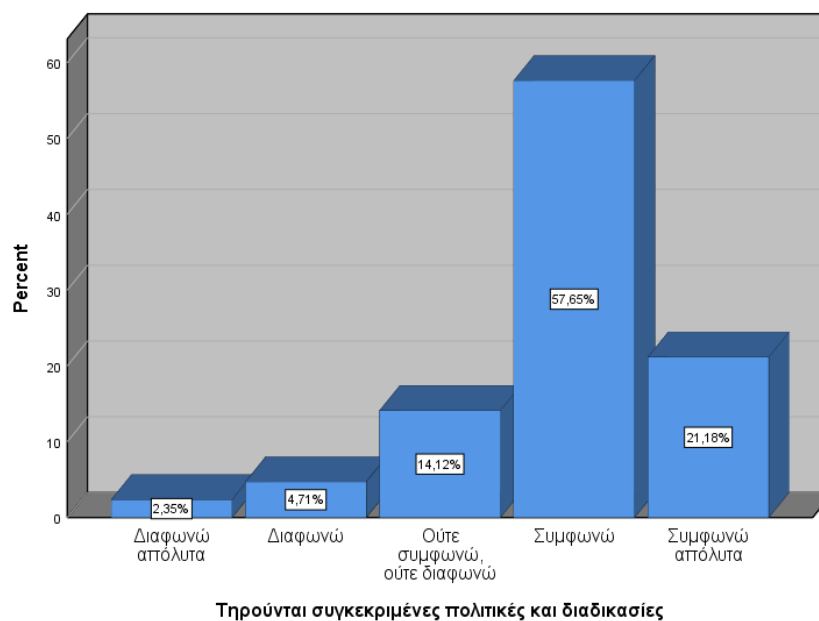

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η άποψη των ερωτηθέντων σχετικά με τις δραστηριότητες και τους μηχανισμούς του εσωτερικού ελέγχου. Το 78.8% των συμμετεχόντων, είτε συμφωνούν είτε συμφωνούν απόλυτα, σχετικά με το ότι τηρούνται συγκεκριμένες πολιτικές και διαδικασίες.

Πίνακας 35: Τηρούνται συγκεκριμένες πολιτικές και διαδικασίες

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	4	4,7	7,1
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	12	14,1	21,2
	Συμφωνώ	49	57,6	78,8
	Συμφωνώ απόλυτα	18	21,2	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 35: Τηρούνται συγκεκριμένες πολιτικές και διαδικασίες

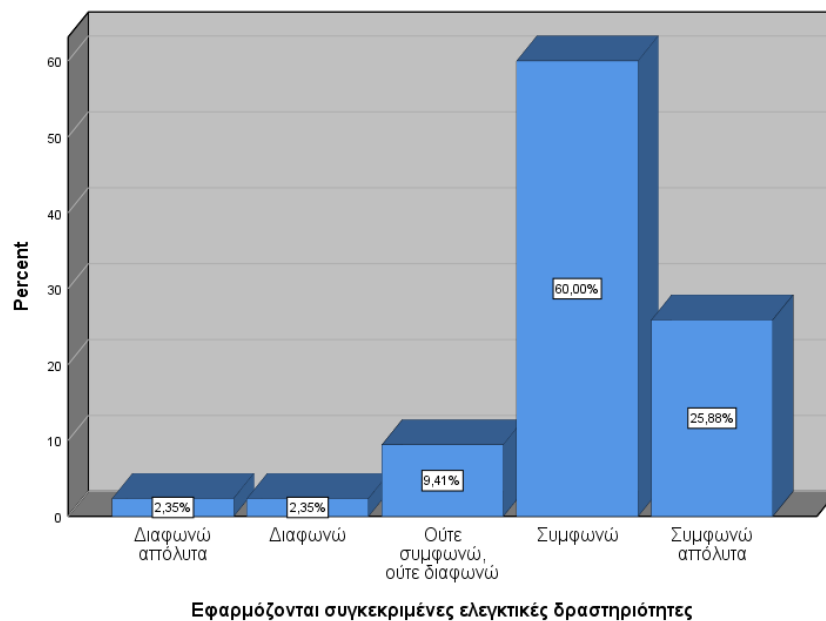

Αντίστοιχα αποτελέσματα και μάλιστα με ποσοστό συμφωνίας της τάξεως του 85.9%, αναδείχθηκαν αναφορικά με το ότι εφαρμόζονται συγκεκριμένες ελεγκτικές δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα φαίνονται παρακάτω, στον πίνακα 36 και στο αντίστοιχο διάγραμμα 36.

Πίνακας 36: Εφαρμόζονται συγκεκριμένες ελεγκτικές δραστηριότητες

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	2	2,4	4,7
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	8	9,4	14,1
	Συμφωνώ	51	60,0	74,1
	Συμφωνώ απόλυτα	22	25,9	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 36: Εφαρμόζονται συγκεκριμένες ελεγκτικές δραστηριότητες

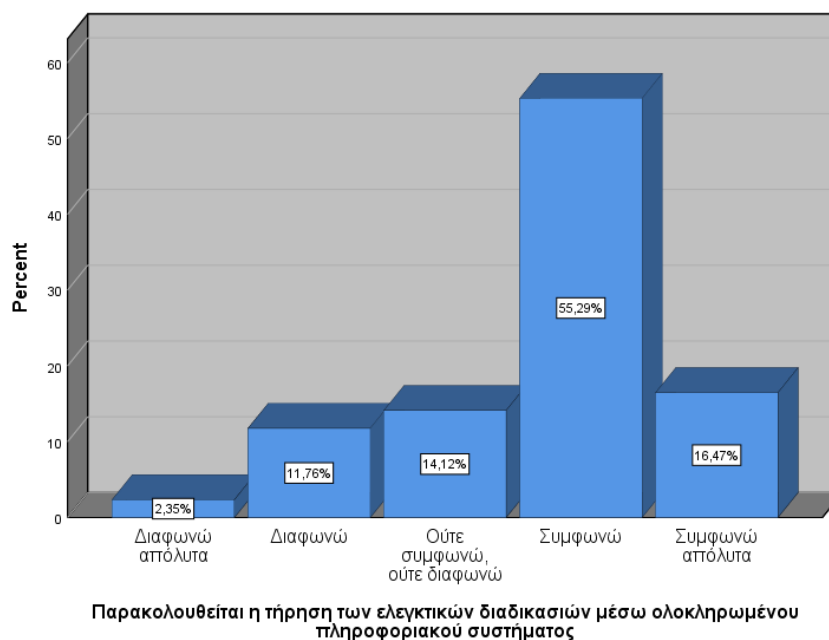

Επίσης θετική στάση επιδεικνύουν οι ερωτηθέντες σε ποσοστό 71.8%, αναφορικά με το ότι παρακολουθείται η τήρηση των ελεγκτικών διαδικασιών μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος. Τα αποτελέσματα δίνονται αναλυτικά στον πίνακα 37 και το αντίστοιχο διάγραμμα 37 που ακολουθούν.

Πίνακας 37: Παρακολουθείται η τήρηση των ελεγκτικών διαδικασιών μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	10	11,8	14,1
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	12	14,1	28,2
	Συμφωνώ	47	55,3	83,5
	Συμφωνώ απόλυτα	14	16,5	100,0
	Total	85	100,0	

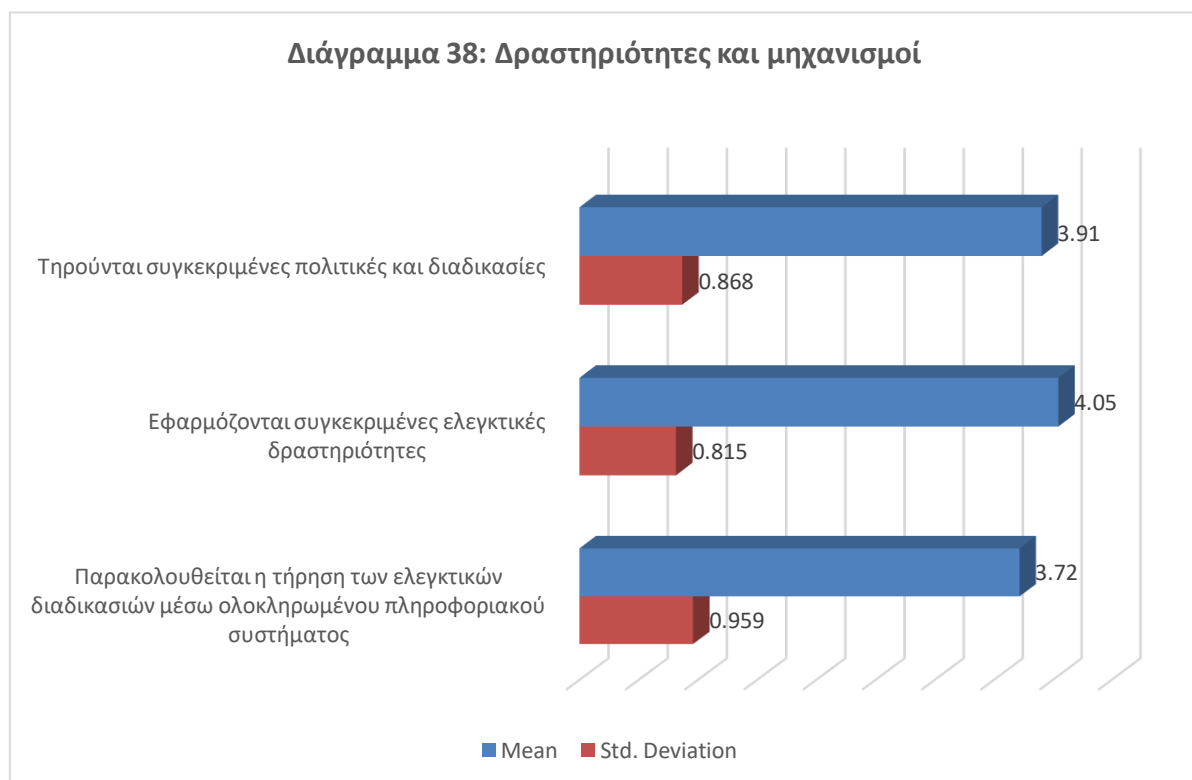
Διάγραμμα 37: Παρακολουθείται η τήρηση των ελεγκτικών διαδικασιών μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος

Οι παραπάνω 3 δηλώσεις, συνοψίζονται στον επόμενο Πίνακα 38 και Διάγραμμα 38. Πιο συγκεκριμένα, φάνηκε πως οι ερωτηθέντες συμφωνούν στο ότι εφαρμόζονται οι ελεγκτικές δραστηριότητες (4.05) και τηρούνται πολιτικές και διαδικασίες (3.91). Επιπλέον, ανάμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το δεύτερο, εντοπίζονται οι συμμετέχοντες ως προς την παρακολούθηση της τήρησης των ελεγκτικών διαδικασιών (3.72).

Πίνακας 38: Δραστηριότητες και μηχανισμοί

	Mean	Std. Deviation
Τηρούνται συγκεκριμένες πολιτικές και διαδικασίες	3,91	0,868
Εφαρμόζονται συγκεκριμένες ελεγκτικές δραστηριότητες	4,05	0,815
Παρακολουθείται η τήρηση των ελεγκτικών διαδικασιών μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος	3,72	0,959

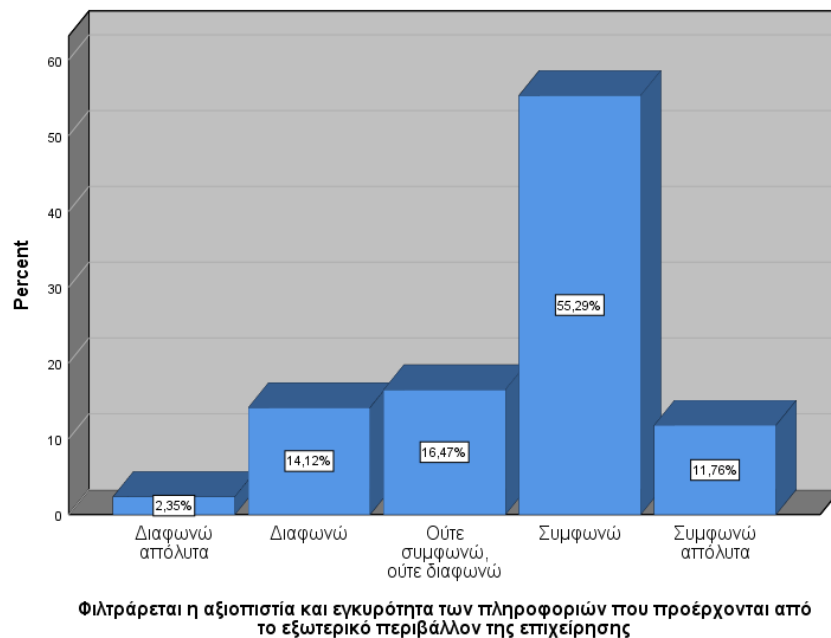

Επιπλέον, παρουσιάζεται η γνώμη των ερωτηθέντων σχετικά με την αξιοπιστία του εσωτερικού ελέγχου. Ο Πίνακας 39 και το Διάγραμμα 39, έδειξαν πως η πλειοψηφία των ερωτηθέντων συμφωνεί με το ότι η αξιοπιστία και εγκυρότητα των πληροφοριών που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης φιλτράρεται.

Πίνακας 39: Φιλτράρεται η αξιοπιστία και εγκυρότητα των πληροφοριών που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	12	14,1	16,5
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	14	16,5	32,9
	Συμφωνώ	47	55,3	88,2
	Συμφωνώ απόλυτα	10	11,8	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 39: Φιλτράρεται η αξιοπιστία και εγκυρότητα των πληροφοριών που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης

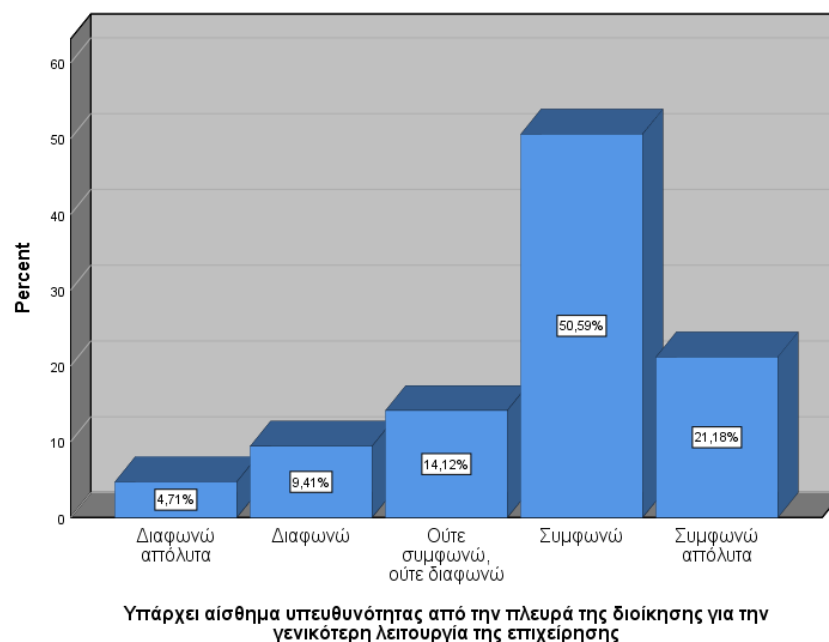

Αντίστοιχα, ο Πίνακας 40 και το Γράφημα 40, έδειξαν πως κατά 71.8% οι συμμετέχοντες είναι θετικοί ή απόλυτα σύμφωνοι με το ότι υπάρχει αίσθημα υπευθυνότητας από την πλευρά της διοίκησης.

Πίνακας 40: Υπάρχει αίσθημα υπευθυνότητας από την πλευρά της διοίκησης για την γενικότερη λειτουργία της επιχείρησης

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	4,7	4,7
	Διαφωνώ	8	9,4	14,1
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	12	14,1	28,2
	Συμφωνώ	43	50,6	78,8
	Συμφωνώ απόλυτα	18	21,2	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 40: Υπάρχει αίσθημα υπευθυνότητας από την πλευρά της διοίκησης για την γενικότερη λειτουργία της επιχείρησης

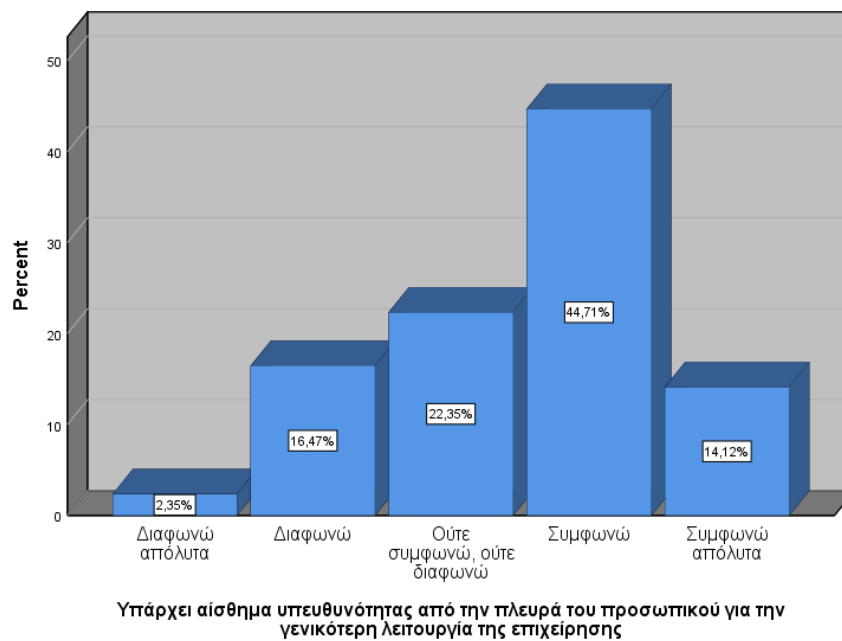

Η τελευταία δήλωση της συγκεκριμένη ομάδας ερωτήσεων, αφορά το κατά πόσο υπάρχει αντίστοιχο αίσθημα ευθύνης από την πλευρά του προσωπικού, όπου οι απαντήσεις αν και θετικές, είναι σαφώς πιο ουδέτερες από τις προηγούμενες της διοίκησης.

Πίνακας 41: Υπάρχει αίσθημα υπευθυνότητας από την πλευρά του προσωπικού για την γενικότερη λειτουργία της επιχείρησης

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	14	16,5	18,8
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	19	22,4	41,2
	Συμφωνώ	38	44,7	85,9
	Συμφωνώ απόλυτα	12	14,1	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 41: Υπάρχει αίσθημα υπευθυνότητας από την πλευρά του προσωπικού για την γενικότερη λειτουργία της επιχείρησης

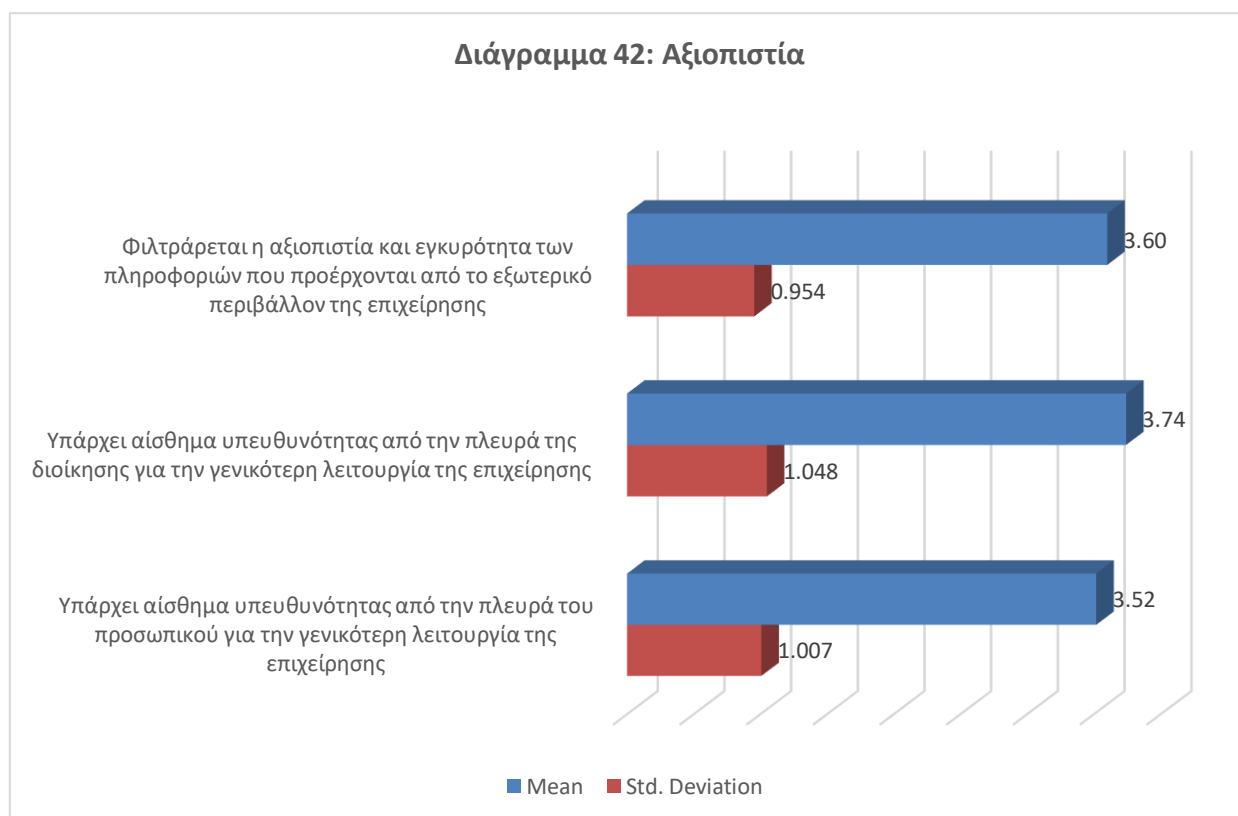

Τα παραπάνω, συνοψίστηκαν στον Πίνακα 42 και το Διάγραμμα 42 που ακολουθεί. Ανάμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το δεύτερο, εντοπίζονται οι ερωτηθέντες ως προς την ύπαρξη υπευθυνότητας από την διοίκηση (3.74), την ύπαρξη αξιοπιστίας των πληροφοριών (3.60) και την υπευθυνότητα του προσωπικού (3.52).

Πίνακας 42: Αξιοπιστία

	Mean	Std. Deviation
Φιλτράρεται η αξιοπιστία και εγκυρότητα των πληροφοριών που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης	3,60	0,954
Υπάρχει αίσθημα υπευθυνότητας από την πλευρά της διοίκησης για την γενικότερη λειτουργία της επιχείρησης	3,74	1,048
Υπάρχει αίσθημα υπευθυνότητας από την πλευρά του προσωπικού για την γενικότερη λειτουργία της επιχείρησης	3,52	1,007

Διάγραμμα 42: Αξιοπιστία

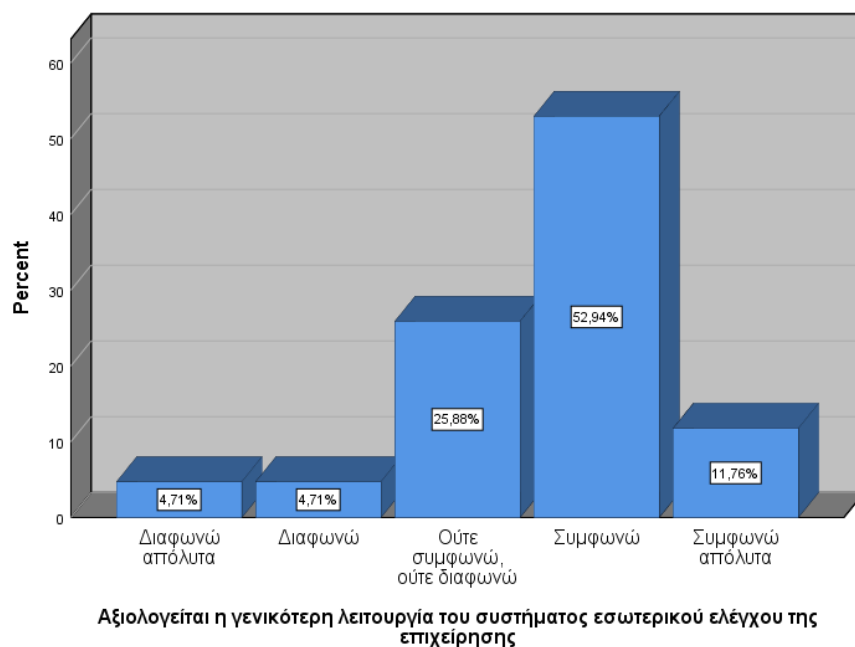

Η τελευταία ενότητα ερωτήσεων, αφορά τις απόψεις των ερωτηθέντων σχετικά με την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου. Ο Πίνακας 43, έδειξε πως πάνω από το 60% του δείγματος συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα πως η γενικότερη λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης αξιολογείται.

Πίνακας 43: Αξιολογείται η γενικότερη λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	4,7	4,7
	Διαφωνώ	4	4,7	9,4
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	22	25,9	35,3
	Συμφωνώ	45	52,9	88,2
	Συμφωνώ απόλυτα	10	11,8	100,0
	Total	85	100,0	

Διάγραμμα 43: Αξιολογείται η γενικότερη λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης

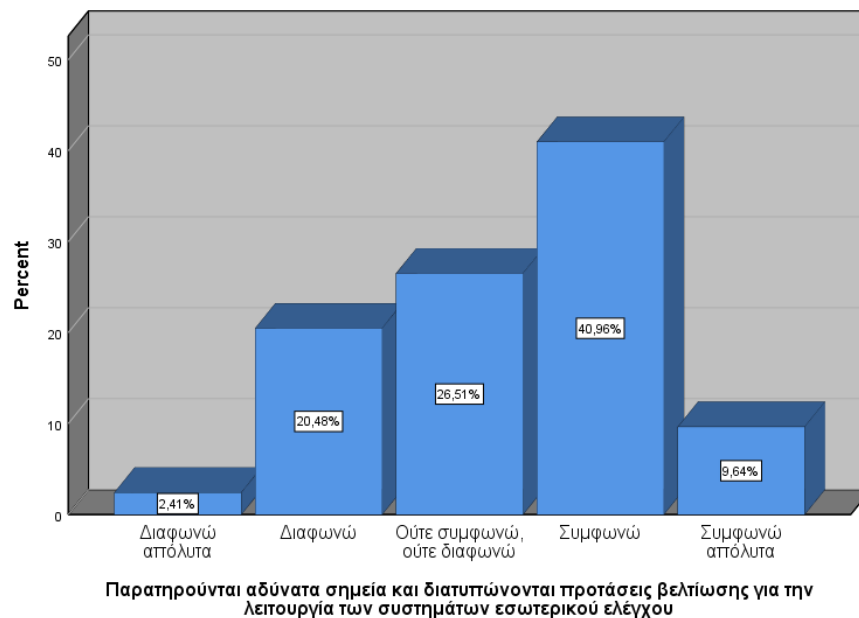

Επίσης, ο Πίνακας 44 και το Διάγραμμα 44, έδειξαν πως αν και στο σύνολο υπερτερούν οι θετικές απαντήσεις, υπάρχει ποσοστό 22.9% διαφωνίας σχετικά με το ότι παρατηρούνται αδύνατα σημεία και διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης για τη λειτουργία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.

Πίνακας 44: Παρατηρούνται αδύνατα σημεία και διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης για την λειτουργία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	2,4	2,4
	Διαφωνώ	17	20,5	22,9
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	22	26,5	49,4
	Συμφωνώ	34	41,0	90,4
	Συμφωνώ απόλυτα	8	9,6	100,0
	Total	83	100,0	
Missing	System	2		
Total		85		

Διάγραμμα 44: Παρατηρούνται αδύνατα σημεία και διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης για την λειτουργία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου

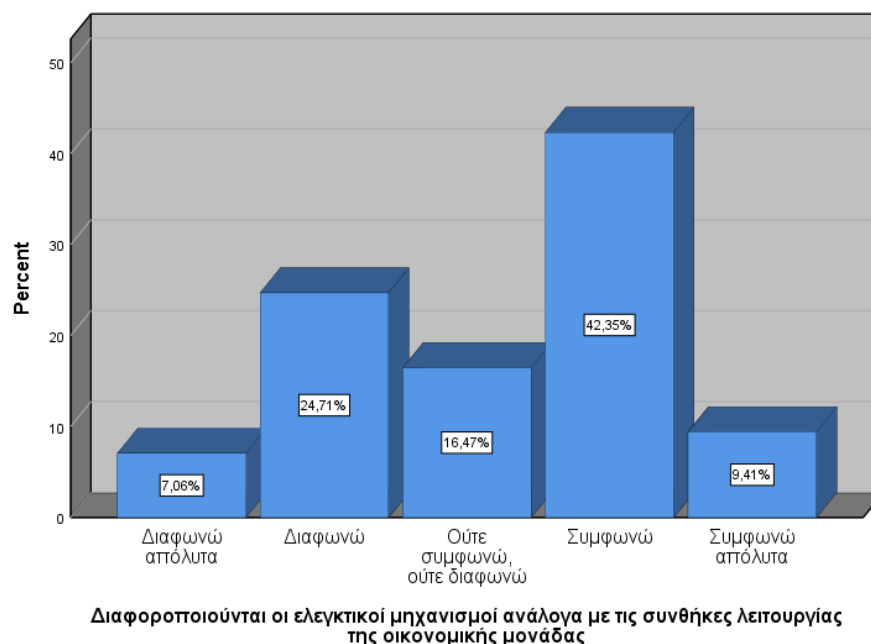

Κάτι ανάλογο, συμβαίνει και τον Πίνακα 45 και Διάγραμμα 45, αναφορικά με το ότι οι ελεγκτικοί μηχανισμοί διαφοροποιούνται ανάλογα με τις συνθήκες λειτουργίας της οικονομικής μονάδας.

Πίνακας 45: Διαφοροποιούνται οι ελεγκτικοί μηχανισμοί ανάλογα με τις συνθήκες λειτουργίας της οικονομικής μονάδας

		Frequency	ValidPercent	CumulativePercent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	6	7,1	7,1
	Διαφωνώ	21	24,7	31,8
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	14	16,5	48,2
	Συμφωνώ	36	42,4	90,6
	Συμφωνώ απόλυτα	8	9,4	100,0
	Total	85	100,0	

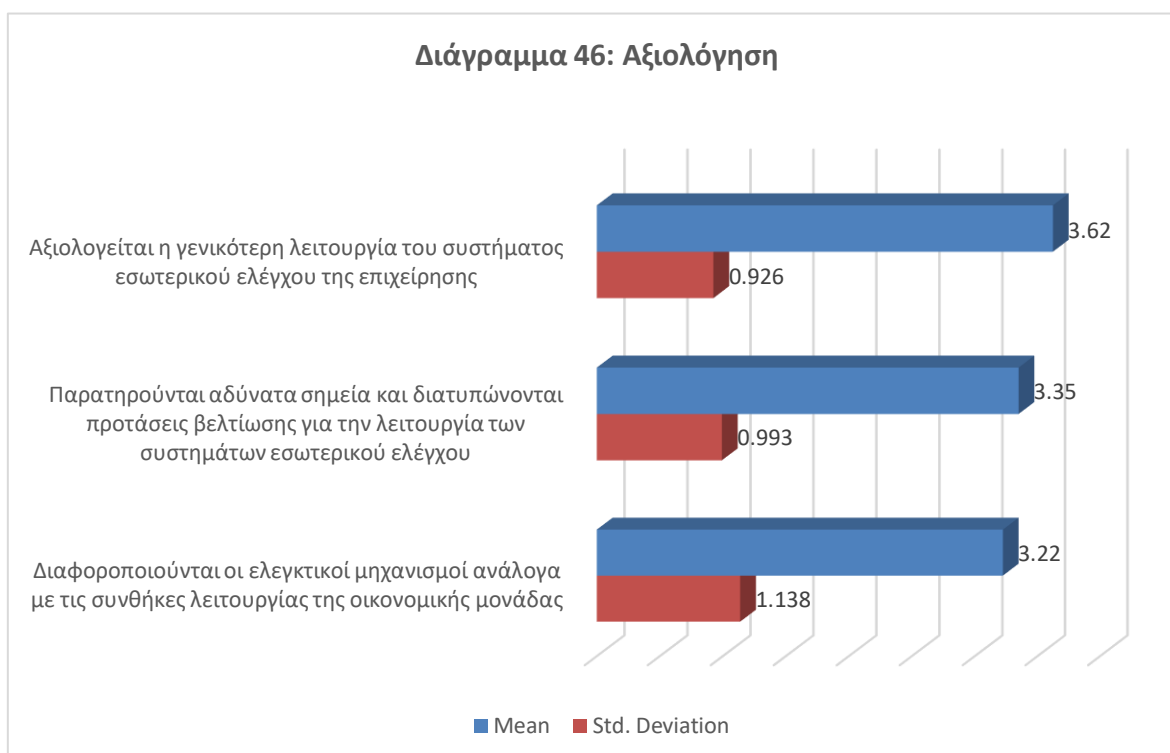
Διάγραμμα 45: Διαφοροποιούνται οι ελεγκτικοί μηχανισμοί ανάλογα με τις συνθήκες λειτουργίας της οικονομικής μονάδας

Ολοκληρώνοντας την περιγραφική στατιστική, τα παραπάνω συνοψίζονται στον Πίνακα 46 και το Διάγραμμα 46 που ακολουθούν. Όπως φάνηκε, ανάμεσα στο «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και στο «Συμφωνώ», με τάση προς το δεύτερο, βρίσκονται οι ερωτηθέντες ως προς την γενικότερη αξιολόγηση (3.62), ενώ με τάση προς το πρώτο, τοποθετούνται ως προς την παρατήρηση αδύναμων σημείων (3.35). Τέλος, οι ερωτηθέντες συμφωνούν στην διαφοροποίηση των ελεγκτικών μηχανισμών ανάλογα με τις συνθήκες λειτουργίας της οικονομικής μονάδας (3.22).

Πίνακας 46: Αξιολόγηση

	Mean	Std. Deviation
Αξιολογείται η γενικότερη λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης	3,62	0,926
Παρατηρούνται αδύνατα σημεία και διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης για την λειτουργία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου	3,35	0,993
Διαφοροποιούνται οι ελεγκτικοί μηχανισμοί ανάλογα με τις συνθήκες λειτουργίας της οικονομικής μονάδας	3,22	1,138

4.2 Επαγωγική στατιστική

Στην ενότητα που ακολουθεί, έγινε μια προσπάθεια ώστε να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία είναι τα εξής:

- Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν τις απόψεις τους αναφορικά με τον εξωτερικό και τον εσωτερικό έλεγχο;
- Οι απόψεις των ερωτηθέντων για τον εσωτερικό έλεγχο σχετίζονται με τις απόψεις τους για τον εξωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων;

Αρχικά δημιουργήθηκαν 8 καινούργιες μεταβλητές-Score, όπως φαίνονται και στον Πίνακα 47. Οι μεταβλητές αυτές απαρτίζονται από τον μέσο όρο 5, 6, 5, 3, 3, 3, 3 και 3 ερωτήσεων αντίστοιχα. Οι ομάδες ερωτήσεων ελέγχθηκαν ως προς τις αξιοπιστίες τους με τη χρήση του δείκτη Cronbach's Alpha, οι οποίες προέκυψαν υψηλές, καθώς κυμαίνονται από 0.819 έως το 0.925. Επομένως, οι καινούργιες μεταβλητές-Score αποθηκεύουν αξιόπιστα τις πληροφορίες των ερωτήσεων από τις οποίες απαρτίζονται και δέχονται τιμές από το 1 έως το 5. Τέλος, η αύξηση του μέσου όρου ταυτίζεται με αύξηση του εκάστοτε επιπέδου.

Πίνακας 47: Cronbach's Alpha

	Cronbach's Alpha	N of Items
Επίπεδο ανθεκτικότητας εξωτερικού ελέγχου	0.835	5
Επίπεδο ποιότητας αποτελεσμάτων εξωτερικού ελέγχου	0.924	6
Επίπεδο ποιότητας και επαγγελματικής επάρκειας εξωτερικού ελέγχου	0.925	5
Επίπεδο θετικού περιβάλλοντος ελέγχου εσωτερικού ελέγχου	0.899	3
Επίπεδο αποτελεσματικής αξιολόγησης κινδύνου εσωτερικού ελέγχου	0.819	3
Επίπεδο αποτελεσματικών δραστηριοτήτων και μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου	0.858	3
Επίπεδο αξιοπιστίας εσωτερικού ελέγχου	0.880	3
Επίπεδο αποτελεσματικής αξιολόγησης εσωτερικού ελέγχου	0.844	3

Στη συνέχεια, για την απάντηση του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος έγινε χρήση του παραμετρικού t-test και του μη παραμετρικού Kruskal-Wallis. Η επιλογή τους στηρίχτηκε στο Κεντρικό Οριακό Θεώρημα, το οποίο υποδεικνύει πως όταν ένα δείγμα έχει περισσότερες από 30 παρατηρήσεις, τότε μπορεί να θεωρηθεί εκ παραδοχής ότι κάθε ποσοτική μεταβλητή σε αυτό, ακολουθεί την κανονική κατανομή. Ταυτόχρονα, για την απάντηση του δεύτερου ερωτήματος χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής γραμμικής συσχέτισης Pearson. Το συγκεκριμένο μαθηματικό εργαλείο, δέχεται τιμές από το -1 έως το 1, ενώ όσο πλησιάζει την μονάδα κατ' απόλυτο τόσο πιο ισχυρή θεωρείται η εκάστοτε συσχέτιση.

1^ο ερευνητικό εργαλείο

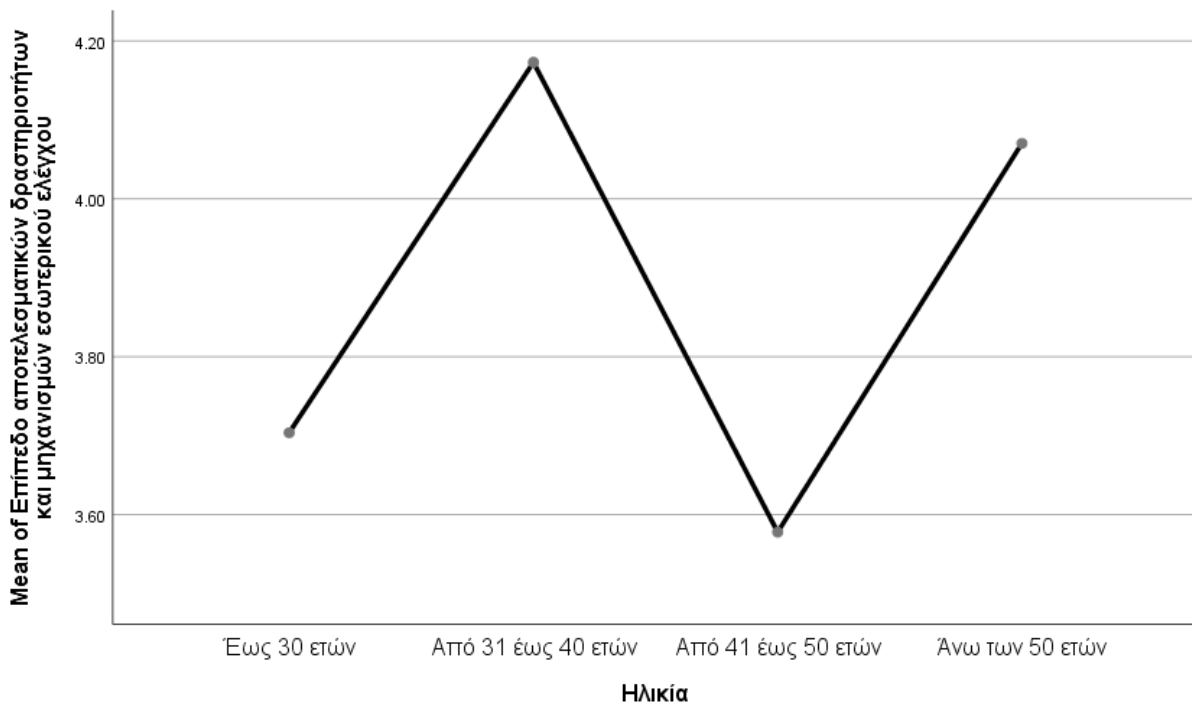
Στον Πίνακα 48, παρουσιάζονται οι τιμές των στατιστικών ελέγχων, από τις οποίες αναδείχθηκε 1 στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση.

Πίνακας 48: Διαφοροποιήσεις ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά

	Φύλο (t-test)	Ηλικία (Kruskal-Wallis)	Εκπαιδευτικό επίπεδο (Kruskal-Wallis)	Θέση ευθύνης στην επιχείρηση (Kruskal-Wallis)
Επίπεδο ανθεκτικότητας εξωτερικού ελέγχου	0.161	0.234	0.733	0.243
Επίπεδο ποιότητας αποτελεσμάτων εξωτερικού ελέγχου	0.081	0.453	0.105	0.429
Επίπεδο ποιότητας και επαγγελματικής επάρκειας εξωτερικού ελέγχου	0.771	0.057	0.264	0.452
Επίπεδο θετικού περιβάλλοντος ελέγχου εσωτερικού ελέγχου	0.639	0.569	0.916	0.863
Επίπεδο αποτελεσματικής αξιολόγησης κινδύνου εσωτερικού ελέγχου	0.509	0.182	0.429	0.455
Επίπεδο αποτελεσματικών δραστηριοτήτων και μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου	0.291	0.038	0.070	0.195
Επίπεδο αξιοπιστίας εσωτερικού ελέγχου	0.884	0.505	0.494	0.518
Επίπεδο αποτελεσματικής αξιολόγησης εσωτερικού ελέγχου	0.144	0.083	0.573	0.057

Στο Διάγραμμα 47, παρατηρείται πως οι ερωτηθέντες από 31 έως 40 ετών υποστηρίζουν σε υψηλότερο επίπεδο πως στον εσωτερικό έλεγχο ακολουθούνται δραστηριότητες και μηχανισμοί με αποτελεσματικό τρόπο. Ακολουθούν οι ερωτηθέντες άνω των 50 ετών, οι ηλικίες έως 30 ετών, ενώ τελευταίοι κατατάσσονται όσοι είναι από 41 έως 50 ετών.

Διάγραμμα47: Διαφοροποίηση ως προς την ηλικία

2^ο ερευνητικό εργαλείο

Στον Πίνακα 49 που ακολουθεί, παρατίθενται οι τιμές των συντελεστών συσχέτισης, όπου όλες αναδείχθηκαν στατιστικά σημαντικές. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται πως όσο πιο ανθεκτικό, αποτελεσματικό και επαγγελματικά επαρκή θεωρούν οι ερωτηθέντες των εξωτερικό έλεγχο, τόσο περισσότερο συμφωνούν πως ο εσωτερικός έλεγχος παρουσιάζει θετικό περιβάλλον, αποτελεσματική αξιολόγηση κινδύνου και γενικότερη αξιολόγηση, αποτελεσματική δραστηριότητα-μηχανισμούς και αξιοπιστία. Οι συσχετίσεις αυτές κυμαίνονται από 0.380 έως 0.753, επομένως

είναι μέτριας έως ισχυρής συσχέτισης. Επιπλέον, είναι στατιστικά σημαντικές σε 99% επίπεδο εμπιστοσύνης.

Πίνακας 49: Συσχετίσεις Pearson

	Επίπεδο ανθεκτικότητας εξωτερικού ελέγχου	Επίπεδο ποιότητας αποτελεσμάτων εξωτερικού ελέγχου	Επίπεδο ποιότητας και επαγγελματικής επάρκειας εξωτερικού ελέγχου
Επίπεδο θετικού περιβάλλοντος ελέγχου εσωτερικού ελέγχου	.486**	.668**	.749**
Επίπεδο αποτελεσματικής αξιολόγησης κινδύνου εσωτερικού ελέγχου	.420**	.750**	.734**
Επίπεδο αποτελεσματικών δραστηριοτήτων και μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου	.414**	.646**	.718**
Επίπεδο αξιοπιστίας εσωτερικού ελέγχου	.474**	.689**	.753**
Επίπεδο αποτελεσματικής αξιολόγησης εσωτερικού ελέγχου	.380**	.572**	.673**
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

Η παραπάνω έρευνα εστίασε στην διερεύνηση των απόψεων των συμμετεχόντων αναφορικά με τη σχέση του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου στην οικονομία και την επίδραση που έχουν στις επιχειρήσεις. Αναλυτικότερα, η πλειοψηφία του δείγματος φαίνεται να απαρτίζεται από γυναίκες 41 έως 50 ετών. Ακόμη, οι περισσότεροι είναι απόφοιτοι ΑΕΙ και ΤΕΙ και κατέχουν θέση λογιστή στις επιχειρήσεις που εργάζονται.

Όσον αφορά τον εξωτερικό έλεγχο, οι περισσότεροι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι υπάρχει αποτελεσματική συνεργασία των ελεγκτών, εποικοδομητική σχέση ελεγκτών και διοίκησης και επίδειξη κατάλληλων γνώσεων και εμπειρίας των ελεγκτών, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της επιχείρησης. Επιπλέον, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων είναι πάρα πολύ ικανοποιημένοι με το πρόγραμμα της εργασίας τους εάν και θεωρούν πως η ομάδα ελέγχου μπορεί να το βελτιώσει ακόμα περισσότερο.

Ταυτόχρονα, οι περισσότεροι αναγνωρίζουν τη σημασία του εσωτερικού ελέγχου, ενώ συμφωνούν πως χρησιμοποιούνται τα εργαλεία προϋπολογισμού και εφαρμόζονται σωστά οι ελεγκτικές δραστηριότητες. Ταυτόχρονα το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος θεωρεί πως υπάρχει υπευθυνότητα από την διοίκηση και υπάρχει μια γενικότερη αποδοτική αξιολόγηση του συστήματος.

Μέσω του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος, έγινε σαφές πως οι συμμετέχοντες από 31 έως 40 ετών συμφωνούν περισσότερο ότι στον εσωτερικό έλεγχο ακολουθούνται δραστηριότητες και μηχανισμοί με αποτελεσματικό τρόπο, με όσους είναι 41 με 50 ετών να έχουν πιο αρνητική άποψη. Ακόμη, στη δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, παρατηρείται ότι όσο πιο ανθεκτικό, αποτελεσματικό και επαγγελματικά επαρκή θεωρούν οι ερωτηθέντες των εξωτερικό έλεγχο, τόσο περισσότερο υποστηρίζουν πως ο εσωτερικός έλεγχος παρουσιάζει θετικό περιβάλλον και αποτελεσματική αξιολόγηση κινδύνου. Επιπλέον, τόσο πιο πολύ υποστηρίζουν πως είναι αποτελεσματική η γενικότερη αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου, πως υιοθετούνται αποτελεσματικοί μηχανισμοί-δραστηριότητες και τόσο πιο υψηλή χαρακτηρίζουν την αξιοπιστία του.

Συμπεράσματα Έρευνας

Η έρευνα εστίασε στην διερεύνηση των απόψεων των συμμετεχόντων αναφορικά με τη σχέση του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου στην οικονομία και την επίδραση που έχουν στις επιχειρήσεις. Αναλυτικότερα, η πλειοψηφία του δείγματος φαίνεται να απαρτίζεται από γυναίκες 41 έως 50 ετών. Ακόμη, οι περισσότεροι είναι απόφοιτοι ΑΕΙ και ΤΕΙ και κατέχουν θέση λογιστή στις επιχειρήσεις που εργάζονται.

Όσον αφορά τον εξωτερικό έλεγχο, οι περισσότεροι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι υπάρχει αποτελεσματική συνεργασία των ελεγκτών, εποικοδομητική σχέση ελεγκτών και διοίκησης και επίδειξη κατάλληλων γνώσεων και εμπειρίας των ελεγκτών, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της επιχείρησης. Επιπλέον, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων είναι πάρα πολύ ικανοποιημένοι με το πρόγραμμα της εργασίας τους εάν και θεωρούν πως η ομάδα ελέγχου μπορεί να το βελτιώσει ακόμα περισσότερο.

Ταυτόχρονα, οι περισσότεροι αναγνωρίζουν τη σημασία του εσωτερικού ελέγχου, ενώ συμφωνούν πως χρησιμοποιούνται τα εργαλεία προϋπολογισμού και εφαρμόζονται σωστά οι ελεγκτικές δραστηριότητες. Ταυτόχρονα το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος θεωρεί πως υπάρχει υπευθυνότητα από την διοίκηση και υπάρχει μια γενικότερη αποδοτική αξιολόγηση του συστήματος.

Μέσω του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος, έγινε σαφές πως οι συμμετέχοντες από 31 έως 40 ετών συμφωνούν περισσότερο ότι στον εσωτερικό έλεγχο ακολουθούνται δραστηριότητες και μηχανισμοί με αποτελεσματικό τρόπο, με όσους είναι 41 με 50 ετών να έχουν πιο αρνητική άποψη. Ακόμη, στη δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, παρατηρείται ότι όσο πιο ανθεκτικό, αποτελεσματικό και επαγγελματικά επαρκή θεωρούν οι ερωτηθέντες των εξωτερικό έλεγχο, τόσο περισσότερο υποστηρίζουν πως ο εσωτερικός έλεγχος παρουσιάζει θετικό περιβάλλον και αποτελεσματική αξιολόγηση κινδύνου. Επιπλέον, τόσο πιο πολύ υποστηρίζουν πως είναι αποτελεσματική η γενικότερη αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου, πως υιοθετούνται αποτελεσματικοί μηχανισμοί-δραστηριότητες και τόσο πιο υψηλή χαρακτηρίζουν την αξιοπιστία του.

Γενικά, οι εξωτερικοί ελεγκτές βασίζονται στους εσωτερικούς ελεγκτές των πελατών. Η εμπιστοσύνη στους εσωτερικούς ελεγκτές έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση κόστους για τον πελάτη. Ο στόχος αυτής της μελέτης ήταν να προσδιορίσει ποια από τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν από τους εξωτερικούς ελεγκτές για την αξιολόγηση της δραστηριότητας του εσωτερικού ελέγχου (αντικειμενικότητα, ικανότητα και ποιότητα εργασίας που εκτελείται από τον εσωτερικό έλεγχο) επηρεάζει σημαντικά την απόφαση εξέτασης των αποτελεσμάτων της δραστηριότητας του εσωτερικού ελέγχου. Τα ευρήματα της μελέτης έδειξαν ότι η τεχνική επάρκεια και η εργασία που εκτελείται είναι τα δύο πιο σημαντικά κριτήρια που εξετάζουν οι εξωτερικοί ελεγκτές όταν βασίζονται στους εσωτερικούς ελεγκτές.

Μέσα από τα αποτελέσματα φαίνεται ότι, από την άποψη του κριτηρίου της «ικανότητας», οι εξωτερικοί ελεγκτές βλέπουν μόνο ένα εξελισσόμενο πρόγραμμα κατάρτισης που περιλαμβάνει μια διεξοδική κάλυψη των λειτουργιών, των πολιτικών και των διαδικασιών της εταιρείας ως σημαντικό στοιχείο για να βασίζονται στους εσωτερικούς ελεγκτές.

Η αντικειμενικότητα του εσωτερικού ελέγχου δεν θεωρείται σημαντική, από την άποψη του εξωτερικού ελεγκτή και μια πιθανή εξήγηση είναι το γεγονός ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές θεωρούνται ως υπάλληλοι του οργανισμού, επομένως η αντικειμενικότητα δεν είναι σημαντικό στοιχείο που θα μπορούσε να επηρεάσει τις αποφάσεις των εξωτερικών ελεγκτών σχετικά με την εμπιστοσύνη τους στους εσωτερικούς ελεγκτές.

Ο ελεγκτής πρέπει να είναι επαγγελματίας κατά την κρίση του για να αποφασίζει για τις ενέργειές του σύμφωνα με τα επαγγελματικά πρότυπα. Οι περισσότερες εταιρείες έχουν συνεργαστεί με ελεγκτές και στο έργο των ελεγκτών έχουν εντοπιστεί πολλές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Ο έλεγχος ως διαδικασία αυξάνει την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών αναφορών που παρουσιάζει μια εταιρεία και αυξάνει και τη συνεργασία με άλλους συνεργάτες όπως επιχειρήσεις, επενδυτές, άλλα ιδρύματα κ.λπ. Στη σύγχρονη εποχή και με την επέκταση της παγκόσμιας αγοράς, ο ελεγκτής είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στην απόδοση μιας εταιρείας. Σήμερα, η ελεγκτική αποτελεί έναν πολύ ισχυρό πυλώνα στην αποτελεσματικότητα των

εταιρειών, καθώς διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαχείριση των εταιρειών με τον καλύτερο δυνατό και αποτελεσματικότερο τρόπο. Δημόσιες και ιδιωτικές εταιρείες, με την εφαρμογή εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, έχουν αυξήσει την αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης εντός της εταιρείας τους.

Βιβλιογραφία

Ξένα Βιβλιογραφία

1. Arens, A. A., & Loebbecke, J. K. (1976). Auditing: An integrated approach.
2. Axmedjanov, K. (2020). Akhmedjanov KB THE NECESSITY FOR INTERNAL AUDIT IN THE ECONOMIC ENTITIES. *Архив научных исследований*, 1(4).
3. Bartlett, G. D., Kremin, J., Saunders, K. K., & Wood, D. A. (2016). Attracting applicants for in-house and outsourced internal audit positions: Views from external auditors. *Accounting Horizons*, 30(1), 143-156.
4. Bratten, B., Causholli, M., & Sulcaj, V. (2020). Overseeing the external audit function: Evidence from audit committees' reported activities. *Available at SSRN 3314334*.
5. Carcello, J. V., Eulerich, M., Masli, A., & Wood, D. A. (2018). The value to management of using the internal audit function as a management training ground. *Accounting Horizons*, 32(2), 121-140.
6. Drogalas, G., Nerantzidis, M., Mitskinis, D., & Tampakoudis, I. (2020). The relationship between audit fees and audit committee characteristics: evidence from the Athens Stock Exchange. *International Journal of Disclosure and Governance*, 1-18.
7. Drogalas, G., Anagnostopoulou, E., Pazarskis, P. and Koutoupis, A. (2018). "Relationship between internal audit factors and corporate governance", *Journal of Governance and Regulation*, 7(3), pp. 13-17.
8. Ege, M. S. (2015). Does internal audit function quality deter management misconduct?. *The Accounting Review*, 90(2), 495-527.
9. Endaya, K. A., & Hanefah, M. M. (2016). Internal auditor characteristics, internal audit effectiveness, and moderating effect of senior management. *Journal of Economic and Administrative Sciences*.
10. Haron, H., Chambers, A., Ramsi, R., & Ismail, I. (2004). The reliance of

external auditors on internal auditors. *Managerial auditing journal*.

11.He, X., Pittman, J. A., Rui, O. M., & Wu, D. (2017). Do social ties between external auditors and audit committee members affect audit quality?. *The Accounting Review*, 92(5), 61-87.

12.Hooda, N., Bawa, S., & Rana, P. S. (2018). Fraudulent firm classification: a case study of an external audit. *Applied Artificial Intelligence*, 32(1), 48-64.

13.Knechel, W. R., Thomas, E., & Driskill, M. (2020). Understanding financial auditing from a service perspective. *Accounting, Organizations and Society*, 81, 101080.

14.Loïs, P., Drogalas, G., Petridis, K. and Doulreridis, K. (2020). Critical variables in the implementation of risk-based internal audit: A theoretical and empirical investigation on Greek companies, *Journal of Operation risk*, 15(4), pp.15-36

15.Loïs, P., Drogalas, G., Karagiorgos, A. and Tsikalakis, K. (2020). The contribution internal audit in the digital era. Opportunities, risks and challenges, *EuroMedJournal of Business*, 15(2), pp. 205-217.

16.Maletta, M. J. (1993). An examination of auditors' decisions to use internal auditors as assistants: The effect of inherent risk. *Contemporary Accounting Research*, 9(2), 508-525.

17.Manita, R., Elommal, N., Baudier, P., &Hikkerova, L. (2020). The digital transformation of external audit and its impact on corporate governance. *Technological Forecasting and Social Change*, 150, 119751.

18.Mat Zain, M., Zaman, M., & Mohamed, Z. (2015). The effect of internal audit function quality and internal audit contribution to external audit on audit fees. *International Journal of Auditing*, 19(3), 134-147.

19.Mautz, R. (1984). Internal and external auditors: how do they relate. *Corporate Accounting*, 3(4), 56-58.

20.Mohd-Sanusi, Z., Khalid, N. H., &Mahir, A. (2015). An evaluation of clients' fraud reasoning motives in assessing fraud risks: From the

perspective of external and internal auditors. *Procedia Economics and Finance*, 31, 2-12.

21. Peacock, E., & Pelfrey, S. (1989). How internal auditors view the external audit. *Internal Auditor*, 46(3), 48-54.

22. Petridis, K., Drogalas, G. and Zografidou, E. (2021). "Internal Auditor Selection using a TOPSIS/Non-Linear Programming Model", *Annals of Operations Research*, 296, pp. 513-539

23. Pizzini, M., Lin, S., & Ziegenfuss, D. E. (2015). The impact of internal audit function quality and contribution on audit delay. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 34(1), 25-58.

24. Reinstein, A., Lander, G. H., & Gavin, T. A. (1994). The External Auditor's Consideration of the Internal Audit Function. *Managerial Auditing Journal*.

25. Roussy, M., & Brivot, M. (2016). Internal audit quality: a polysemous notion?. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.

26. Schneider, A. (1984). Modeling external auditors' evaluations of internal auditing. *Journal of Accounting Research*, 657-678.

27. Tiessen, P., & Colson, R. H. (1990). External auditor reliance on internal audit. *Internal Auditing*, 5(3), 10-22.

28. Ward, D. D. (1985). Berry, "Coordinating Total Audit Coverage: Trends and Practices" (Book Review). *The Accounting Review*, 60(1), 146.

29. Ward, D. D., & Robertson, J. C. (1980). Reliance on internal auditors: Can independent auditors use more extensively the work of their internal counterparts?. *Journal of Accountancy (pre-1986)*, 150(000004), 62.

30. Weins, S., Alm, B., & Wang, T. (2017). An integrated continuous auditing approach. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 14(2), 47-57.

Ελληνική Βιβλιογραφία

31.Νεγκάκης , Χ.,Ταχυνάκης Π. (2017). Ελεγκτική εσωτερικός έλεγχος – Θεωρία και εφαρμογές, εκδόσεις <αειφόρος λογιστική μονοπρόσωπη>, ΙΚΕ.

Δήλωση μη λογοκλοπής και ανάληψης προσωπικής ευθύνης

«Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/ δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.»

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2021

Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Εσωτερικός και εξωτερικός Έλεγχος. Σχέση, χρησιμότητα στην οικονομία και επίδραση στις επιχειρήσεις.

Δημογραφικά και εργασιακά χαρακτηριστικά

1. Φύλο

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Άνδρας
☐ Γυναίκα

2. Ηλικία

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Έως 30 ετών
☐ 31-40
☐ 41-50
☐ Άνω των 50 ετών

3. Εκπαιδευτικό επίπεδο

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση
☐ ΑΕΙ-ΤΕΙ
☐ Μεταπτυχιακό
☐ Διδακτορικό

4. Θέση ευθύνης στην επιχείρηση

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Εσωτερικός ελεγκτής
- ☐ Εξωτερικός ελεγκτής
- ☐ Λογιστής
- ☐ Διευθυντής

Εξωτερικός έλεγχος

5. Κατά πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω δηλώσεις, που σχετίζονται με την ανθεκτικότητα του εξωτερικού ελέγχου σε διάφορους τομείς; Απαντήστε από το 1 έως το 5.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Υπάρχει επικοινωνία τουλάχιστον ετησίως για τα μέτρα που λαμβάνουν οι ελεγκτές για να διασφαλίσουν την ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητά τους και να σας ενημερώσουν για τυχόν πιθανά ζητήματα	☐	☐	☐	☐	☐
Οι ελεγκτές αποδεικνύουν την κατανόησή τους για τους επιχειρηματικούς κινδύνους και τα επιχειρηματικά ζητήματα που θεωρείτε σημαντικά	☐	☐	☐	☐	☐
Οι ελεγκτές είναι σταθεροί στις προκλήσεις τους προς τη διοίκηση, κατά περίπτωση	☐	☐	☐	☐	☐
Σας παρέχονται πληροφορίες για να εξηγήσετε τις εξωτερικές διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου	☐	☐	☐	☐	☐
Οι ελεγκτές συνεργάζονται αποτελεσματικά με	☐	☐	☐	☐	☐

τη λειτουργία
εσωτερικού ελέγχου

6. Κατά πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω δηλώσεις, που σχετίζονται με την ποιότητα των αποτελεσμάτων του εξωτερικού ελέγχου σε διάφορους τομείς; Απαντήστε από το 1 έως το 5.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Οι ελεγκτές διενεργούν ομαλό και αποτελεσματικό έλεγχο με τήρηση όλων των προθεσμιών	☐	☐	☐	☐	☐
Επεξηγούνται ξεκάθαρα οι σημαντικές λογιστικές κρίσεις της διοίκησης, ο αντίκτυπός τους στις οικονομικές καταστάσεις και οι απόψεις ελεγκτών σχετικά με τη μεταχείριση τους	☐	☐	☐	☐	☐
Πραγματοποιείται έγκαιρη επίλυση των ζητημάτων ικανοποιητικά και άμεσα, χωρίς περιττές εκπλήξεις	☐	☐	☐	☐	☐
Η εξήγηση του σχεδίου ελέγχου, τυχόν αποκλίσεις από αυτό και τα επακόλουθα πορίσματα του ελέγχου να είναι πλήρη, αλλά ταυτόχρονα και σαφή	☐	☐	☐	☐	☐
Η σχέση ελεγκτών με τη διοίκηση, συμπεριλαμβανομένων και των εκτελεστικών διευθυντών, είναι επικοινωνιακή	☐	☐	☐	☐	☐
Υπάρχουν	☐	☐	☐	☐	☐

εποικοδομητικές
σχέσεις των ελεγκτών
με την Επιτροπή
Εταιρικής
Διακυβέρνησης

7. Κατά πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω δηλώσεις, που σχετίζονται με την ποιότητα και την επαγγελματική επάρκεια των ίδιων των ελεγκτών του εξωτερικού ελέγχου σε διάφορους τομείς; Απαντήστε από το 1 έως το 5.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Επιδεικνύουν ακεραιότητα, καλή κρίση και ισχυρή στάση	☐	☐	☐	☐	☐
Επιδεικνύουν τις κατάλληλες τεχνικές γνώσεις και εμπειρία για να ανταπεξέλθουν	☐	☐	☐	☐	☐
Η ομάδα ελέγχου αποτελείται από επαρκές, κατάλληλα έμπειρο προσωπικό	☐	☐	☐	☐	☐
Οι προσδοκίες σας συμφωνούνται στην αρχή, συμπεριλαμβανομένων των απαντήσεων σε οποιαδήποτε προηγούμενα σχόλια, και έχουν εκπληρωθεί από τους ελεγκτές	☐	☐	☐	☐	☐
Πραγματοποιούνται πρακτικές και αποτελεσματικές συστάσεις για την επιχείρηση	☐	☐	☐	☐	☐

8. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το πρόγραμμα εργασίας σας;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Καθόλου
☐ Λίγο
☐ Μέτρια
☐ Πολύ
☐ Πάρα πολύ

9. Θα μπορούσε η ομάδα ελέγχου να βελτιώσει οποιαδήποτε πτυχή του προγράμματος εργασίας;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ☐ Καθόλου
☐ Λίγο
☐ Μέτρια
☐ Πολύ
☐ Πάρα πολύ

Εσωτερικός έλεγχος

10. Κατά πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω δηλώσεις, που σχετίζονται με το περιβάλλον ελέγχου που προσφέρει ο εσωτερικός έλεγχος; Απαντήστε από το 1 έως το 5.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Αναγνωρίζεται η σημασία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου από το προσωπικό	☐	☐	☐	☐	☐
Τηρείται συγκεκριμένη πολιτική διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων	☐	☐	☐	☐	☐
Τηρούνται η ακεραιότητα και οι ηθικές αξίες μέσα στην επιχείρηση	☐	☐	☐	☐	☐

11. Κατά πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω δηλώσεις, που σχετίζονται με την αξιολόγηση κινδύνων που προσφέρει ο εσωτερικός έλεγχος; Απαντήστε από το 1 έως το 5.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Τηρείται συγκεκριμένη διαδικασία μείωσης του εταιρικού κινδύνου	☐	☐	☐	☐	☐
Συνδέεται η επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων με την διαχείριση του εταιρικού κινδύνου	☐	☐	☐	☐	☐
Χρησιμοποιούνται εργαλεία προϋπολογισμών για την παρακολούθηση των επιχειρηματικών στόχων	☐	☐	☐	☐	☐

12. Κατά πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω δηλώσεις, που σχετίζονται με τις δραστηριότητες και τους μηχανισμούς του εσωτερικού ελέγχου; Απαντήστε από το 1 έως το 5.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Τηρούνται συγκεκριμένες πολιτικές και διαδικασίες	☐	☐	☐	☐	☐
Εφαρμόζονται συγκεκριμένες ελεγκτικές δραστηριότητες	☐	☐	☐	☐	☐
Παρακολουθείται η τήρηση των ελεγκτικών διαδικασιών μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος	☐	☐	☐	☐	☐

13. Κατά πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω δηλώσεις, που σχετίζονται με την αξιοπιστία του εσωτερικού ελέγχου; Απαντήστε από το 1 έως το 5.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Φιλτράρεται η αξιοπιστία και εγκυρότητα των πληροφοριών που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης	☐	☐	☐	☐	☐
Υπάρχει αίσθημα υπευθυνότητας από την πλευρά της διοίκησης για την γενικότερη λειτουργία της επιχείρησης	☐	☐	☐	☐	☐
Υπάρχει αίσθημα υπευθυνότητας από την πλευρά του προσωπικού για την γενικότερη λειτουργία της επιχείρησης	☐	☐	☐	☐	☐

14. Κατά πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω δηλώσεις, που σχετίζονται με την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου; Απαντήστε από το 1 έως το 5.

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη ανά σειρά.

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Αξιολογείται η γενικότερη λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης	☐	☐	☐	☐	☐
Παρατηρούνται αδύνατα σημεία και διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης για την λειτουργία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου	☐	☐	☐	☐	☐
Διαφοροποιούνται οι ελεγκτικοί μηχανισμοί ανάλογα με τις συνθήκες λειτουργίας της οικονομικής μονάδας	☐	☐	☐	☐	☐

Αυτό το περιεχόμενο δεν έχει δημιουργηθεί και δεν έχει εγκριθεί από την Google.

Google